Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

BIBLIOTECA JUD. „MIHAI EMINESCU"
SALA DE LECTURĂ

ŞTIINŢA ŞI TEHNOLOGIA ÎN SLUJBA PROGRESULUI ECONOMICO-SOCIAL AL ŢĂRII

6696 JL

Numărul 1 ● Vineri 6 ianuarie 1984

ROMANIA

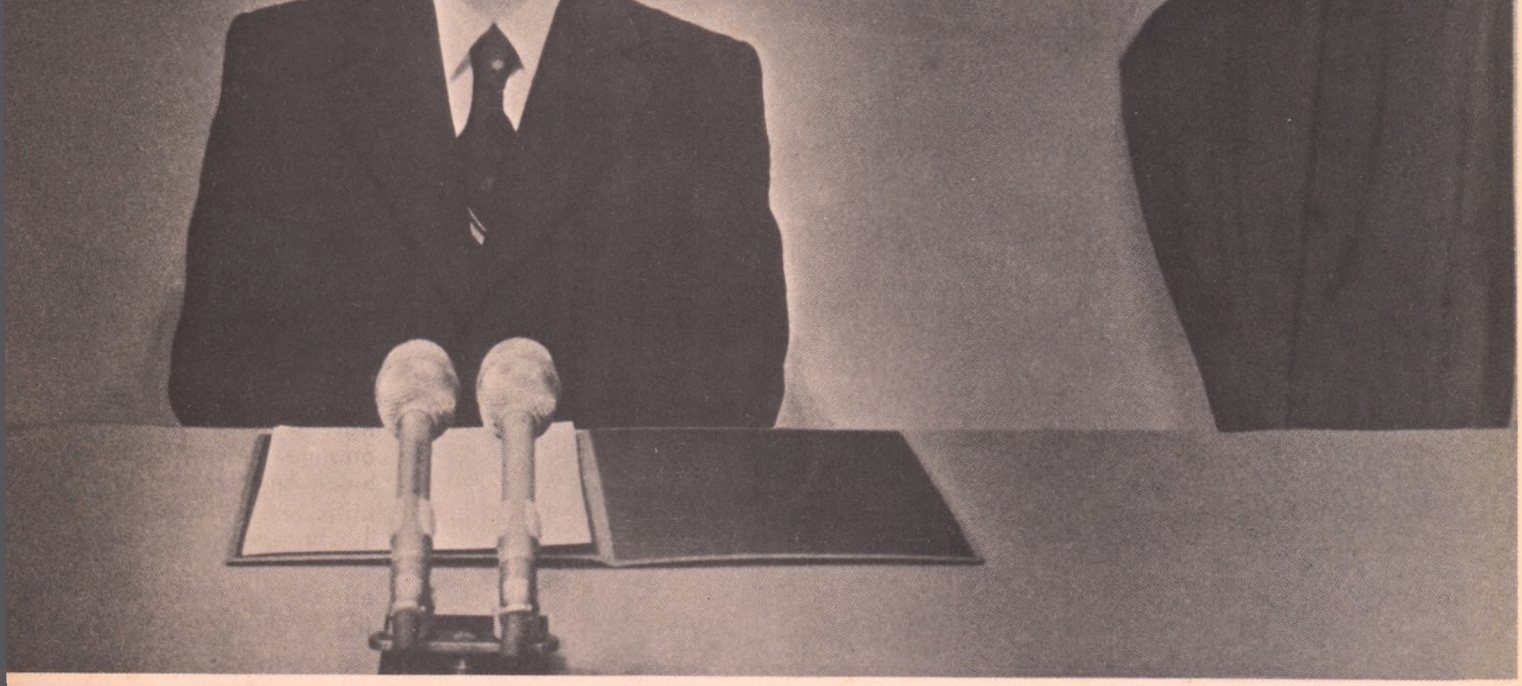

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului nostru popor la posturile de radio și televiziune de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,

cetățeni ai Republicii Socialiste România,

Încheiem anul 1983 cu satisfacția de a fi realizat noi progrese în dezvoltarea economico-socială a patriei, în mersul său înainte pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Prin munca întregului popor a sporit avuția socialistă a țării, România a urcat noi trepte de civilizație materială și spirituală. În industrie, planul a fost îndeplinit în bune condiții, cu un ritm de creștere de circa 5 la sută, iar în agricultură, deși am avut un an greu datorită secetei prelungite, am obținut o recoltă care asigură buna aprovizionare a populației. S-au dezvoltat, de asemenea, și celelalte sectoare, învățămîntul, știința, cultura — factori fundamentali ai edificării noii orînduiri. Aplicînd ferm hotărîrile Conferinței Naționale, am reușit să depășim unele greutăți care s-au manifestat în primii doi ani ai cincinalului și să obținem, pe ansamblu, realizări importante, care asigură îndeplinirea în bune condiții a întregului cincinal 1981—1985.

Pe baza realizărilor obținute, am putut trece la majorarea cu circa 5 la sută a retribuției reale, precum și la alte măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar, de aplicare fermă a principiilor socialiste de retribuție după munca depusă, după contribuția adusă la sporirea avuției naționale.

Toate aceste realizări demonstrează cu putere justețea politicii partidului, realismul și caracterul mobilizator al planurilor și programelor noastre de dezvoltare socialistă. Ele ilustrează minunata forță creatoare a poporului, care, liber și stăpîn pe destinele sale, acționează, în strînsă unitate pentru progresul și înflorirea României socialiste, pentru întărirea independenței și suveranității sale.

Acum, cînd încheiem încă un an de muncă și înfăptuiri, doresc ca, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și guvernului, precum și al meu personal, să adresez eroicei noastre clase muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, întregului popor, cele mai calde felicitări și urări de noi succese în viitor.

Dragi tovarăși și prieteni,

cetățeni ai României socialiste,

Intrăm în Anul Nou, 1984 — cel de-al patrulea an al actualului cincinal — cu un program de activitate temeinic fundamentat, elaborat cu participarea activă a tuturor organismelor democrației noastre socialiste, a maselor largi populare — și adoptat recent de Marea Adunare Națională. Prevedem o creștere importantă a producției industriale, agricole, a tuturor celorlalte sectoare ale vieții economice și sociale. În mod deosebit, în 1984 — odată cu creșterea, în ritmurile stabilite, a producției în toate ramurile economiei naționale — va trebui să acordăm o atenție prioritară realizării programului energetic și de dezvoltare a bazei proprii de materii prime, în vederea asigurării, într-un timp cît mai scurt, a independenței energetice a țării, a satisfacerii într-o măsură tot mai mare din producția internă a cerințelor de materii prime și materiale.

Va trebui, de asemenea, să asigurăm îndeplinirea exemplară a programelor speciale, pe care le-am adoptat, privind ridicarea nivelului tehnic și a calității produselor, creșterea mai accentuată a productivității muncii, reducerea consumului de energie și materiale, sporirea eficienței în toate ramurile economiei naționale. Am acumulat puternice mijloace tehnico-materiale, dispunem de un important potențial științific, s-a ridicat nivelul de calificare al oamenilor muncii. Important este acum să valorificăm cît mai bine aceste mari acumulări pentru obținerea unor rezultate superioare, pentru trecerea la o nouă calitate a muncii și vieții poporului.

În agricultură am stabilit să obținem o creștere importantă a producției vegetale și animale, să intensificăm lucrările de irigații și îmbunătățiri funciare — prevăzute în programul special adoptat în acest an — încît să realizăm, în orice condiții de climă, recolte sporite și sigure, să asigurăm o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare. Dispunem, și în agricultură, de o bună bază materială, de muncitori, specialiști și cooperatori capabili — și trebuie să facem ca 1984 să fie un an al recoltelor record, al desfășurării largi a revoluției agrare în România !

[illegible] anul 1984 să marcheze o îmbunătățire radicală a activității! Să asigurăm sporirea puternică a venitului național și înfăptuirea, pe această bază, a tuturor măsurilor pe care le-am stabilit privind creșterea veniturilor și a nivelului de trai al oamenilor muncii — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste pe care o edificăm.

Să ridicăm la un nivel superior gîndirea și creația științifică, învățămîntul, cultura și arta, asigurînd fiecărui om al muncii un orizont tot mai larg de cunoaștere și pregătire profesională, tehnică, științifică și culturală! Să intensificăm activitatea politico-educativă pentru formarea unui om nou, cu o conștiință morală înaintată, să promovăm ferm, în toate domeniile, principiile eticii și echității socialiste, ale umanismului revoluționar!

Să acționăm neabătut pentru perfecționarea conducerii științifice a tuturor domeniilor de activitate, să întărim democrația socialistă, revoluționară, autoconducerea și autogestiunea muncitorească, pornind, întotdeauna, de la faptul că societatea socialistă și comunistă se construiește cu poporul și pentru popor! Tot ceea ce făurim trebuie să servească poporului, bunăstării și fericirii sale, ridicării patriei pe noi culmi de civilizație și progres, întăririi independenței și suveranității României socialiste!

Să facem astfel ca, în anul 1984, poporul nostru, acționînd în deplină unitate, cu spirit de înaltă răspundere, ordine și disciplină, să-și asigure o viață tot mai bună, ca patria noastră că cunoască o continuă înflorire, pe calea socialismului și comunismului!

Dragi tovarăși și prieteni, cetățeni ai României socialiste,

În anul 1983 s-a ajuns la o agravare considerabilă a situației internaționale, la creșterea pericolului unui război mondial, care va deveni, inevitabil, un război nuclear. Au avut loc noi manifestări ale politicii de forță, s-a intensificat cursa înarmărilor, s-a înrăutățit situația economică și s-au mărit decalajele dintre țările sărace și cele bogate. În mod deosebit, în ultimele luni, s-a agravat situația în Europa, ca urmare a trecerii la amplasarea rachetelor nucleare americane cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene. Aceasta a dus la retragerea de la convorbirile de la Geneva și la anunțarea de contramăsuri nucleare de către Uniunea Sovietică. Ne aflăm la începutul unei noi curse a înarmărilor nucleare, care pune în pericol existența a înseși vieții pe planeta noastră. Niciodată în istoria sa omenirea nu s-a aflat într-o situație atît de gravă!

Pornind de la toate acestea, doresc să reafirm și acum, în ajunul Noului An, hotărîrea României de a acționa cu fermitate, de a-și uni forțele și conlucra strîns cu toate statele și popoarele, cu toți cei care iubesc viața pentru a opri acest curs deosebit de periculos spre o catastrofă nucleară, pentru asigurarea păcii.

Trebuie să se facă totul pentru ca S.U.A. să oprească amplasarea în Europa a rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune, iar Uniunea Sovietică să oprească aplicarea contramăsurilor nucleare de răspuns. În aceste condiții, să se treacă la reluarea negocierilor sovieto-americane, în vederea ajungerii la un acord corespunzător, care să ducă, în final, la eliminarea rachetelor și la eliberarea continentului de orice arme nucleare, la realizarea unei Europe unite, a păcii și colaborării. În numele păcii și vieții să acționăm cu toate forțele, încît anul 1984 să determine o schimbare radicală a cursului evenimentelor în acest sens! Popoarele, mișcările pentru pace din Europa — cărora poporul român li s-a alăturat cu întreaga sa forță — trebuie să-și facă tot mai puternic auzit cuvîntul, să ceară să primeze rațiunea și spiritul de răspundere, interesele păcii, ale apărării dreptului suprem al omului — la viață, la pace, la libertate!

În acest spirit vom participa la Conferința pentru încredere și dezarmare de la Stockholm, animați de dorința de a ne aduce întreaga contribuție la întărirea încrederii, colaborării și păcii pe continent.

Vom acționa cu toată energia pentru dezvoltarea colaborării dintre toate statele din Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii, fără arme nucleare și baze militare străine!

Vom milita pentru ca în întreaga viață internațională să fie instaurate principiile egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

Considerăm că, în actualele împrejurări internaționale, trebuie făcut totul pentru soluționarea pe calea pașnică a tuturor conflictelor și problemelor litigioase — din Orientul Mijlociu, din Asia, Africa, America Centrală și din alte regiuni ale lumii.

Vom depune, în continuare, toate eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, pentru întărirea colaborării și solidarității țărilor în curs de dezvoltare în lupta pentru afirmarea lor liberă pe calea progresului.

Fie ca anul 1984 să ducă la întărirea conlucrării tuturor statelor, fără deosebire de orînduire, la creșterea participării lor active la soluționarea problemelor complexe ce confruntă omenirea, în interesul fiecărei naațiuni, al păcii și independenței popoarelor!

Dragi tovarăși și prieteni, cetățeni ai României socialiste,

Să întîmpinăm a 40-a aniversare a revoluției de eliberare națională și socială și cel de-al XIII-lea Congres al partidului cu succese tot mai însemnate în dezvoltarea economico-socială, în toate domeniile construcției socialiste! Să facem totul pentru a servi cauza generală a poporului, a bunăstării și fericirii sale, a întăririi independenței și suveranității României!

Fie ca anul 1984 să marcheze progrese importante în eforturile popoarelor pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru înlăturarea rachetelor și a oricăror arme nucleare din Europa, pentru triumful politicii de destindere și colaborare, de securitate și pace!

Cu prilejul Anului Nou vă urez din toată inima, dragi compatrioți, noi și noi realizări, satisfacții depline în muncă și în viață, împlinirea tuturor dorințelor de mai bine, multă sănătate și fericire!

„LA MULȚI ANI!"

Tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu — militant revoluţionar de frunte, personalitate prestigioasă a vieţii ştiinţifice şi politice

Activitate prodigioasă în domeniul creaţiei ştiinţifice, în slujba propăşirii patriei

PENTRU economia românească, angajată cu fermitate şi realism pe traiectoria progresului economico-social, a accentuării caracterului intensiv al reproducţiei, promovarea largă, pe întreg perimetrul dezvoltării, a cuceririlor cele mai avansate ale ştiinţei şi tehnicii contemporane constituie un obiectiv strategic de cea mai mare însemnătate, cu implicaţii profunde în realizarea calităţii, eficienţei şi competitivităţii. Tocmai dintr-o asemenea perspectivă, activitatea tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, remarcabil om politic şi de stat, strălucit om de ştiinţă şi savant de reputaţie mondială — membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, preşedinte al Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie — reprezintă pentru toţi oamenii muncii un exemplu de devotament revoluţionar pentru marea cauză a construcţiei socialismului şi a viitorului comunist al patriei noastre.

De excepţională însemnătate este contribuţia tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu la elaborarea programelor de dezvoltare economico-socială a ţării, pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii moderne, la progresul şi înflorirea continuă a ştiinţei, învăţămîntului şi culturii, la înfăptuirea politicii interne şi externe a României socialiste contemporane.

■

ESTE BINE CUNOSCUT ŞI APRECIAT aportul nemijlocit al tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu la dezvoltarea dinamică a chimiei în anii construcţiei socialiste, cu deosebire în ultimii 18 ani. Industria chimică românească realizează în prezent o producţie de peste 300 de ori mai mare decît în anii premergători celui de al doilea război mondial. Referindu-ne numai la ultimele două planuri cincinale, dezvoltarea industriei chimice s-a materializat prin dublarea capacităţilor de producţie în 1980 faţă de 1975, fiind în curs o creştere cu cca. 80% în 1985 a capacităţilor faţă de 1980.

În cadrul acestei dezvoltări este bine cunoscută astăzi evoluţia producţiei de îngrăşăminte chimice, a petrochimiei pentru asigurarea materiilor prime şi materiilor primare ale industriei cauciucurilor sintetice, maselor plastice, firelor şi fibrelor chimice, precum şi diversificarea largă a produselor de sinteză organică în domeniul medicamentelor, coloranţilor, auxiliarilor diverşi, detergenţilor, lacurilor etc., pentru unele din aceste produse România avînd producţia pe locuitor la nivelul ţărilor dezvoltate.

Din numai cîteva date comparative pe domeniile principale se poate închega o imagine a evoluţiei spectaculoase a industriei chimice. În 1980, industria acidului sulfuric reprezenta 324% faţă de 1965 şi 121% faţă de 1975, iar industria sodei caustice prin prelucrarea electrochimică a resurselor de sare de care dispune ţara noastră reprezintă 310% faţă de 1965 şi 127,7% faţă de 1975. Ca urmare a programului de dezvoltare a agriculturii, îngrăşămintele chimice au atins capacităţi de 10 ori mai mari în 1980 faţă de 1965 şi de 11,5 ori în 1983. Producţia de

zîndu-se sortimentele mai speciale din punct de vedere al sintezelor chimice.

Producția de materii petrochimice primare pentru dezvoltarea polimerilor — un alt domeniu important al industriei chimice — a înregistrat o creștere de 22 ori a capacităților de etilenă și de 80 ori a propilenei din prelucrarea țițeiului față de anul 1965. De asemenea, materiile prime pentru industria firelor și fibrelor chimice au prezentat o dezvoltare spectaculoasă : dimetiltereftalatul a crescut cu 100% față de 1970, caprolactama de 14 ori în 1980 față de 1965 și de 18 ori în 1983 față de 1965, iar acrilonitrilul de 17,4 ori față de anul 1965. Aceste materii prime au permis creșterea capacităților de producție a firelor și fibrelor chimice de 10,3 ori în 1983 față de 1965. Producția de materiale plastice și rășini sintetice a crescut de 7,7 ori la nivelul anului 1983 față de 1965. Un loc deosebit îl prezintă în această evoluție industria cauciucului sintetic, care s-a dezvoltat de circa 5 ori față de 1965. Rezultate asemănătoare se pot constata și în alte domenii importante ca : medicamente (4,4 ori), detergenți 100% (5.3 ori), coloranți și pigmenți organici (2,6 ori), lacuri și vopsele (aproape 10 ori), aliaje și metale neferoase speciale, cu deosebire aluminiu, la care s-a înregistrat o creștere de 27 ori față de 1965.

■

CERCETAREA științifică și tehnologică în ramura chimiei a reprezentat factorul principal al dezvoltării industriei chimice. La organizarea și consolidarea cercetării științifice în chimie, potrivit cerințelor diferitelor etape de dezvoltare, un rol hotărîtor l-a avut tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu care, ca om de știință de renume mondial, cercetător și conducător al Institutului de Cercetări Chimice din București a dirijat activitatea către problemele de importanță majoră pentru dezvoltare, în vederea asigurării cerințelor tuturor ramurilor economiei cît și pentru cristalizarea unei noi concepții organizatorice a cercetării, care, ulterior, a stat la baza organizării cercetării pe plan național. Astfel, în anul 1970 a luat ființă Institutul Central de Chimie, care grupează toate institutele departamentale de cercetare din chimie, centrale, secțiile și laboratoarele de pe platformele industriale, precum și activitatea de cercetare a catedrelor din învățămîntul superior de specialitate, organizare realizată de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu ca director general al Institutului Central de Chimie. Începînd din anul 1973 în această structură au fost incluse și institutele de proiectare și inginerie tehnologică, asigurîndu-se astfel funcționarea într-un singur organism a tuturor forțelor pentru programele de dezvoltare a industriei.

Sub conducerea de înaltă competență a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-au obținut succese importante pentru cercetarea chimică, concretizate prin asigurarea cu forțe proprii a tehnologiilor și proiectelor de dezvoltare pentru industria chimică în proporție de 80—82% în 1975—1980 și peste 95% în perioada 1981—1985, odată cu crearea unui puternic detașament cu experiență valoroasă în toate specialitățile în cercetare și producție, precum asigurarea direcțiilor de activitate din etapa actuală. Forma organizatorică a Institutului Central de Chimie, ca urmare a concepției profund științifice a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a fost permanent îmbogățită pentru încadrarea activității în tendințele mondiale actuale, pentru trecerea cu mai mare operativitate la tehnologiile neconvenționale, la valorificarea unor noi surse de materii prime și energetice. Dată fiind influența determinantă a industriei chimice pentru producția agricolă, s-au dezvoltat, pe lîngă cercetările privind îngrășămintele, și cele în domeniul sintezei antidăunătorilor, pentru combaterea tuturor agenților nocivi în dezvoltarea producției agricole ; secția de pesticide existentă s-a extins, transformîndu-se în institut de specialitate. Capacitatea de cuprindere a problemelor legate de dezvoltarea agriculturii nu este limitată, orientarea și îndrumarea de a ne ridica la nivelul preocupărilor mondiale conducînd la dezvoltarea cercetărilor pentru biostimulatorii destinați zootehniei, stimulatorii de creștere a plantelor, feromonii pentru distrugerea insectelor, inhibitorii de creștere a plantelor dăunătoare, proteinele sintetice etc.

Înființarea Institutului de Energetică Chimică și Biochimică, tot din inițiativa și după concepția tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a permis abordarea unor cercetări total noi, pentru aplicarea biotehnologiilor, valorificarea biomasei, realizarea din alte surse a unor materii prime actualmente de provenienă petrochimică, tehnologii de sinteze electrochimice etc. pentru care se prevăd aplicații importante în viitorul apropiat.

Ca președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu coordonează întreaga activitate și am beneficiat de indicații și îndrumări permanente pentru concentrarea acesteia în vederea înfăptuirii programelor de asimilare pentru industria electronică, microelectronică, energetică nucleară, intermediari organici, reactivi, auxiliari, valorificarea minereurilor sărace etc., în scopul realizării cu forțe proprii a produselor de valoare mai mare — asigurînd în același timp nevoile tuturor consumatorilor interni — dezvoltarea producției de metale speciale și săruri anorganice.

Ca om de știință și cercetător de înaltă competență, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a îndrumat colectivul secției de elastomeri, pe care l-a format și dezvoltat pentru obținerea unor noi tipuri de cauciucuri necesare industriei de anvelope și articole tehnice cu diminuarea importului de cauciuc natural și alte tipuri de cauciuc sintetic. S-au realizat pe baza acestor tehnologii importante capacități de cauciuc poliizoprenic, înlocuitor al cauciucului natural, iar în anul 1983 a fost pusă în funcțiune o altă instalație — cauciuc polibutadienic — pe baza tehnologiei elaborate sub prestigioasa sa conducere obținîndu-se rezultate deosebite. În anul 1984, în completarea acestei instalații, se va introduce în fabricație un alt tip de cauciuc, numit termoplastic, deosebit de așteptat în sectorul industriei ușoare.

Problematica de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a tuturor unităților componente ale Institutului Central de Chimie pentru anul 1984 este în totalitate corelată cu programul de producție și dezvoltare al Ministerului Industriei Chimice și cu cerințele pentru produse din specificul chimiei ale celorlalte ramuri ale economiei naționale. Mai multe unități ale Institutului Central de Chimie și platforme industriale din chimie au beneficiat atît în anul 1982, cît și în anul 1983, de vizita tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu care ocazie s-au primit indicații de înaltă valoare privind principalele direcții pe care trebuie să fie concentrată activitatea de cercetare în actuala etapă, indicații care reprezintă baza orientării și concepției planului de cercetare pe anul 1984. Pe acest fundament, pentru anul 1984 sînt prevăzute a fi valorificate în producție un număr de 213 procese tehnologice, din care peste 50% în instalațiile existente. Pentru aceasta, s-a prevăzut asistență tehnică din partea cercetării și proiectării la introducerea în fabricație, constituindu-se colective complexe pentru fiecare caz în parte, precum și pentru îmbunătățirile necesare instalațiilor care nu și-au atins parametrii de proiect.

Pe baza indicațiilor și îndrumării permanente acordate de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, s-a acționat progresiv pentru dezvoltarea bazei de microproducție și de tonaj mediu pe lîngă unitățile de cercetare. Acest principiu s-a demonstrat a fi cel mai eficient mod de a asigura atît cercetarea la o scară concludentă, cît și asimilarea mai rapidă a unor produse de sinteză cu tehnologii mai complexe și exigențe calitative speciale.

Pentru anul 1984 s-au pregătit microcapacități, care vor contribui la asigurarea economiei naționale cu o gamă largă de produse necesare industriei. Astfel, au fost realizate în 1983 circa 1 100 produse și sortimente a căror producție se va continua în 1984, urmînd a fi asimilate în plus în 1984 circa 150 produse noi din acest program, cuprinzînd : auxiliari, antioxidanți, inițiatori, catalizatori, intermediari organici, medicamente, solvenți, monomeri, produse ultrapure, reactivi chimici și biologici, polimeri, aparatură analitică etc.

Pătrunși de adîncă recunoștință, cercetătorii din chimie aduc calde mulțumiri tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu pentru hotărîtoarea contribuție ca om de știință de renume mondial la dezvoltarea industriei chimice, la organizarea cercetării științifice din chimie și pe plan național, pentru permanenta îndrumare, orientare și concentrare a activității noastre pe problemele majore ale economiei.

Maria IONESCU
director general al Institutului Central de Chimie

Cercetarea economică – contribuţie sporită la înfăptuirea progresului calitativ al economiei româneşti

ÎN CONDIŢIILE epocii moderne, caracterizată de revoluţia tehnico-ştiinţifică, de mari mutaţii şi profunde transformări în planul dezvoltării forţelor de producţie, cercetarea ştiinţifică, ştiinţa au dobîndit un veritabil rol revoluţionar, funcţii de hotărîtoare însemnătate în realizarea progresului economic şi social al oricărei ţări. Cu atît mai mult se manifestă aceste valenţe ale ştiinţei, cercetării în cazul României, angajată plenar pe traiectoria progresului economico-social, a civilizaţiei. Pentru ţara noastră, cercetarea ştiinţifică a devenit şi devine tot mai mult o componentă organică, propulsor al civilizaţiei materiale şi culturale a dezvoltării, factor de înfăptuire a unor aspiraţii dintre cele mai de seamă, intercondiţionîndu-se cu întreaga evoluţie a societăţii româneşti în epoca contemporană.

Acordînd o înaltă preţuire rolului ştiinţei în construirea socialismului, în asigurarea mersului înainte spre mai bine al ţării, partidul nostru — cu precădere după istoricul Congres al IX-lea —, din iniţiativa personală şi cu sprijinul direct al secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a creat toate condiţiile pentru ca ştiinţa românească, creaţia ştiinţifică originală să se dezvolte continuu, să se diversifice, să pătrundă cu îndrăzneală în toate zonele societăţii, să-şi sporească neîncetat contribuţia, cu soluţii proprii, de mare valoare, la creşterea şi modernizarea tuturor ramurilor economiei naţionale şi totodată la îmbogăţirea tezaurului de descoperiri şi realizări ale ştiinţei mondiale. Nivelul progresului economic şi social la care ţara noastră a ajuns astăzi, perspectivele dintre cele mai promiţătoare care i se deschid în continuare au la bază strălucitele orientări strategice imprimate dezvoltării naţiunii române în ultimele decenii, concepţia creatoare şi vizionară a secretarului general al partidului şi preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind progresul societăţii noastre, punerea tot mai mult în valoare a resurselor naţionale de creativitate şi inteligenţă.

Subliniind locul, virtuţile şi atribuţiile ştiinţei în marele proces al devenirii istorice a României, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„Făurirea socialismului şi comunismului nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii moderne şi, în acest sens, ştiinţa românească trebuie să lucreze într-un spirit revoluţionar, să se ridice la nivelul cerinţelor Programului partidului privind făurirea comunismului în România".** Secretarul general al partidului pune astfel în lumină o corelaţie esenţială, legică, a progresului de fond al economiei noastre socialiste, a ridicării pe trepte tot mai înalte a eficienţei, calităţii şi competitivităţii acesteia, o orientare politică hotărîtoare pentru evoluţia şi propăşirea României.

Pentru realizarea marii misiuni a ştiinţei şi cercetării româneşti, pentru ridicarea acestora la nivelul marilor cerinţe ale prezentului, o contribuţie determinantă o are tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, personalitate prestigioasă a vieţii ştiinţifice şi politice contemporane.

Din această perspectivă complexă de căutări şi eforturi creatoare, trebuie arătat că transformarea fundamentală a economiei româneşti, ascensiunea calitativă, de la o etapă la alta tot mai evidentă, a construcţiei socialiste au impus sarcini mereu sporite şi cercetării economice — activitate chemată să contribuie, cu întregul său potenţial, la studierea aprofundată a legităţilor, a fenomenelor şi proceselor caracteristice dezvoltării economiei naţionale, la studierea trăsăturilor sale definitorii. Cercetarea economică este chemată să participe, împreună cu ştiinţele tehnice, la soluţionarea problemelor complexe ridicate de mersul rapid şi ascendent al ţării pe calea progresului.

Cu atît mai mare se relevă exigenţa faţă de cercetarea economică cu cît în ultimele două decenii au crescut considerabil potenţialul său cantitativ şi calitativ, s-au îmbunătăţit dotarea şi organizarea acestei activităţi. Este suficient să amintim că acum 20 de ani cercetarea economică din ţara noastră era reprezentată de un institut mic, cu cîteva zeci de cadre, iar astăzi această activitate se desfăşoară în institute de profil şi centre teritoriale, reunite într-un institut central, cadru în care se coordonează şi se pune în valoare capacitatea cercetătorilor, cadrelor didactice şi specialiştilor din domeniu, din întreaga ţară, pe baza planului unitar de cercetări economice, studiindu-se o arie largă de teme, problemele economice cele mai acute. Numai în perioada ianuarie-august 1983, de exemplu, la nivelul Institutului Central de Cercetări Economice au fost realizate peste 130 lucrări de cercetare şi de sinteză economică, din care 113 pe bază de contract, în probleme de importanţă deosebită pentru dezvoltarea economico-socială a ţării.

Pentru orientările ştiinţifice deosebit de preţioase, pentru îndrumările permanente, pentru grija şi solicitudinea de care ne bucurăm constant, în numele întregului front al cercetării economice din ţara noastră ţinem să exprimăm tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, prim viceprim-ministru al guvernului, preşedintele Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, preşedintele Comitetului Naţional Român „Oamenii de ştiinţă şi pacea", sentimentele noastre de profundă recunoştinţă şi vii mulţumiri.

Adînc pătrunşi de sarcinile deosebite şi de mare responsabilitate trasate de conducerea partidului cercetării economice în etapa actuală, etapă a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră, ţinînd seama şi de unele neajunsuri în munca noastră, acţionăm cu fermitate şi disciplină, în lumina indicaţiilor tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, astfel ca cercetătorii, cadrele didactice, economiştii, în strînsă colaborare cu institutele de profil tehnic, cu specialiştii din întreprinderi şi centrale industriale să desfăşoare, pe o bază largă, investigaţii şi studii multidisciplinare privind nevoile producţiei, soluţiile practice, căile şi mijloacele concrete de rezolvare a problemelor ce le implică ridicarea României de la stadiul de ţară în curs de dezvoltare la stadiul de ţară cu nivel mediu de dezvoltare economică ; privind rezolvarea problemelor pe care le implică ridicarea la un nivel superior a vieţii şi civilizaţiei poporului român, sporirea prestigiului ţării noastre între ţările lumii, consolidarea independenţei şi suveranităţii naţionale.

Păstrăm vii în conştiinţă şi le considerăm o permanentă călăuză în activitatea noastră aprecierile tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, la Conferinţa Naţională a partidului, privind înalta menire şi răspundere a cercetării ştiinţifice : „I

are un rol hotărîtor în progresul general al societăţii, în soluţionarea şi depăşirea problemelor care confruntă omenirea contemporană, ştiinţa românească trebuie să acţioneze cu cea mai înaltă răspundere, unind puternic toate forţele în direcţiile hotărîtoare pentru progresul economico-social al patriei, pentru rezolvarea cu succes a oricăror probleme". Se relevă, deopotrivă, necesitatea de a spori contribuţia ştiinţei naţionale la dezvoltarea generală a societăţii socialiste, la cuceririle ştiinţei mondiale.

În spiritul acestor înalte îndatoriri, sîntem angajaţi cu toată hotărîrea pentru perfecţionarea în continuare a activităţii de cercetare economică, acţionînd în colective multidisciplinare, pe baza planurilor comune, în vederea scurtării termenelor de finalizare a cercetărilor, realizării unei integrări cît mai eficiente a cercetării cu învăţămîntul şi producţia, pentru sporirea substanţială a contribuţiei cercetării economice la îndeplinirea sarcinilor şi obiectivelor generale ale dezvoltării ţării în actualul cincinal şi în perspectivă. Vom acţiona cu toată hotărîrea şi capacitatea în direcţia realizării unei atitudini şi înţelegeri superioare de către cadrele din cercetare, a rolului lor şi aportului pe care trebuie să-l aducă în rezolvarea sarcinilor complexe ale etapei actuale şi viitoare a progresului social al României.

Acordăm o importanţă hotărîtoare sensurilor profunde ale indicaţiilor tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, formulate la Plenara Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie: cercetătorii, specialiştii trebuie să dea dovadă de mai mare mobilitate, să se orienteze mai bine şi rapid în realizarea noilor sarcini de cercetare care apar, să urmărească consecvent tema pe care o cercetează, punînd un mai mare accent pe deplasarea activităţii cercetătorilor la locul de producţie, ajutînd în mod concret unităţile economice pentru găsirea celor mai bune căi de aplicare a soluţiilor cercetării — astfel încît să se obţină cele mai bune rezultate.

Colectivul de cercetători, cadre didactice şi specialişti, mobilizat prin planul de cercetare al Institutului Central de Cercetări Economice, şi-a însuşit şi va pune în practică cu toată răspunderea sarcinile care îi revin din programele speciale de cercetare, sarcini iniţiate şi elaborate cu contribuţia hotărîtoare a secretarului general al partidului, adoptate la Congresul al XII-lea, la Conferinţa Naţională ale partidului, la plenarele Comitetului Central. Astfel, cercetarea economică abordează cu prioritate probleme ale dezvoltării şi lărgirii bazei proprii de resurse şi energie, ale valorificării superioare a materiilor prime şi energiei, ale reducerii consumurilor şi utilizării intensive a fondurilor fixe, ale creşterii productivităţii muncii sociale, ale spo-

[illegible] a eficienţei economice şi rentabilităţii producţiei, atît la nivel naţional cît şi la nivelul întreprinderilor economice.

În condiţiile promovării şi propagării susţinute a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în economia românească, cercetarea economică abordează teme de bază privind introducerea mai rapidă, pe scară largă, a progresului tehnic, organizarea pe baze ştiinţifice a producţiei şi a muncii, concomitent cu studierea modalităţilor şi soluţiilor de modernizare a structurilor interne ale organismului economic naţional. Trebuie să arătăm în legătură cu aceasta că, deşi s-au făcut numeroase studii şi s-au scris importante lucrări pe această temă, cercetarea economică rămîne încă datoare conducerii partidului cu un studiu cuprinzător, aprofundat şi multilateral, privind direcţiile de perfecţionare în continuare a mecanismului economico-financiar pe baza îmbinării organice, armonioase a conducerii unitare a economiei naţionale cu autoconducerea muncitorească şi autogestiunea economică a întreprinderilor. Ne angajăm să concentrăm corespunzător eforturile cercetării pentru realizarea acestei teme, a celor privind reproducţia de tip intensiv, trecerea la o nouă calitate, superioară în activitatea economică, perfecţionarea relaţiilor socialiste de producţie, dezvoltarea proprietăţii socialiste, a relaţiilor în acest cadru.

Între obiectivele activităţii noastre avem în vedere, în mod deosebit, studierea şi a acelor teme majore care privesc ansamblul funcţionării economiei naţionale: studierea legilor economice obiective în scopul utilizării lor conştiente şi eficiente în activitatea practică de conducere a vieţii economico-sociale, prognozarea direcţiilor noi de evoluţie a societăţii româneşti în funcţie de transformările ce se produc în domeniul forţelor de producţie, al ştiinţelor şi tehnicii. În lumina documentelor de partid, cercetarea noastră economică manifestă, prin studiile efectuate, ca şi prin cele programate, aceeaşi intensă preocupare referitoare nu numai la analiza sferei producţiei sociale ci şi în ce priveşte cercetarea repartiţiei şi consumului. Se au astfel în vedere repartizarea venitului naţional în fond de dezvoltare şi fond de consum, modificările în structura consumului populaţiei, modalităţile şi formele principiului socialist de repartiţie după cantitatea şi calitatea muncii în următoarele stadii ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi ale trecerii la comunism a României. Datorită marii importanţe a interdependenţelor economice care se manifestă în economia mondială, în condiţiile influenţelor şi efectelor vădite în acest cadru asupra economiei României, un loc deosebit în investigaţia economică s-a acordat şi se acordă, prin teme speciale de plan, cercetării noilor fenomene şi tendinţe manifestate

Mărturii ale aprecierii de care se bucură pe plan internaţional activitatea ştiinţifică şi politică a tovarăşei Elena Ceauşescu

„Acum îmi revine plăcuta misiune din partea Comitetului Central, a Biroului Politic al partidului nostru să vă înmînez această medalie comemorativă — instituită cu prilejul centenarului naşterii lui Gheorghi Dimitrov — dumneavoastră, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, şi dumneavoastră tovarăşă Elena Ceauşescu, pentru marile merite în promovarea prieteniei româno-bulgare, a prieteniei şi colaborării dintre ţările şi popoarele noastre, pentru contribuţia dumneavoastră la dezvoltarea mişcării comuniste şi muncitoreşti, la lupta pentru pacea şi fericirea popoarelor".

TODOR JIVKOV
secretar general al C.C.
al Partidului Comunist Bulgar

„Noi am hotărît să acordăm Excelenţei Sale, doamna Elena Ceauşescu, acest titlu onorific, avînd în vedere impresionanta activitate academică şi remarcabilele sale rezultate în domeniul cercetării".

(cu ocazia decernării tovarăşei Elena Ceauşescu a titlului de „Doctor Honoris Causa" al Universităţii tehnice pentru Orientul Mijlociu, din Ankara)

dr. MEHMET GONLUBOL
rectorul Universităţii

„Îmi amintesc cu deosebită plăcere că la simpozionul „OAMENII DE ŞTIINŢĂ ŞI PACEA", desfăşurat sub înaltul patronaj al preşedintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu (...) ilustrul savant Elena Ceauşescu a adresat un vibrant mesaj în numele raţiunii şi păcii. Acesta este şi sentimentul pe care îl nutreşte Academia Naţională Dei Lincei, pe care l-a exprimat în nenumărate rînduri, înţelegînd să continue pe această nobilă cale".

prof. dr. GIUSEPPE MONTALENTI
Academia Naţională Dei Lincei — Italia
(din alocuţiunea cu ocazia prezentării la Roma a lucrării „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari")

Mărturii ale aprecierii de care se bucură pe plan internaţional activitatea ştiinţifică şi politică a tovarăşei Elena Ceauşescu

„Îmi face o deosebită plăcere să pot prezenta publicului britanic de specialitate ediţia engleză a cărţii doctorului inginer Elena Ceauşescu, membru al Academiei Române, membru titular al Institutului Regal de Chimie al Marii Britanii, dedicată subiectului de mare importanţă teoretică şi industrială, al polimerizării stereospecifice a izoprenului.

(...) Întreaga activitate a doamnei Elena Ceauşescu este, în această privinţă, pilduitoare. Colega noastră s-a angajat cu hotărîre în cercetarea unora din cele mai fascinante probleme ştiinţifice ale zilelor noastre, şi-a demonstrat capacitatea de a pune soluţiile obţinute în serviciul practicii, al societăţii, de a asigura, de la nivelul înaltelor răspunderi ce i s-au încredinţat, tehnologiile necesare industriei, producţiei din ţara sa".

DOROTHY CROWFOOT HODGKIN
laureată a premiul Nobel pentru chimie

„Permiteţi-mi să exprim profunda noastră recunoştinţă tovarăşei academician Elena Ceauşescu nu numai pentru remarcabilele sale rezultate în domeniul ştiinţei, dar şi pentru prodigioasa activitate de om politic. Îmi amintesc cu deosebită plăcere de momentul în care tovarăşa Elena Ceauşescu a vizitat la Belgrad facultatea noastră de ştiinţe naturale. Ne-am întîlnit timp îndelungat în cadrul unei discuţii interesante, discutînd aspecte foarte importante ale ştiinţei".

ALEXANDR MILOJEVIC
membru al Academiei R.S.F. Iugoslavia, participant la Simpozionul internaţional Pugwash

„Recunoaşterea pe plan internaţional a contribuţiei ilustrului om de ştiinţă român la dezvoltarea ştiinţei chimiei este confirmată de acordarea a numeroase titluri şi distincţii din partea unor prestigioase instituţii ştiinţifice din numeroase ţări".

prof. dr. RENATO UGO
Grupul „Montedison"
(cu ocazia prezentării la Roma a lucrării „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari")

În semn de omagiu, de largă recunoaştere internaţională pentru neobosita şi fructuoasa sa activitate ştiinţifică şi politică, alături de multiple distincţii, titluri ştiinţifice şi onorifice primite de-a lungul anilor, în 1983 tovarăşei Elena Ceauşescu i s-au conferit :

- *TITLUL DE „DOCTOR HONORIS CAUSA" AL UNIVERSITĂŢII TEHNICE PENTRU ORIENTUL MIJLOCIU, DIN ANKARA*
- *TITLUL DE „DOCTOR HONORIS CAUSA" AL UNIVERSITĂŢII DIN MALTA*
- *MEDALIA JUBILIARĂ „GHEORGHI DIMITROV"*
- *„MARELE COLAN AL ORDINULUI MAKARIOS"*
- *MEDALIA JUBILIARĂ A UNIUNII MEDICALE BALCANICE*

în economia mondială, căilor restructurării diviziunii internaţionale a muncii, afirmării principiilor noii ordini economice internaţionale, participării economiei româneşti la fluxurile internaţionale şi realizarea unei înalte eficienţe a comerţului nostru exterior. Prin ridicarea nivelului ştiinţific şi promovarea cercetărilor originale valoroase se va urmări afirmarea susţinută a ştiinţei economice româneşti în confruntarea de idei din gîndirea contemporană.

Conducerea ştiinţei româneşti de către savantul de renume mondial care este tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu ne obligă pe noi cercetătorii să ne mobilizăm toate capacităţile creatoare, să facem totul pentru înfăptuirea la parametrii calitativ cei mai înalţi a sarcinilor complexe puse în faţa ştiinţei economice.

Sîntem conştienţi că trebuie să acţionăm mai calificat, în cunoştinţă nemijlocită de cauză, pentru promovarea unei gîndiri curajoase în cercetarea economică, aşa cum ne-o cere tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, a unei viziuni largi şi de perspectivă în strînsă legătură cu necesităţile economiei, adînc implicată în practica socială, în concretul proceselor şi fenomenelor economice. Acţionăm, totodată, pentru amplificarea cercetărilor teoretice referitoare la probleme fundamentale — ca aceea a eliminării unor contradicţii între unele ramuri şi domenii ale vieţii economice. Avem datoria ca, în procesul de îmbunătăţire şi ridicare calitativă a cercetării economice, să înlăturăm din activitatea noastră unele forme şi atitudini rutiniere, care impietează spiritul revoluţionar, novator, promovat de partid în toate domeniile vieţii sociale, să cultivăm în rîndul cercetătorilor şi specialiştilor sentimentul mîndriei patriotice pentru creaţia ştiinţifică naţională, pentru istoricele realizări socialiste ale României, devotamentul nestrămutat pentru patria noastră, pentru Partidul Comunist Român şi secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cel mai iubit şi stimat fiu al poporului nostru, conducătorul revoluţionar încercat al României contemporane.

Valoarea exemplară a activităţii tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, în slujba ţării, a economiei româneşti, în slujba păcii în lume, ne oferă pilda slujirii neţărmurite, cu toată fiinţa, a patriei, a partidului şi poporului. Numeroasele consacrări cu titluri şi distincţii internaţionale, de către înalte şi prestigioase foruri ştiinţifice din lume, omagiază nu numai renumele marelui om de ştiinţă; prin aceasta sînt cinstite calităţile poporului căruia reputatul savant îi aparţine.

Barbu Gh. PETRESCU
director general al Institutului Central de Cercetări Economice

1984 — AN HOTĂRÎTOR ÎN ÎNDEPLINIREA CINCINALULUI

ÎN ÎNTREPRINDERI industriale, în exploatări miniere, pe şantierele de construcţii, în transporturi şi agricultură oamenii muncii au păşit în cel de-al patrulea an din actualul cincinal cu hotărîrea fermă de a realiza sarcinile de plan în mod exemplar, pentru a pune la dispoziţia economiei naţionale şi pentru export produse de un nivel calitativ ridicat şi la costuri cît mai reduse. Mobilizaţi de îndemnurile secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cei ce muncesc au luat din timp măsuri tehnico-organizatorice pentru demararea în cît mai bune condiţii a producţiei în noul an.

Anul 1984 va reprezenta o treaptă nouă în procesul dezvoltării multilaterale a societăţii noastre. Cu deosebire se urmăreşte ridicarea nivelului tehnic al producţiei, dezvoltarea mai puternică a bazei proprii de materii prime şi energetice, reducerea mai accentuată a consumurilor materiale, de energie electrică şi combustibili pe unitatea de produs, realizarea ritmică, integrală a prevederilor fizice de plan, conectarea la termenele fixate în circuitul productiv a noilor obiective, sporirea mai susţinută a productivităţii muncii sociale şi a eficienţei economice, creşterea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor. Creşterile de plan prevăzute pentru acest an, comparativ cu 1983, se fundamentează, în cea mai mare parte, pe accentuarea acţiunii factorilor intensivi, întregul spor de producţie urmînd a fi obţinut pe seama sporirii mai accentuate a productivităţii muncii sociale. Anul 1984 trebuie să reprezinte, aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntările rostite la înaltele forumuri ale democraţiei socialiste ce au avut loc la finele anului trecut, un an hotărîtor pentru realizarea prevederilor stabilite pentru întregul cincinal.

În acest an, după cum se ştie, se împlinesc 40 de ani de la marele act istoric de la 23 August 1944, care a deschis drum liber afirmării plenare a socialismului în ţara noastră, şi va avea loc cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., care va jalona căile şi direcţiile evoluţiei viitoare a societăţii româneşti spre noi culmi de progres şi civilizaţie. Profundele semnificaţii ale acestui an, atît ca piatră de hotar în realizarea, la un nivel cit mai înalt, a prevederilor stabilite pentru cincinalul actual, cît şi ca an istoric la confluenţa aniversării victoriei poporului asupra unui trecut întunecat cu cel de-al XIII-lea forum al comuniştilor români, impun din partea tuturor colectivelor de oameni ai muncii, a fiecărui cetăţean, a întregului popor mobilizarea plenară a eforturilor pentru obţinerea unor rezultate superioare în realizarea prevederilor de plan.

Aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Mesajul de Anul Nou, stă în puterea noastră, în capacitatea creativă a oamenilor muncii ca măreţele obiective ale acestui an să fie nu numai realizate dar chiar şi depăşite, asigurînd astfel condiţiile ridicării pe o treaptă calitativ superioară a nivelului de civilizaţie şi cultură al întregului popor. În acest sens, potenţialul tehnico-productiv şi uman de care dispun unităţile economice, capacitatea creativă a colectivelor de oameni ai muncii, stimulentele noului mecanism economico-financiar sînt o garanţie sigură a realizării unor producţii superioare, în condiţii de înaltă calitate, competitivitate şi eficienţă.

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

SPORIREA PRODUCŢIEI PRIN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIILOR PRIME

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor pentru realizarea integrală, cu eficienţă sporită a prevederilor de plan pe acest an, o atenţie deosebită se cere acordată **valorificării superioare a materilor prime, reducerii consumurilor materiale pe unitatea de produs.** Prin utilizarea raţională, cu maximum de eficienţă, a fiecărei unităţi de materie primă se asigură condiţiile necesare atît reducerii consumului specific pe fiecare unitate de produs cît şi diminuării corespunzătoare a costurilor de producţie. **„Sînt necesare** — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Sesiunea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale din decembrie anul trecut — **măsuri şi mai hotărîte pentru reducerea consumurilor materiale, pentru recuperarea şi refolosirea materialelor, a pieselor şi subansamblelor, care au o pondere importantă în buna aprovizionare materială şi în asigurarea desfăşurării normale a producţiei".**

În acest context, prezentăm în continuare experienţa acumulată şi modul în care se acţionează la întreprinderea „Dacia" din Bucureşti pentru valorificarea superioară a materiilor prime, ca o condiţie importantă a realizării integrale a prevederilor de plan pe acest an, a obţinerii unor sortimente de calitate superioară.

Sortimente noi, cu consumuri tehnologice reduse

PREVEDERILE de plan ale întreprinderii pe acest an la principalii indicatori cunosc creşteri importante faţă de 1983: 8,7% la producţia marfă, 40,4% la producţia netă, 5,2% la producţia marfă vîndută şi încasată etc., în condiţiile în care se pune un accent sporit pe factorii intensivi ai activităţii productive (productivitatea va creşte cu 7% faţă de 1983, întregul spor de producţie urmînd a fi obţinut pe seama sporirii rodniciei muncii).

Ţinînd seama de specificul activităţii întreprinderii — realizarea de fire din celofibră şi din pollester în amestec cu celofibră, precum şi de ţesături finite din diverse fire — de necesitatea realizării unor noi sortimente în concordanţă cu solicitările pieţei (ponderea produselor noi şi reproiectate în totalul producţiei marfă va fi în acest an de 37%), în centrul preocupărilor colectivului de oameni ai muncii de aici stă, şi în acest an, valorificarea cu maximum de eficienţă a materiilor prime şi materialelor. Utilizarea raţională, cu spirit gospodăresc a materilor prime folosite în cadrul întreprinderii are o importanţă deosebită din cel puţin două considerente: 1) efortul pe care economia naţională îl face pentru procurarea respectivelor materii prime — spre exemplu, 1,3 t celofibră se obţin din 2,3 arbori maturi, iar pentru fabricarea a 0,7 t poliester se foloseşte o cantitate de ţiţei valorînd circa 1 000 dolari — şi,

Evoluţia principalelor indicatori de valorificare a materiilor prime

Indicatori	U/M	1981	1982	1983
1. Greutatea medie a ţesăturilor	g/m²	133,2	129,2	117,4
2. Ponderea producţiei produselor noi şi reproiectate în total producţie marfă	%	25,0	33,0	36,0
3. Pierderi tehnologice recuperate şi refolosite	tone	189,05	138,9	98,8
din care: capete şi fîşii	tone	106,0	60,9	34,6

Cristian GORIE

(Continuare în pag. 30)

INVESTIȚII

Intrarea în funcțiune la termenele stabilite a noilor obiective

REALIZAREA ritmică a tuturor lucrărilor pe șantierele de construcții-montaj, conectarea la circuitul economic a noilor capacități prevăzute pentru acest an constituie o preocupare prioritară pentru toți factorii implicați în procesul investițional. Importanța deosebită pe care o prezintă derularea corespunzătoare a activității de investiții este determinată, pe de o parte, de necesitatea realizării integrale a planului de construcții-montaj de către unitățile executante, iar pe de altă parte, de valoarea deosebită a noilor obiective ce urmează să intre în circuitul economic pentru creșterea potențialului productiv într-o serie de ramuri prioritare ale economiei (chimie, metalurgie, construcții de mașini, energie electrică, extractivă etc.). În același timp, realizarea și intrarea la termen în funcțiune a noilor capacități permite producerea unor materii prime și produse necesare aprovizionării tehnico-materiale a numeroase unități industriale, reducerea importurilor, creșterea eficienței economice în diferite ramuri și sectoare de activitate.

Iată de ce, realizarea la termenele fixate a noilor obiective de investiții, privită în contextul larg al dezvoltării de ansamblu a economiei, are o puternică influență asupra ridicării pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități, creșterii potențialului productiv al țării, sporirii productivității muncii și eficienței. Așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983 **„este necesar să luăm toate măsurile pentru a realiza în întregime programul de investiții în toate sectoarele, pentru punerea la timp în producție a noilor capacități, spre a asigura în felul acesta tot ce este necesar pentru desfășurarea normală a întregii activități".**

Realizări importante dar și... unele restanțe

EFORTURILE conjugate ale constructorilor, montorilor, furnizorilor de utilaje și beneficiarilor de investiții s-au concretizat, în 1983, în **realizarea și conectarea la circuitul productiv a peste 500 noi capacități de producție, într-o serie de ramuri importante ale economiei.** Astfel, la Întreprinderea de scule și accesorii speciale Pașcani a intrat în funcțiune, cu 8 luni mai devreme, o importantă capacitate profilată pe produse de mecanică fină, de o mare diversitate tipodimensională și cu parametri tehnico-funcționali și energetici superiori, care va spori valoarea producției industriale anuale a întreprinderii cu 65 milioane lei. La Combinatul de produse sodice Govora a fost conectată la circuitul productiv o modernă instalație pentru obținerea sitelor moleculare utilizate la separarea, în scopul purificării, a unor substanțe chimice, finalizată pe baza unei tehnologii și a unui proiect aparținînd specialiștilor Institutului de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru industria chimică din Ploiești. În municipiul Hunedoara a fost dată în funcțiune fabrica de blănărie „Vidra", a cărei dotare tehnică este în întregime de concepție românească și care va realiza o producție marfă de peste 730 milioane lei. La Întreprinderea mecanică din Bacău a fost realizată o modernă instalație pentru protejarea organelor de asamblare împotriva agenților corozivi, cu o capacitate anuală de 6000 tone etc. La acestea se cuvine să mai adăugăm ca obiective importante intrate în funcțiune în anul trecut: Centrala electrică de termoficare pe cărbune de la Craiova, capacitățile de 30 t/an huilă la exploatările minierе Herja și Lupeni, 25 000 t/an semifabricate și 25 000 t/an oțel tratat sub vid la C.S. Hunedoara, 50 000 CP/an motoare diesel la I.C.M. Reșița, 130 t/an semicocs la „Victoria"-Călan etc.

● În 1984 este prevăzută realizarea unui program de investiții de 250 miliarde lei ● Vor fi puse în circuitul productiv 480 capacități noi și vor fi date în folosință 150 000 locuințe precum și numeroase obiective social-culturale ● Măsuri și acțiuni eficiente în vederea scurtării duratelor de execuție și atingerii parametrilor proiectați

Ritmul de lucru susținut, calitatea lucrărilor au făcut posibile în anul trecut nu numai terminarea lucrărilor de construcții-montaj în termenele planificate sau chiar în devans, dar și intrarea rapidă în probe tehnologice a noilor obiective, fără intervenții suplimentare sau cu intervenții mici, de detaliu și, implicit, trecerea într-un interval scurt de timp la producția de serie. Totodată, în ultima perioadă de timp din 1983, mai cu seamă după aplicarea generalizată a acordului global, în fiecare organizație de construcții-montaj, pe fiecare șantier, lot și punct de lucru s-a manifestat **o preocupare mai intensă pentru buna pregătire a lucrărilor, folosirea rațională a utilajelor și mijloacelor mecanizate din dotare, organizarea superioară a producției și a muncii etc.**

Fără îndoială că toate acestea au avut și au în continuare o influență pozitivă asupra derulării corespunzătoare a activității de construcții-montaj pe șantiere, asigurării condițiilor finalizării, în termenele planificate, a lucrărilor. Cu toate acestea, pe o serie de șantiere s-au menținut și se mențin încă unele deficiențe, în special de natură organizatorică, care au determinat ca în anul trecut, un număr important de noi capacități să nu fie date în exploatare la termenele planificate, imobilizîndu-se în acest fel mijloace tehnico-materiale și financiare și diminuîndu-se, în același timp, nivelul de reali-

zare a sarcinilor de plan la o serie de produse de bază pentru economia națională.

Ținînd seama pe de o parte de sarcinile noi care stau în fața organizațiilor de construcții-montaj pentru acest an — **realizarea în 1984 a unui număr de 480 de noi capacități industriale și agrozootehnice** — iar pe de altă parte de restanțele existente din 1983, se impune o mobilizare largă, încă din primele zile ale acestui an, a tuturor factorilor investiționali, în special a unor beneficiari din cadrul industriei chimice, metalurgice, construcțiilor de mașini, din ramurile producătoare de materii prime și de resurse energetice care nu au reușit să termine și să pună în funcțiune un număr mare de capacități, fie din lipsa elaborării la vreme a documentațiilor tehnice, fie din neasigurarea la termen a utilajelor și instalațiilor.

Accelerarea livrării utilajelor și asigurarea fronturilor de montaj

PRINCIPALA problemă care se cere rezolvată cu prioritate pentru darea în exploatare a tuturor capacităților de producție planificate este **accelerarea livrării utilajelor restante și crearea condițiilor pentru montarea de urgență a acestora, precum și a celor aflate în stoc pe șantiere.** Pe această linie îndatoriri importante revin furnizorilor de utilaje, în special celor din cadrul M.I.C.M., care l-a sfîrșitul anului trecut erau în restanță față de beneficiarii de investiții cu un însemnat volum de utilaje. Astfel, restanțele în livrarea utilajelor au reprezentat în 1983 aproximativ 23,0% din sarcina de livrare, aferente unor obiective de investiții din cadrul ramurii extractive, industriei metalurgice, industriei chimice, energiei electrice etc.

În același timp, pentru asigurarea condițiilor de montare a utilajelor **sarcini deosebite revin și organizațiilor de construcții-montaj care trebuie să acționeze cu mai multă fermitate pentru recuperarea urgentă a rămînerilor în urmă din anul trecut în execuția lucrărilor de construcții-montaj și asigurarea fronturilor de montaj pentru 1984.** Acest deziderat nu poate fi obținut decît printr-o mobilizare exemplară a tuturor forțelor de care dispun constructorii, printr-o organizare temeinică a procesului de producție, aprovizionarea ritmică și în cantitățile prevăzute în documentațiile de execuție cu materiale și utilizarea integrală a timpului de lucru al oamenilor și al utilajelor aflate în dotare. Lichidarea grabnică a rămînerilor în urmă se impune, în primul rînd, la toate obiectivele unde sînt asigurate condiții certe pentru montarea utilajelor și, în special, la unele șantiere cum sînt C.E.T. Drobeta Tr. Severin, Fabrica de celuloză chimică din foioase de la C.C.H. Dej, C.T.E. Turceni, C.T.E. pe șisturi bituminoase Anina, C.P. Midia-Năvodari, Combinatul de produse sodice Ocna Mureș, Întreprinderea de utilaj minier Petroșani, Combinatul de utilaj greu Cluj, Întreprinderea metalurgică Drobeta Tr. Severin, la care, datorită neasigurării fronturilor de montaj, s-au acumulat volume importante de utilaje nepredate, multe din ele cu durata de staționare depășită. În acest scop, trebuie acționat cu mai multă operativitate pentru **dirijarea forței de muncă, a utilajelor și mijloacelor de transport la obiectivele avansate,** cu posibilități certe de punere în funcțiune, într-un termen cît mai scurt, **creșterea productivității muncii prin extinderea unor tehnologii avansate și folosirea la întreaga capacitate a mijloacelor din dotare, întărirea disciplinei la fiecare loc de muncă.**

Pentru intensificarea ritmului lucrărilor de montaj și urgentarea punerii în funcțiune a noilor obiective, **o contribuție importantă pot și trebuie să-și aducă beneficiarii de investiții,** în special în ce privește montarea unor utilaje cu echipe proprii de montori și asigurarea din timp a tuturor condițiilor necesare începerii și efectuării în bune condiții, fără întreruperi, a probelor tehnologice, în strînsă concordanță cu prevederile din grafice.

Măsuri și acțiuni pentru buna derulare a lucrărilor de investiții pentru acest an

CONCOMITENT cu acțiunile menite să contribuie la conectarea la circuitul productiv a capacităților planificate în acest an, toți factorii care participă la realizarea investițiilor, de la proiectant pînă la furnizorii de utilaje, au datoria să acționeze mai activ pentru urgentarea lucrărilor restante din anul trecut. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983 există încă serioase rămîneri în urmă în activitatea de investiții raportate atît la prevederile inițiale cît și la realizările din primii ani ai acestui cincinal. Iată de ce se impune ca, odată cu realizarea tuturor obiectivelor prevăzute pentru 1984, organizațiile de construcții să acționeze mai hotărît în vederea recuperării cît mai urgente a restanțelor din anii trecuți.

Practica a relevat că marea majoritate a neajunsurilor constatate și care au influențat negativ ritmul de execuție al lucrărilor sînt de natură organizatorică și pot fi deci rezolvate operativ de colectivele de oameni ai muncii care participă la realizarea obiectivelor de investiții. Faptul că organizațiile de construcții, de exemplu, nu totdeauna dispun din timp de documentația tehnico-economică, pe baza căreia să realizeze investițiile, determină greutăți în asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare execuției ritmice a lucrărilor. La sfîrșitul anului trecut detaliile și devizele de execuție primite de constructori pentru lucrările executabile în 1984 reprezentau cca. 60% din volumul total, iar valoarea lucrărilor cu contracte de execuție adaptate, chiar mai puțin. Aceasta obligă pe toți beneficiarii de investiții și, în primul rînd, pe cei cu restanțe în asigurarea documentațiilor de execuție aferente capacităților cu termene de punere în funcțiune în acest an, ca, împreună cu institutele de inginerie tehnologică și proiectare, să urgenteze elaborarea și predarea în întregime a documentației de execuție aferentă lucrărilor prevăzute a se realiza în 1984.

În ce privește asigurarea la termenele prevăzute în graficele de montaj a utilajelor tehnologice ce se realizează în țară, prima condiție care se impune a fi soluționată de către proiectanți și beneficiari, pentru diminuarea neajunsurilor determinate de întîrzierile în livrarea utilajelor pe șantiere, este **elaborarea și predarea din timp către furnizorii de utilaje a documentației de execuție a acestora, precum și contractarea lor cu termene de livrare corelate cu execuția lucrărilor de construcții.** Și în această privință, la sfîrșitul lui 1983, existau restanțe destul de importante, documentația tehnică de fabricație fiind asigurată în proporție de 93,4%, iar volumul utilajelor contractate reprezentînd doar 75,5%. Această situație necesită din partea proiectanților și beneficiarilor **luarea de măsuri ferme pentru elaborarea și predarea în timpul cel mai scurt la furnizorii de utilaje a documentațiilor tehnice de fabricație,** astfel încît aceștia, la rîndul lor, să fie în măsură să adopte măsurile organizatorice adecvate introducerii în fabricație a utilajelor solicitate de beneficiarii de investiții.

Avînd în vedere că cea mai mare parte din neajunsurile semnalate sînt determinate de cauze subiective, de pregătirea necorespunzătoare a execuției lucrărilor de investiții, printr-o mai strînsă colaborare a tuturor factorilor care concură la realizarea investițiilor — proiectanți, beneficiari, constructori și furnizori de utilaje — este posibilă corelarea optimă a activității pe șantiere pe tot parcursul execuției lucrărilor, ceea ce va conduce în mod cert la reducerea duratelor de realizare a investițiilor și la respectarea termenelor de dare în exploatare a noilor obiective de investiții.

Alexandru TACHE
Banca de investiții

„Am ajuns la o acumulare cantitativă din toate punctele de vedere... dispunem de tot ce este necesar pentru a realiza o agricultură de mare productivitate și a obține producții mult mai mari decît cele pe care le-am realizat pînă acum".

NICOLAE CEAUȘESCU

Anul 1984 trebuie să ducă, în agricultură, la o îmbunătățire substanțială a întregii activități

Ion TEȘU
ministrul agriculturii și industriei alimentare

PORNIND de la legitățile generale, de la realitățile concrete ale țării noastre, partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmăresc consecvent dezvoltarea concomitentă și puternică atît a industriei cît și a agriculturii, ca ramuri de bază ale economiei naționale. Agricultura are un rol crescînd în satisfacerea cerințelor de consum ale populației, în aprovizionarea industriei cu materii prime vegetale și animale, în lărgirea exporturilor. Dezvoltarea unei producții agricole moderne, care să utilizeze pe scară largă cuceririle științei și tehnicii, s-a încadrat în programul ce are ca obiectiv intensificarea procesului de transformare a muncii din agricultură într-o variantă, de înalt randament, a muncii industriale.

Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a definit astfel această concepție înnoitoare : **„Ne propunem să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială, generală din satele noastre".**

Pe baza directivelor adoptate de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, a sarcinilor ce rezultă pentru agricultură din Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, a căilor și măsurilor aprobate de Congresul al II-lea al consiliilor de conducere al întregii țărănimi, organele și unitățile agricole, oamenii muncii de la sate — beneficiind pe larg de sprijinul statului — au înregistrat, în primii 3 ani ai cincinalului în curs, progrese însemnate în afirmarea puternică a obiectivelor noii revoluții agrare. Totodată, se poate însă constata că, datorită folosirii incomplete în unele sectoare, județe și unități a potențialului științific, tehnic și uman, precum și neasigurării în unele zone a condițiilor care să garanteze producții sigure și stabile independent de condițiile climatice, s-au înregistrat și unele rămîneri în urmă.

Experiența anului 1983 : acolo unde s-a lucrat bine, s-au obținut producții ridicate

AȘA CUM APRECIA secretarul general al partidului în anul ce s-a încheiat agricultura a obținut, în condițiile unei secete prelungite, o producție satisfăcătoare — deși nu pe măsura posibilităților pe care le avem. S-a acționat pentru mai buna valorificare a fondului funciar, creșterea suprafeței agricole și îndeosebi a celei arabile. Folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale și a forței de muncă, executarea lucrărilor la timp și de bună calitate, cu respectarea regulilor agrotehnice, recoltarea în perioada optimă și cu grijă pentru evitarea pierderilor au asigurat, într-o serie de județe și unități, producții înalte la cereale.

Randamentul mediu la hectar în cazul grîului a fost de 3 834 kg în județul Timiș, 3 387 kg în județul Arad, 3 006 kg în județul Covasna ; 57 de întreprinderi agricole de stat și 190 de cooperative agricole au depășit 4 000 kg, iar alte 886 de unități s-au înscris în limitele a 3 000—4 000 kg Județele Timiș (4 280 kg/ha) și Arad (4 140 kg/ha) au deținut întîietatea și la orz și orzoaică, urmate de județul Constanța (3 747 kg/ha). Producția medie la porumb a atins, la hectar, un nivel de 4 675 kg în județul Olt, 4 617 kg în județul Călărași, 4 608 kg în județul Brăila ; recolte de peste 7 000 kg/ha au obținut 142 de unități, iar alte 145 — între 6 000 și 7 000 kg. Adevărate recorduri, de circa 20 t la hectar, s-au înregistrat — în bună parte pe terenuri neirigate — într-o serie de unități cuprinse în programul special privind organizarea producției intensive de porumb, din județele Olt (de pildă, la C.A.P. Scorniceşti, pe 700 hectare în medie 24 310 kg știuleți/ha), Timiș (C.A.P. Topolovățu Mare — 20 150 kg/ha pe 800 hectare), Constanța, Alba.

Ecartul important care detașează producțiile record la nivelul mediu (și cu atît mai mult de randamentul nejustificat de slab în multe din unitățile cultivatoare de cereale), diferențierile rezultatelor între unități cu condiții pedoclimatice similare evidențiază însă cu atît mai pregnant insuficienta punere în valoare a posibilităților. Astfel, nu putem fi satisfăcuți de media la hectar a producției de porumb la întreprinderile agricole de stat (4 587 kg), în condițiile în care acestea dispun, comparativ, de terenuri cu un potențial de producție ridicat, de o mai bună asigurare tehnico-materială pentru mecanizare și chimizare, de cadre de specialiști.

Scara randamentelor a fost nejustificat de largă și la alte culturi, cu medii care nu întotdeauna au reflectat posibilitățile create și care s-au situat net sub producțiile unităților fruntașe. Este cazul plantelor tehnice : floarea-soarelui — la care aceste posibilități au fost demonstrate de întreprinderile agricole de stat din județele Buzău, Galați, Olt, Vrancea și Sectorul agricol Ilfov, cu peste 1 800 kg/ha, de cooperativele agricole din județele Argeș, Buzău, Olt și Sectorul agricol Ilfov, cu peste 1 700 kg/ha ; rapița, soia, inul pentru ulei și cel pentru fibră, ricinul, cînepa ; sfecla de zahăr — la care, deși s-a demonstrat că prin aplicarea tehnologiilor pentru densități de peste 100 mii de plante la hectar se pot realiza producții depășind 60 de tone, rezultatele au fost nesatisfăcătoare datorită tocmai nerespectării densităților stabilite, calității uneori necorespunzătoare a semințelor și a lucrărilor de întreținere, pierderilor la recoltare, transport și depozitare. 45 de unități au recoltat de pe fiecare hectar mai mult de 30 tone de cartofi de toamnă, producții medii înalte obținîndu-se în județele Iași (27,2 t/ha), Harghita și Brașov (peste 24 t/ha) — dar și la această cultură rezultatele globale nu au corespuns posibilităților.

Am dat aceste exemple, dar lor li s-ar putea adăuga cazuri de disparități, disproporții și din celelalte sectoare ale producției vegetale, din zootehnie și alte activități specifice ramurii. Două concluzii se desprind, în care se însumează de fapt învățămintele anului agricol 1983 :

- s-a dovedit concret că acolo unde s-au asigurat o conducere eficientă, o organizare riguroasă și o acțiune operativă, folosirea judicioasă a resurselor tehnice, materiale și umane, aplicarea rezultatelor cercetării științifice, respectarea normelor tehnice și a perioadelor optime pentru fiecare lucrare, acolo unde s-au afirmat inițiativa și simțul gospodăresc, unde întreaga muncă a fost pătrunsă de spiritul răspunderii, ordinii și disciplinei, efectele negative ale secetei au fost minimalizate și s-au obținut rezultate bune pe planul producției și al eficienței economice ;

- **ridicarea nivelului mediu spre cota acestor rezultate de vîrf poate și trebuie să fie realizată prin generalizarea experienței globale și pe activități a unităților fruntașe,** generalizare făcută nu formal și la suprafață, ci prin studierea metodelor și măsurilor aplicate, selecționarea celor ce pot fi reproduse transpunerea lor în reguli și norme obligatorii cu o suficient de elastică posibilitate de adaptare la condițiile specifice ale fiecărei întreprinderi și cooperative din agricultură.

Afirmarea puternică a noii calități în toate sectoarele producției agricole

LA PLENARA din noiembrie 1983 a Comitetului Central al partidului, la recenta Consfătuire pe probleme de agricultură de la C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat principalele direcții de acțiune și restructurările ce trebuie aduse în organizarea și realizarea producției agricole, astfel încît aceasta să realizeze încă din 1984 un substanțial salt calitativ și cantitativ. Aceste indicații și sarcini, programele speciale elaborate din inițiativa și sub îndrumarea secretarului general al partidului constituie, pentru toți lucrătorii din agricultură, cadrul clar și complet al obiectivelor pe care sînt datori să le urmărească zi de zi și să le transpună în viață.

Consiliul Național al Agriculturii, ministerul nostru au stabilit în acest sens o serie de măsuri imediate și de perspectivă, ale căror efecte previzibile au fost avute în vedere la dimensionarea planului agricol pentru anul ce-l începem. Ele urmăresc **creșterea importantă a randamentelor la hectar în sectorul vegetal și a celor pe animal în sectorul zootehnic, promovarea largă a progresului tehnic în toate domeniile de activitate ale ramurii, generalizarea experienței înaintate, organizarea superioară a muncii în fiecare unitate din agricultură.**

Realizarea planului pe 1984 necesită **folosirea** completă, cu maximă eficiență a **fondului funciar,** ceea ce impune utilizarea în întregime a suprafețelor agricole, creșterea suprafeței arabile și limitarea strictă a scoaterilor de terenuri din circuitul agricol, eliminarea oricăror forme de risipă, degradare ori folosire neeficientă a pămîntului. Suprafața arabilă se va mări cu 30 mii ha, în principal prin amenajarea și luarea în cultură a unor terenuri din Delta Dunării și luncile îndiguite, prin amenajarea și ameliorarea terenurilor cu exces de umiditate, desțelenirea unor suprafețe de pășuni, restrîngerea la strictul necesar a drumurilor agricole, defrișarea pîlcurilor de arborete și tufișuri care nu au rol de protecție a solului, precum și prin desființarea unor plantații de vii și livezi din zona de cîmpie care și-au încheiat ciclul de producție.

O cale deosebit de importantă pentru folosirea eficientă a pămîntului — principalul mijloc de producție în agricultură — o reprezintă extinderea culturilor duble și succesive. Pe baza indicațiilor conducerii de partid și de stat, în toamna trecută s-au însămînțat cu rapiță pentru ulei 134 mii ha, care după recoltare, în anul 1984 urmează să fie cultivate cu porumb pentru boabe. De asemenea, va crește pînă la peste 2 milioane de hectare suprafața cu culturi duble pe care se vor cultiva porumb și legume ; se vor introduce în cultură dublă floarea soarelui, soia pentru boabe, inul și cînepa pentru fibră, sfecla de zahăr și cartofii.

Cerealele rămîn în continuare obiectivul prioritar al agriculturii. O mare atenție se va acorda culturilor intensive : 500 mii ha cu porumb, la care se prevede o producție medie de 20 000 kg știuleți la hectar și 200 mii ha cu grîu, cu 8 000 kg boabe la hectar.

Creșterea producției de cereale impune întărirea ordinii și disciplinei și respectarea tuturor elementelor tehnologice specifice fiecărei culturi : executarea obligatorie a arăturilor de toamnă, pregătirea patului germinativ de bună calitate prin realizarea unui teren bine mărunțit, curățat de resturi vegetale și nivelat, asigurarea semințelor și materialului săditor din categorii biologice superioare, adaptate condițiilor pedologice din fiecare zonă, semănatul în timp optim și la densitățile stabilite prin lege, buna întreținere a culturilor menținînd solele curate de buruieni pe toată perioada de vegetație, recoltarea în perioadele optime și la termenele stabilite pentru fiecare cultură.

În ce privește **cartoful** s-au luat măsuri pentru amplasarea culturii pe cele mai potrivite terenuri, de fertilizare a întregii suprafețe cu îngrășăminte naturale în dozele necesare și respectarea cu stricteță a tehnologiilor prevăzute.

În **viticultură** se va acționa pentru modernizarea plantațiilor existente, înființarea de noi plantații numai pe terenurile în pantă din zonele colinare, îmbunătățirea structurii patrimoniului viticol prin mărirea ponderii soiurilor pentru strugurii de masă și cu funcții mixte și a soiurilor de mare producție pentru vin, îndesirea rîndurilor de viță, efectuarea riguroasă a tuturor lucrărilor de întreținere a tratamentelor, strîngerea fără pierderi a recoltelor și valorificarea integrală a producției.

În **pomicultură** se iau măsuri privind modernizarea și întreținerea plantațiilor existente, concentrarea și specializarea producției de fructe în bazine și masive pomicole prin înființarea de noi plantații în sistem intensiv și superintensiv pe terenuri în pantă, îmbunătățirea structurii pe specii ca și pe soiuri, în sensul extinderii soiurilor valoroase.

În domeniul **creșterii animalelor,** în care s-au înregistrat anul trecut rezultate bune, concretizate în sporirea efectivelor ca și a producțiilor de carne, lapte, ouă și alte produse, au fost luate măsuri hotărîte în vederea îmbunătățirii activității de reproducție și selecție, reducerii la minimum a mortalităților și sacrificărilor de necesitate, realizării greutății medii la sacrificare, îmbunătățirii asistenței sanitar-veterinare etc. Structura pe specii a efectivelor de animale se va îmbunătăți, prin creșterea ponderii bovinelor și ovinelor, care valorifică în bune condiții pășunile, fînețele, subprodusele agricole, prin realizarea sarcinilor stabilite în programele de dezvoltare a sericiculturii, apiculturii, creșterii iepurilor și animalelor de blană.

În centrul preocupărilor pentru dezvoltarea zootehniei va sta în continuare asigurarea **bazei furajere,** urmărindu-se folosirea cu maximă eficiență a celor 4,5 milioane hectare de pajiști naturale și 3 milioane hectare de păduri pășunabile. Este necesar să se acționeze intens în vederea sporirii producției și valorificării mai bune a lucernei, trifoiului, mazărei, soiei și altor plante, în scopul realizării unor rații furajere echilibrate în fiecare fermă și complex. Se impune, totodată, să se desfășoare mai larg și mai eficace strîngerea, păstrarea și folosirea în furajare a paielor, cocenilor, plevei, vrejilor de leguminoase și altor subproduse vegetale.

Un aport sporit la creșterea producției agricole se cere din partea **gospodăriilor populației.** Ele vor fi mai intens sprijinite în procurarea de semințe, material săditor, purcei, pui de găină, boboci de rață ș.a., reproducători de rasă, inventar gospodăresc.

O creștere substanțială a bazei tehnico-materiale

AMPLUL PROGRAM DE DEZVOLTARE a agriculturii va fi susținut de realizarea unui volum sporit de investiții — peste 46 miliarde de lei în acest an — destinate în principal extinderii lucrărilor de îmbunătățiri funciare, dotării cu o gamă diversificată de tractoare și mașini agricole, terminării obiectivelor începute în anii anteriori (în principal construcții zootehnice).

Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, care se aplică începînd din anul 1984, prevede extinderea accentuată a lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Pentru a atinge la sfîrșitul cincinalului nivelul de 4 milioane hectare irigate va trebui ca în acest an să fie amenajate 385 mii ha, ceea ce va mări suprafața amenajată pentru irigat la 3 300 mii ha. Vor fi executate lucrări de desecări pe 183 mii ha, de combatere a eroziunii solului pe 342 mii ha, lucrări agropedoameliorative de amendare pe 273 mii ha, de scarificare pe 193 mii ha și afînare adîncă pe 1 824 mii ha. Amenajarea a 1 000 mii ha de pajiști naturale și executarea de însămînțări și supraînsămînțări de pajiști pe 440 mii ha vor contribui substanțial la creșterea bazei furajere. Lucrările de îmbunătățiri funciare se vor realiza într-o concepție unitară în corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice, în cadrul fiecărui bazin hidrografic. Extinderea amenajărilor pentru irigații se va realiza cu prioritate în zonele cu deficit accentuat de umiditate, urmărindu-se irigarea unor suprafețe cît mai mari prin brazde și inundare, renunțîndu-se, oriunde este posibil, la sisteme costisitoare bazate pe folosirea conductelor metalice și din beton. Pentru limitarea la strictul necesar a scoaterilor de terenuri din circuitul agricol, lacurile de acumulare și amenajările hidroelectrice vor fi realizate îndeosebi în văile inaccesibile agriculturii, prin modificarea cursurilor rîurilor.

Baza tehnică a agriculturii va spori în 1984 cu 15 700 tractoare agricole, precum și cu un număr însemnat de combine de recoltat cereale, combine de recoltat furaje, mașini de recoltat cartofi, alte mașini și utilaje agricole. Anul acesta, agricultura va dispune de 170 mii de tractoare, aproape 59 mii combine, 51,6 mii de semănători pentru păioase și prășitoare, care vor permite ca toate lucrările de bază ale solului, cum sînt însămînțarea, fertilizarea, întreținerea și recoltarea — hotărîtoare în îndeplinirea producțiilor planificate — să se realizeze în perioade agricole optime. Încărcătura medie anuală va ajunge la 70 ha pe un tractor de 65 CP, 53 ha pe o combină autopropulsată pentru cereale păioase, 153 ha pe o semănătoare pentru păioase și 285 ha pe o semănătoare pentru culturi prășitoare. Începînd din acest an, în dotarea unităților agricole vor intra o serie de utilaje noi, de exemplu tractorul de 100 CP pe roți, tractorul de 80 CP pe șenile cu seturile de mașini aferente, precum și agregate pentru pregătirea patului germinativ

(Continuare în pag. 20)

O prioritate absolută în economie:

Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice

UNUL din obiectivele majore ale economiei pentru noul an în care am intrat îl reprezintă realizarea ritmică, zi de zi, a producției fizice planificate în condițiile încadrării ferme în norme și reducerii accentuate a consumurilor materiale și energetice. Experiența acumulată, măsurile stabilite din vreme pe linie organizatorică și tehnologică trebuie să conducă în fiecare întreprindere la realizări tot mai mari în domeniul sporirii producției cu consumuri energetice tot mai mici.

În județul Buzău

POSIBILITĂȚI DE FOLOSIRE RAȚIONALĂ A RESURSELOR ENERGETICE

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor unităților economice buzoiene pentru încheierea cu bune rezultate a planului pe 1983 și demararea corespunzătoare a producției din acest an un loc aparte îl ocupă acțiunile și măsurile întreprinse pentru reducerea consumurilor energetice și utilizarea rațională a energiei electrice și combustibililor. Ținînd seama de faptul că județul Buzău, prin natura unităților ce-și desfășoară activitatea pe raza sa teritorială, a devenit un important consumator de resurse energetice, atenția specialiștilor, colectivelor de oameni ai muncii este îndreptată în principal spre **depistarea tuturor rezervelor de economisire a energiei și lichidarea, sub toate formele, a canalelor de risipă.**

■

SE CUVINE să menționăm că, în cursul anului trecut, s-au materializat cu rezultate bune numeroase inițiative și măsuri de diminuare, sub diferite forme, a consumurilor de energie electrică și combustibili. Astfel, au fost **asimilate și introduse în producția de serie 60 de produse noi cu caracteristici tehnico-funcționale superioare**, care pe lîngă economiile materiale importante și diminuarea considerabilă a importurilor au contribuit în mare măsură la reducerea efectivă a consumurilor energetice. În aceeași ordine de idei s-au înscris și acțiunile privind **introducerea în fabricație a 80 tehnologii perfecționate, mici consumatoare de materii prime și energie**, care au avut ca efect, alături de asimilările de produse noi, o diminuare a consumurilor energetice, la nivelul județului, cu 3-5%. De asemenea, au fost puse în funcțiune **instalații pentru recuperarea căldurii din gazele arse** la Întreprinderile de sîrmă și produse din sîrmă, de geamuri, de aparate cale din Buzău, la cea de sticlărie menaj Berca și alte unități ce dețin sectoare calde și unde se prepară apă caldă tehnologică și menajeră sau se preîncălzește aerul ce intră în amestecul de ardere.

Și pe linia folosirii surselor de energie neconvențională s-au obținut unele rezultate bune. Astfel, **au fost montate peste 6 000 metri pătrați panouri solare** pentru prepararea apei calde menajere și tehnologice în unități industriale, agricole și în blocurile de locuințe, ceea ce a permis economisirea a peste 700 tone combustibil convențional; la Întreprinderea „Textila" — Buzău a fost terminată montarea unei pompe de căldură pentru recuperarea căldurii din apele reziduale, economisindu-se astfel peste 600 tone combustibil convențional etc.

În fiecare unitate industrială au fost stabilite programe în vederea încadrării stricte, la toate produsele, în normele tehnologice de consum, oprindu-se utilaje și instalații care nu s-au încadrat în consumuri, așa cum a fost cazul la Întreprinderea de geamuri Buzău, unde au fost trecute în reparație, în ultima parte a anului, cuptorul pentru geam laminat și linia de șlefuit geamuri; totodată, la Întreprinderea de prelucrare mase plastice s-au constituit stocuri de materii prime pentru funcționarea continuă, 3—4 zile, a extruderelor, evitîndu-se astfel opririle și pornirile repetate. Măsuri asemănătoare s-au stabilit și la celelalte unități mari consumatoare de energie și combustibil (Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Întreprinderea de utilaj tehnologic, Întreprinderea de tîmplărie metalică).

În același timp, în unitățile economice buzoiene **au fost delimitate consumurile tehnologice și cele generale de energie electrică, gaze naturale și energie termică**, ce nu sînt legate de procesele tehnologice, luîndu-se măsuri pentru urmărirea zilnică și reducerea acestora din urmă cu cel puțin 50%. În acest scop, au fost întreprinse diferite acțiuni pentru reducerea iluminatului interior și exterior la strictul necesar, folosirea mai economicoasă a sistemelor de ventilație, funcționarea agregatelor și utilajelor cu acționare electrică sau care utilizează gaze naturale, după un program riguros etc. Măsuri similare de economisire au fost stabilite și pentru abonații casnici și alți mici consumatori.

Toate aceste măsuri au condus la **reducerea consumului de energie electrică la nivelul județului de la o medie de 2 620 MWh/zi, în prima parte a lunii noiembrie 1983, la 2 110 MWh în decada a 3-a a lunii respective. Începînd cu luna decembrie 1983 județul s-a încadrat permanent în repartiția de 2 000 MWh/zi, reducînd considerabil vîrfurile de sarcină de dimineață și seară.**

■

CU TOATE REZULTATELE pozitive pe linia economisirii energiei electrice și combustibilului există încă, la nivelul județului, însemnate rezerve nevalorificate pînă în prezent de reducere mai substanțială a consumuri-

lor energetice, de eliminare a unor fenomene de risipă, de folosire raţională a acestei avuţii naţionale. Din controalele efectuate de echipe special constituite, atît la sfîrşitul anului trecut cît şi în primele zile din acest an, s-au depistat cazuri de risipă în consumurile tehnologice, prin existenţa unor neetanşeităţi pe reţelele de transport şi distribuţie a agentului termic, aerului comprimat, apei potabile şi industriale dintr-o serie de unităţi cum sînt „Metalurgica", întreprinderea de sîrmă şi produse din sîrmă Buzău, Fabrica de ulei, Întreprinderea de garnituri de frînă şi etanşare Rm. Sărat etc. Neetanşeităţi s-au constatat şi la unele reţele de distribuţie a agentului termic din zona industrială şi din unele ansambluri de locuinţe din municipiul Buzău şi oraşul Rm. Sărat.

Ţinînd seama de deficienţele existente încă în ce priveşte reducerea energiei electrice şi combustibililor, precum şi de necesitatea asigurării condiţiilor necesare menţinerii, în limitele cotelor aprobate, a consumurilor energetice, în condiţiile sporurilor de producţie prevăzute pentru acest an, au fost stabilite noi măsuri care să conducă la o utilizare raţională a acestei resurse. Între acestea se cuvin să menţionăm pe cele referitoare la :

● aplicarea cu fermitate în toate întreprinderile a măsurilor organizatorice şi tehnologice necesare pentru ca absolut toate produsele să fie realizate cu cantităţile de energie stabilite prin normele de consum ;

● evitarea funcţionării în gol sau sub capacitate nominală a maşinilor unelte, a tuturor utilajelor productive ;

● urmărirea distinctă a consumurilor tehnologice de cele generale, care nu sînt legate de procesele tehnologice, în vederea reducerii acestora din urmă cu cel puţin 50% ;

● aplicarea fermă a programelor de diminuare a energiei electrice şi a gazelor în consumul casnic şi în centralele termice, ţinîndu-se cont de vîrfurile de consum pe economie ;

● intensificarea activităţii comisiilor energetice pentru urmărirea permanentă şi respectarea riguroasă a normelor tehnologice de consum la fiecare produs şi în fiecare secţie de fabricaţie.

Toate aceste măsuri, precum şi altele vor asigura condiţiile necesare realizării integrale în acest an a prevederilor de plan, cu consumuri energetice mult reduse, sporirea eficienţei economice a întregii activităţi.

Ioana DRĂGAN
secretar al Comitetului judeţean Buzău al P.C.R.

ECONOMISIREA ENERGIEI: EXPERIENŢE • SOLUŢII • INIŢIATIVE

Eficienţa extinderii utilizării pompelor de căldură

ÎN CADRUL politicii energetice a României, în ultimul deceniu s-a dezvoltat tehnologia realizării şi exploatării pompelor de căldură, ca mijloc important de reducere a consumurilor specifice de energie şi a reintroducerii în circuitul energetic a resurselor refolosibile. În acest domeniu, activităţile s-au desfăşurat, în special, în direcţia valorificării resurselor de căldură secundară de potenţial termic scăzut (apa cu temperaturi de 30—35° C, provenită din procese industriale sau din surse naturale), pentru alimentarea cu căldură a consumatorilor ce necesită niveluri medii de temperatură. Agentul de transport este apa caldă, aceasta fiind utilizată în scopul încălzirii spaţiale, preparării apei calde de consum sau tehnologic.

Din totalul căldurii necesare pentru încălzirea locuinţelor şi prepararea apei calde ce se consumă în oraşul Bucureşti de pildă, 26% (circa 85 000 apartamente) se foloseşte în cartierul Balta Albă. Alimentarea cu căldură a acestui cartier se face cu o reţea de transport complexă de către Centrala de termoficare Bucureşti-Sud. Această centrală funcţionează pe bază de gaze naturale şi păcură, acoperind circa 65% din sarcina termică maximă necesară la vîrful de încălzire din cazane de apă fierbinte. În acelaşi timp, în zonă este amplasată o mare platformă industrială care dispune de însemnate resurse de căldură secundară de potenţial termic scăzut sub formă de apă de răcire.

Pornind de la aceste considerente, în întreprinderile situate pe platforma industrială sînt în curs de realizare instalaţii care să acopere întregul necesar intern de căldură pentru prepararea apei calde de consum, valorificînd căldura din apele de răcire prin utilizarea pompelor de căldură de capacitate medie, aflate în producţie de serie în ţara noastră. Cu toate acestea, rămîn disponibile mari cantităţi de căldură neutilizată, care pot fi valorificate, prin utilizarea pompelor de căldură de mare capacitate, la alimentarea cu apă caldă de consum a unei părţi din locuinţele situate în zona cartierului Balta Albă. Utilizarea unor asemenea pompe este posibilă şi eficientă din următoarele considerente :

● pentru zona respectivă, capacităţile existente de producţie şi livrare a căldurii produse combinat (în termoficare) sînt încărcate la maximum ;

→

● **Cazan solar cu oglinzi cilindro-parabolice pentru producerea de apă fierbinte şi abur.** În urma cercetărilor efectuate pe parcursul a mai multor ani, specialiştii din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti au reuşit să realizeze un cazan solar, din materiale existente în ţară, prin intermediul căruia să fie utilizată energia solară pentru producerea de apă fierbinte şi abur. Suprafaţa totală de captare este alcătuită din 5 module, fiecare avînd o suprafaţă de 10 m². Pentru o temperatură de ieşire a apei încălzite de 80°C, randamentul general de captare este de circa 30 la sută. Odată cu mărirea suprafeţei de captare, se poate obţine şi abur pentru utilizări industriale. În soluţia adoptată, cazanul poate livra apă fierbinte la temperaturi cuprinse între 80 şi 90°C şi abur umed la un debit redus. Cazanul poate fi utilizat pentru producerea apei fierbinţi şi a aburului necesare în industria alimentară, industria textilă, în domeniul energetic etc.

● **Reducerea consumului specific de combustibil superior la producerea clincherului de ciment, prin utilizarea parţială la ardere a cărbunilor inferiori.** În cadrul preocupărilor privind reducerea consumului de combustibili superiori în industria cimentului, Institutul de cercetare şi proiectare pentru industria lianţilor şi azbocimentului din Bucureşti a cercetat posibilitatea ca o parte din căldura necesară procesului tehnologic de clincherizare să fie furnizată de cărbunii inferiori. Astfel, s-a ajuns la soluţia ca instalaţiile de clincherizare în trepte să fie prevăzute cu o primă treaptă de ardere sub forma unui calcinator în care să se producă reacţia de decarbonatare. Din punct de vedere energetic toţi cărbunii din ţara noastră sînt apţi pentru a fi folosiţi la această treaptă de ardere. Cantităţile de gaze naturale sau păcură care pot fi înlocuite în acest fel sînt de pînă la 60 la sută, în funcţie de soluţia adoptată pentru alimentarea calcinatorului cu aer de combustie.

● **Soluţii de economisire a căldurii în procesele tehnologice din industria conservelor din legume şi fructe.** Analizele întreprinse de un grup de specialişti din cadrul Institutului de cercetare şi proiectare pentru valorificarea şi industrializarea legumelor şi fructelor asupra funcţionării utilajelor care folosesc agent termic din fabricile de conserve din legume şi fructe au evidenţiat mai multe posibilităţi de economisire a energiei şi de folosire a resurselor energetice secundare : utilizarea apei calde evacuate de la liniile de autoclave verticale prin înscrierea în circuitul lor a unui schimbător de căldură cu acumulare în care se preîncălzeşte apa de umplere a autoclavelor, asigură o economie de circa 34 Gcal/an pentru o autoclavă ; modificarea formei coşului pentru borcane al autoclavelor, în vederea măririi contactului dintre borcane şi agentul încălzitor, reduce cu circa 30 la sută timpul de încălzire ; recuperarea căldurii de la grupurile frigorifice prin introducerea, în circuitul dintre compresor şi conductorul atmosferic, a unui schimbător de căldură cu acumulare, permite prepararea apei calde pentru spălatul recipientelor ; recuperarea căldurii din aerul evacuat la uscătoarele de legume-fructe prin generalizarea utilizării sistemului de recuperare cu fluid intermediar.

● La vetrele cu foc continuu de la **Combinatul siderurgic Galați**, ca urmare a aplicării și urmăririi permanente a programului unitar de dirijare a fluxului tehnologic, în ultima decadă a lunii decembrie 1983 consumurile de energie electrică, gaze naturale și agent termic s-au diminuat, obținîndu-se economii de peste 145 000 kWh și de aproape 80 000 mc gaze naturale.

● La **Combinatul de îngrășăminte chimice de la Năvodari**, unitate fruntașă a industriei județului Constanța, folosindu-se la maximum aburul provenit din recuperarea de la liniile de preparare a acidului sulfuric, s-a obținut o creștere de 200 kWh a producției proprii de energie electrică pe fiecare generator. De asemenea, prin folosirea unei singure mori de măcinat fosfatul, în loc de trei și reducerea la jumătate a numărului lămpilor de iluminat, consumul de energie este mai mic cu 3,5 MWh.

● Colectivele marilor unități economice din județul Alba — **Întreprinderea mecanică Cugir, Fabrica de produse refractare Alba Iulia și Întreprinderea Salina Ocna Mureș** — în condițiile îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor de plan, au redus consumurile normate de energie electrică în luna decembrie 1983 — și ele substanțial diminuate în raport cu perioada corespunzătoare a lunii precedente — cu mai bine de 100 000 kWh. Cu economiile astfel obținute se poate asigura funcționalitatea Întreprinderii de produse refractare — cea mai mare unitate cu acest profil din țară — timp de o zi și jumătate.

● **Lucrătorii Întreprinderii electrocentrale Mureș** au rotunjit la 250 milioane kWh producția de energie electrică realizată în 1983 peste plan. Acest spor de producție a fost realizat concomitent cu diminuarea consumului specific de combustibil cu 430 tone, și a celui tehnologic intern de energie electrică cu aproape 4 milioane kWh.

● În condițiile utilizării cu randamente sporite a agregatelor din dotare, reducerii consumului tehnologic propriu, **colectivul întreprinderii „Electrocentrale" — Brazi** a majorat la 100 milioane kWh cantitatea de energie furnizată în 1983 suplimentar sistemului energetic național. O contribuție deosebită la acest spor de producție au adus-o energeticienii de la Doicești — unitate în cadrul căreia o mare parte din energie se produce pe bază de cărbune.

● Un colectiv de specialiști de la **fabrica de produse ceramice „Hercules" din Tîrnăveni** a pus la punct o tehnologie de ardere a cărămizilor fără consum de combustibil superior. Prin adăugarea în masa argilei a unor cantități de șlam carbonifer se realizează, după preîncălzire, o autoardere a cărămizilor fără consum de gaz metan. Folosind pe scară largă acest procedeu, în acest an întreprinderea a economisit aproape 2 milioane mc gaz metan cantitate necesară pentru arderea — după metodele clasice — a circa 2 milioane bucăți diverse produse ceramice.

←

● zona este în dezvoltare și, în consecință, necesarul de căldură crește continuu. În cadrul zonei există mari cantități de căldură secundară de potențial termic scăzut sub formă de ape de răcire.

Analizîndu-se posibilitatea valorificării acestor resurse, s-a ajuns la concluzia că **prin utilizarea unor pompe de căldură pentru prepararea apei calde de consum, căldura din apele de răcire poate fi transmisă prin rețeaua de transport existentă la o bună parte din consumatorii urbani învecinați platformei industriale.** Instalația valorifică căldura conținută în apele de răcire prin intermediul unei trepte de recuperare directă, cu schimbătoare de căldură, și a unei pompe de căldură pentru prepararea apei calde de consum.

●

EXPERIENȚA obținută în țară în domeniul utilizării pompelor de căldură atestă faptul că acestea realizează consumuri specifice de energie primară mai ridicate decît termoficarea pură, pentru cazul cînd centrala de termoficare este echipată cu grupuri turbogeneratoare de parametri înalți. Din acest motiv, avînd în vedere situația existentă în zonă, s-a stabilit ca pompa de căldură să funcționeze numai iarna (circa 3 000 h/an). În restul timpului funcționează numai cu treapta de recuperare directă, prevăzută cu schimbătoare de căldură.

Instalația în ansamblu are următoarea componență: instalația de prelevare a sursei de căldură secundare; pompa de căldură, inclusiv treapta de recuperare directă; instalația de distribuție a căldurii la consumatori, inclusiv treapta de acumulare — pompare a apei calde preparate. Instalația de prelevare a sursei de căldură, precum și instalația de pompă de căldură, inclusiv treapta de recuperare directă, au fost realizate și amplasate pe teritoriul întreprinderii „23 August" — București. Pompa de căldură, parte componentă de bază a instalației, funcționează pe baza principiului de compresie — absorbție cu soluție de amoniac — apă. Compresia se realizează cu compresoare cu piston de tip deschis, antrenate cu motoare electrice. Agentul de lucru (soluția bogată de amoniac-apă), avînd o concentrație de 70% este introdus cu presiune de 3 atm în degazoare, unde se produce un fenomen de desorbție. Reacția fiind endotermă, se absoarbe căldura din apa reciclată prin degazoare. Separarea vaporilor de amoniac se realizează în separatoarele de lichid de unde rezultă vapori de amoniac și soluție săracă de amoniac-apă cu o concentrație de 45%. Vaporii de amoniac sînt aspirați de compresoare unde li se ridică presiunea de la 4 la 14 atm și apoi sînt refulați în resorbere. Aici vaporii sînt absorbiți de soluția săracă (amoniac-apă), producîndu-se o reacție exotermă; rezultă o soluție bogată cu o concentrație de 70%. Căldura de reacție este preluată de apa din circuitul intermediar, care se încălzește de la 40° la 80° C. Soluția bogată este stocată într-un rezervor de soluție de 5 m³, de unde este vehiculată prin două economizoare pentru a prelua căldura de la soluția săracă. În continuare, soluția bogată este trecută prin ventile de reglare, unde îi scade presiunea de la 14 atm la 5 atm și apoi este introdusă din nou în degazoare. Soluția săracă provenită din separatoarele de lichid este aspirată de pompe care ridică presiunea de la 3 atm la 14 atm și apoi o refulează în economizoare, unde se răcește; în continuare, intră în resorbere, unde concentrația crește de la 45% la 70%, absorbind vaporii de amoniac refulați de compresoare.

Avînd în vedere caracteristicile fizico-chimice și parametrii agentului de lucru în resorbere, instalația a fost dotată cu un circuit intermediar de apă care elimină posibilitatea infestării accidentale cu amoniac a apei de consum preparate. Totodată, instalația este prevăzută să funcționeze în regim de iarnă circa 3 000 h/an, situație în care diminuează căldura livrată în cazanele de apă fierbinte din centrala de termoficare, și în regim de vară aproximativ 4 000 h/an numai cu treapta de recuperare directă, cînd se preîncălzește un debit de 125 m³/h la circa 30° C, după care aceasta este încălzită pînă la temperatura necesară la consumator (60° C). Primele măsurători indică faptul că instalația funcționează corespunzător și se realizează efecte energetice și economice care confirmă estimările din perioada de cercetare-proiectare. Astfel, economia anuală de combustibil estimată a fi obținută este de circa 1 800 tcc/an, respectic 47% față de situația inițială.

●

ESTE DE REMARCAT că, realizarea unei instalații identice, într-un amplasament asemănător din punct de vedere al sursei de căldură secundară și al consumatorului, dar situată într-o zonă netermoficată (situație destul de frecventă în țara noastră), ar conduce la realizarea unei economii anuale de combustibil substanțial mai mare, realizabilă pe considerentul că instalația ar putea funcționa tot timpul anului. Această economie ar fi, în acest caz, de 4 670 tcc/an, repsectiv 50% față de situația alimentării centralizate cu căldură din centrale termice.

dr. M.G. POP, dr. F. CHIRIAC, M. GHIȚULESCU, V. GORDUȘ, A. NEGREA, V. MINEA

Decontări

APRECIEZ că opinia publicată în cadrul notei intitulate „Decontare", apărută la rubrica Cititorii au cuvîntul din nr. 30/'83 al „Revistei economice", nu reușește să contureze soluții practice la problemele pe care le-am ridicat în nota inițială „Echilibru financiar", apărută în numărul 10/'83 al revistei, la aceeași rubrică. Autorul argumentează că aplicarea propunerii mele privind decontarea automată a produselor livrate beneficiarilor, indiferent de situația lor financiară, nu ar mai mobiliza beneficiarii să-și realizeze integral veniturile planificate. Ca producător cu experiență, nu pot fi de acord cu acest punct de vedere. Din contră, afirm eu, din moment ce beneficiarul primește materia primă, o consumă, face producție, o valorifică și chiar o încasează, fără să o plătească, fără să trebuiască să apeleze la credite cu dobîndă majorată care l-ar mobiliza să ia măsuri pentru restabilirea echilibrului financiar cu sprijinul organului tutelar și al organelor bancare, greutățile în activitatea lui se transferă la furnizor, care nu are certitudinea încasării producției livrate la termen și, implicit, a realizării indicatorilor de volum și eficiență. Doresc să fie bine înțeles: susțin ca decontarea automată și neîntreruptă să se facă în condițiile cînd furnizorul respectă întrutotul condițiile contractuale. Acumularea la beneficiar a unor stocuri peste necesar sau supranormative din vina acestuia nu consider că este normal să fie rezolvată pe seama furnizorului; stocurile trebuie lichidate prin efortul celui care le-a generat, furnizorul fiind îndreptățit să-și primească la timp contravaloarea producției livrate.

Acordarea unui credit cu dobîndă majorată pentru onorarea integrală a angajamentelor de plată este, după părerea mea, indicată, întrucît dă de veste organelor de control și ierarhice de existența unor anomalii în activitatea unității respective pe linia gospodăririi valorilor materiale, le stimulează și îi obligă să ia măsuri pentru redresarea acesteia. Altfel, o serie de stocuri peste necesar sau fără utilizare, necreditate, nelinanțate, primite de beneficiar, vor continua să zacă în curtea acestuia, deoarece știe numai el de existența lor, lucru care creează, datorită neplății lor la timp, multe probleme furnizorilor, care nu-și pot realiza indicatorii și echilibrul financiar.

Imposibilitatea modificării actualului sistem de decontare conform propunerii mele mai este pusă și pe seama depășirii volumului de credite. Dar, creditul cu dobîndă majorată are un caracter penalizator, iar apariția lui apreciez că ar constitui un semnal pentru toate organele, inclusiv pentru bancă, care alături de unități și organe ierarhice vor trebui să intervină urgent pentru eliminarea cauzelor care le-au generat. Apelul numai la posibilitățile actuale (art. 159/1 din Legea finanțelor, în sensul că nu se livrează produsele în cazul cînd clientul nu are capacitatea de plată) apreciez că face ca furnizorul să-și creeze mari greutăți și chiar pagube economei naționale. În primul rînd, și-ar bloca mijloacele de transport și spațiile de depozitare, iar produsele cu termen de garanție s-ar deteriora etc.

Vasile GRUIA
contabil șef la Combinatul chimic din Făgăraș

Locuințe

● AM ANALIZAT cu atenție conținutul articolului „Eforturi conjugate în realizarea construcțiilor de locuințe", publicat în numărul 31/'83 al „Revistei economice", aprecierile făcute în revistă sînt juste. În acest an ne-am confruntat cu o serie de probleme în pregătirea și execuția planului de locuințe, în special sub aspectul asigurării materialelor necesare. Ministerele și celelalte organe centrale care au lucrări în execuția organizației noastre de construcții nu au asigurat decît în foarte mică măsură cotele de materiale, care sînt în sarcina lor potrivit prevederilor legale. Să mai menționăm și neajunsurile din activitatea beneficiarilor și proiectantului care n-au asigurat, în toate cazurile, la timp documentația, finanțările și amplasamentele libere, precum și cele din activitatea constructorului care a manifestat lipsuri în organizarea muncii, asigurarea disciplinei, gospodărirea materialelor și folosirea utilajelor de construcții.

Comitetul executiv al consiliului popular județean a analizat cauzele acestor neajunsuri și a stabilit măsuri pentru înlăturarea lor astfel ca planul de locuințe să fie realizat și depășit conform angajamentului asumat.

Mulțumim redacției Revistei economice pentru sprijinul acordat prin articolul publicat și vă asigurăm că vom acționa cu răspundere pentru înlăturarea lipsurilor semnalate și pentru îndeplinirea exemplară a planului fizic și valoric de locuințe pe anul 1984.

Nicolae TĂBÎRCĂ
prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Vrancea

★

CA URMARE a măsurilor luate de Comitetul executiv al Consiliului popular județean și a mobilizării tuturor factorilor de răspundere de la nivelul întreprinderilor și secțiilor de specialitate, pentru locuințele din planul pe 1983 au fost asigurate toate documentațiile, amplasamentele libere, creindu-se astfel posibilitatea atacării și executării tuturor lucrărilor.

În vederea înlăturării greutăților pe care le întîmpină constructorii privind aprovizionarea tehnico-materială, săptămînal se analizează cu baza de aprovizionare, principalul furnizor, cauzele nelivrării materialelor de bază conform repartițiilor, luîndu-se măsuri operative de înlăturare a neajunsurilor.

Ținînd seama de creșterea planului pe acest an cu încă 600 apartamente, Comitetul executiv al Consiliului popular județean a mobilizat întregul potențial existent la nivelul județului în organizarea și urmărirea execuției lucrărilor prevăzute în plan, pentru a asigura realizarea sarcinilor planificate cît și recuperarea restanțelor.

Marius COJOCARU
prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Mehedinți

★

● COMITETUL executiv al consiliului popular al județului Brăila a luat măsuri pentru asigurarea condițiilor de realizare a planului pe 1983 la construcția de locuințe din municipiul Brăila și în localitățile din județ încă din anul precedent. Astfel, s-au asigurat în totalitate documentațiile de execuție și cele necesare eliberării amplasamentelor, ceea ce a condus la buna desfășurare a lucrărilor pe șantiere. Ca urmare a acestor măsuri și a asigurării unui front de lucru corespunzător, planul de investiții pe semestrul I 1983 la construcția de locuințe a fost realizat în proporție de 116%, realizîndu-se peste sarcina planificată 133 apartamente. În această perioadă, o problemă deosebită a constituit-o însă aprovizionarea tehnico-materială, deoarece cotele față de necesar au reprezentat la unele materiale principale numai 25–50%.

Rămîneri în urmă s-au înregistrat și la unele lucrări tehnico-edilitare și în special la lucrarea „Alimentare cu apă caldă menajeră din surse secundare de la fabrica de P.A.L. melaminat", care nu a fost pusă în funcțiune la timp, datorită insuficientei mobilizări a constructorului. În vederea terminării în totalitate a lucrărilor s-au luat măsuri de intensificare a ritmului de lucru la rețeaua stradală și la rezervorul de înmagazinare. Astfel, s-au asigurat toate utilajele prevăzute în documentația tehnico-economică, executarea lucrărilor fiind analizată în comandamente săptămînale.

Ștefan ILIEȘ
prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Brăila

Realizarea exemplară a planului

REFERINDU-NE la articolul publicat în numărul 24/'83 al „R.E." sub titlul „Planul la extracția țițeiului – realizat ritmic, integral", vom arăta că din analiza făcută a rezultat că în acest an pentru realizarea integrală și în termen a utilajelor și pieselor de schimb pentru unitățile Ministerului Petrolului s-au elaborat programe de fabricație prioritare care se urmăresc zilnic și decadal pînă la nivelul conducerii ministerului. De exemplu: zilnic se urmăresc realizarea prăjinilor de pompare, pistoanelor și a cămășilor din oțel și fontă necesare pompelor de extracția țițeiului; semidecadal se urmăresc realizările unităților de pompaj, pompele de 5 x 10, pompele de noroi 2PN-400, motoarele termice pentru echiparea instalațiilor de foraj, prăjinile grele de foraj, agregatele de cimentare, prevenitoarele de erupție, comenzile hidraulice CH-6U, sapele cu role, capetele de erupție, sculele de foraj și multe altele. De asemenea, lunar se analizează în comandament comun stadiile de execuție și de livrare a utilajelor și a pieselor de schimb, precum și stadiile de realizare a unor noi produse prevăzute în planul tehnic pentru asimilare, stabilindu-se măsuri și responsabilități.

În general, vă informăm că programele elaborate pentru execuția și livrarea utilajelor și pieselor de schimb pentru unitățile petroliere se respectă și că există o bună colaborare între întreprinderile furnizoare și beneficiare și că sînt luate toate măsurile pentru realizarea integrală a contractelor.

Stelian TEODORESCU
adjunct al ministrului M.I.C.M.

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

Deschideri tehnologice în domeniul metalurgiei

prof. dr. doc. inginer Suzana GĂDEA

GAMA tot mai largă de materiale metalice și produse metalurgice noi preconizate a fi produse în țară în scopul reducerii importurilor, al satisfacerii nevoilor interne și al cooperării economice externe cere un imens efort de creație și dezvoltare în domeniul metalurgiei. Acest efort se înscrie în spiritul documentelor de partid și al indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, de realizare a unor produse de calitate din resurse proprii, cu consumuri minimale de materiale și energie, în cadrul programelor elaborate de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, la a căror elaborare și coordonare tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a adus un aport hotărîtor.

Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, chemată să stabilească direcțiile strategice ale înaintării României pe calea progresului și civilizației, analizînd științific și realist evoluția dezvoltării economice a țării noastre, a configurat un ansamblu coerent de direcții de dezvoltare în condițiile crizei de durată care zguduie economia mondială. Raportul la Conferința Națională al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prezintă un program de dezvoltare economică și tehnică constructiv, bazat nu pe limitarea creșterii economice în condițiile crizei mondiale a materiilor prime și energiei, ci prin restructurări de esență ale industriilor din componența economiei naționale, în direcția accentuării elementelor calitative care să asigure valorificarea avantajoasă și completă a resurselor naturale de energie și materiale ale țării.

În acest efort, un rol deosebit revine celor două mari componente ale industriei grele — industria metalurgică și industria constructoare de mașini — care au încorporat un uriaș efort uman și financiar făcut de poporul nostru în anii construcției socialismului.

Repere în procesul dezvoltării

INDUSTRIA metalurgică a înregistrat creșteri spectaculoase în raport cu cel mai ridicat nivel al producției din perioada antebelică : producția de fontă a sporit de 66 de ori, producția de cocs de 37 de ori, producția de oțel brut de 46 de ori, producția de laminate finite pline de 30 de ori. În domeniul metalelor neferoase, pe lîngă dezvoltarea producției metalelor tradiționale în țara noastră (zinc, plumb, cupru, metale prețioase ș.a.) a fost creată industria aluminiului și cea a extracției uraniului și sînt în curs de realizare obiectivele industriale pentru producerea în țară a două din cele mai importante metale moderne — titanul, pentru construcții aeronautice și zirconiul pentru energetica nucleară.

În realizarea producerii în țară a materialelor metalice de calitate, industria noastră metalurgică dispune astăzi de o bază tehnică modernă, de capacități de producție suficiente pentru satisfacerea cerințelor de metal ale economiei naționale și pentru participarea activă la schimbul și cooperarea internațională. Industria siderurgică realizează astăzi, după tehnologii moderne și regim de înaltă automatizare, o mare gamă de produse metalice necesare economiei naționale. Dintre produsele cu grad înalt de prelucrare metalurgică obținute în țară sînt de menționat : țevi pentru forajul și extracția țițeiului, țevi pentru construcții, țevi pentru cazane, țevi pentru conducte din oțeluri inoxidabile și refractare, table și benzi din oțel laminate la rece, table și benzi zincate, table și profile speciale pentru construcții navale și autovehicule, benzi din oțel silicios pentru industria electrotehnică, sîrme trase la rece, oțeluri pentru rulmenți, oțeluri inoxidabile și refractare pentru instalațiile chimice și termoenergetice. Din punct de vedere al tehnologiilor utilizate, ponderea în elaborarea oțelului o dețin procedeele moderne rapide (50% în convertizoare cu oxigen, 16,3% în cuptoare electrice) și numai 33,7% prin procedeul clasic de elaborare în cuptor Martin. Ca structură sortimentală, ponderea oțelurilor de calitate depășește astăzi jumătate din producția anuală (30% oțel carbon de calitate superioară, 18% oțel slab aliat, 9,5% oțel mediu și înalt aliat).

Pe linia modernizării tehnologiilor de elaborare-turnare a oțelului sînt de amintit : realizarea la Hunedoara a oțelului cu conținut foarte scăzut în carbon ; la Galați, în noul convertizor cu mediu de argon este posibilă decarburarea oțelului cu oxigen, asigurînd oțelul necesar tablelor și benzilor de oțel inoxidabil cu carbon redus pentru centrale energetice nucleare și pentru uzina de apă grea ; darea în funcțiune la Cîmpia Turzii a instalației de concepție românească pentru degazarea în vid a oțelului ; extinderea la Galați și intrarea în funcțiune la Călărași a instalației de turnare continuă a oțelurilor.

Noile tehnologii — suport al ridicării calitative a producției

ÎN PROMOVAREA introducerii în țară a tehnicilor metalurgice noi, în efortul de ridicare continuă a calității producției sînt de luat în considerare și sensurile prioritare în care a evoluat și evoluează producția metalurgică pe plan mondial. În ultimele trei decenii aceasta s-a multiplicat cantitativ de peste 5 ori. Ceea ce este însă mai important este faptul că a avut loc o diversificare calitativă a producerii aliajelor pe bază științifică, cercetările metalurgice fundamentale făcînd posibilă o creativitate în ceea ce se numește „design-ul" structurii și proprietăților aliajelor care înlocuiește treptat un empirism milenar în acest domeniu. Astfel, teoria defectelor de rețea permite astăzi să se realizeze creșterea rezistenței mecanice a materialelor metalice prin utilizarea, pe baza unei cunoașteri aprofundate, a mecanismelor de durificare, acționînd prin aliere și tratamente termomecanice în sensul de a întîrzia „intrarea materialului în plasticitate" prin punerea în mișcare simultan și în număr mare a dislocațiilor și vacanțelor. La cerința de creștere a rezistenței mecanice, care a dominat cercetările metalurgice fundamentale și aplicative în perioada 1950—1970, se adaugă astăzi imperativul de optimizare a ansamblului unor proprietăți foarte variate. Cercetările sînt dirijate precumpănitor spre obținerea de materiale metalice cu rezistență mecanică ridicată, cu rezistență chimică la mediu, cu formabilitate facilă și, mai mult decît oricînd în trecut, se cere obținerea simultană a acestor proprietăți. Beneficiarii cer metalurgului să găsească materiale metalice cu proprietăți optime la toate genurile de solicitări. Cu acest scop au fost întreprinse cercetări de mare anvergură în direcții ca :

- obținerea de oțeluri cu rezistență mecanică și rezilienței ridicată, prin aliere și tratamente termomecanice ;
- obținerea concomitentă a rezistenței mecanice ridicate și a unei ductilități mari prin transformare martensitică indusă de deformarea plastică (oțeluri TRIP) ;
- obținerea de aliaje cu memoria formei, prin transformarea martensitică termoelastică în aliaje neferoase ordonate ; revenirea materialului la forma anterioară deformării plastice este realizabilă sub efectul unui anumit ciclu termic. Aliajele își găsesc aplicații în tehnologiile spațiale, în contacte electrice și asamblări mecanice realizate prin încălzirea aliajelor cu memorie deformate la temperaturi criogenice ;
- obținerea de aliaje superplastice cu rezistență reziduală ridicată. În condiții de superplasticitate, asigurate de o microstructură ultrafină la temperaturi ridicate, prelucrarea prin deformare plastică devine un proces de fluo-formare bazat pe curgere vîscoasă care permite deformări de 1 000% pînă la 2 000% sub presiuni de zeci de ori mai mici decît cele aplicate în procedeele clasice ;
- obținerea simultană a formei piesei și a microstructurii adecvate proprietăților de utilizare prin control perfect al regimului termic de solidificare. Pe această cale s-au obținut, în ultimele decenii, performanțe spectaculoase în geometria și structura pieselor turnate : fabricarea turbinelor cu palete integrate pentru motoare de aviație și motoare diesel prin turnare cu model pierdut în atmosferă controlată ; palete microcristaline cu rezistență foarte mare la fluaj, palete cu macrostructură controlată rezistente la oboseală ;

● optimizarea rezistenţei mecanice în volum a materialului şi a rezistenţei sale superficiale, în condiţiile tehnice actuale în care creşterea solicitărilor mecanice impuse este însoţită de creşterea agresivităţii chimice a mediului, coroziunea sub sarcină fiind un fenomen din ce în ce mai frecvent. Această optimizare impune din ce în ce mai mult tratamentele superficiale ale pieselor şi în mod special metalizările prin difuzie. Dată fiind precizia cerută, foarte multe din aceste tratamente cer aplicarea unor tehnici de vîrf, cum sînt acoperirile în jet de plasmă, acoperirile cu metale refractare prin electroliză la temperaturi ridicate etc.

Acoperirea prin pulverizare cu aluminiu lichid se conturează ca înlocuitor al protecţiei prin vopsirea oţelurilor pentru construcţii navale. Straturi de aluminiu pur cu grosimi extrem de fine cărora li se aplică un strat de siliciu pentru închiderea porilor sînt prevăzute pentru protecţia anticorozivă a structurilor metalice submarine, a conductelor, a pistelor pentru elicoptere ş.a. Aluminizarea prin depunere din vapori este utilizată pentru acoperirea oţelului slab aliat cu crom, asigurîndu-o rezistenţă la coroziune în medii decarburante şi în medii de sulf, comparabilă cu a oţelului cu 12% Cr.

O altă modalitate nouă de protecţie anticorozivă a oţelului o constituie zincarea prin pulverizare în arc electric. Două jeturi de zinc lichid sînt proiectate simultan sub presiune spre un punct convergent din piesă şi energizate electric, formîndu-se un arc. Căldura de la laminarea tablelor de oţel poate fi folosită pentru topirea zincului care este pulverizat şi suflat în jet de aer comprimat pe suprafaţa tablelor sau benzilor de oţel.

Pentru sculele aşchietoare şi piesele supuse la uzură, pe plan mondial se manifestă o tendinţă tot mai marcantă de acoperire cu nitrură de titan printr-un proces de depunere fizică din vapori. Procedeul convenţional de depunere din vapori a nitrurii de titan acţionînd la temperaturi de 800÷900°C nu poate fi aplicat sculelor, temperatura fiind mult deasupra temperaturii de revenire a oţelului. O versiune a procesului utilizînd plasmă catalizată acţionează la temperaturi joase între 200 şi 500°C, putînd fi aplicată şi sculelor, fără riscul de distorsiune antrenat de aplicarea tratamentului termic după tratamentul termochimic. Sînt studiate şi modalităţi de depunere fizică din vapori a unor acoperiri multiple cu 3÷13 straturi (în grosime totală de 5÷10 microni) de carbură de titan, nitrură de titan şi oxid de aluminiu, stratul exterior fiind în toate cazurile din nitrură de titan din cauza culorii sale atractive ca a aurului.

Obţinerea de materiale specifice energeticii nucleare. Nu este o exagerare afirmaţia că în forma sa realizată practic, energetica nucleară reprezintă un triumf al ştiinţei materialelor. Transformarea reactorului nuclear dintr-un aparat fizic spectaculos într-o uzină energetică capabilă să furnizeze energie la preţ competitiv cu centralele electrice clasice a fost posibilă în mare parte prin munca metalurgiştilor şi a inginerilor de materiale. Multe materiale tehnice noi au fost produse la scară industrială în acest scop: uraniul şi compuşii de uraniu, plutoniul, grafitul pur etc., precum şi materiale greu de realizat prin procedee clasice cu structuri cristaline complexe, proprietăţi mecanice pretenţioase şi uneori prezentînd riscuri în folosire din cauza toxicităţii şi radioactivităţii lor. Acestor materiale noi, cît şi materialelor convenţionale ca oţelurile, la utilizarea lor în construcţia echipamentului reactorilor nucleari li s-au impus comportări adeseori la limita posibilităţilor de rezistenţă la radiaţii, temperaturi ridicate, solicitări mecanice şi coroziune, din necesitatea de a ridica continuu temperaturile şi presiunile de lucru ale reactorilor nucleari energetici. Cercetările fundamentale în metalurgie şi ştiinţa materialelor dirijate într-o varietate de direcţii au condus la realizarea unor materiale metalice noi, rezistente la fluaj în cîmp de radiaţii şi solicitări termice, rezistente la acţiunea corozivă a agenţilor de răcire ai reactoarelor nucleare energetice. Ca rezultat al recentelor progrese în metalurgie şi ştiinţa materialelor, din punct de vedere ştiinţific nu există o barieră în calea dezvoltării celei mai mari promisiuni în energetica viitorului, reactorii bazaţi pe fuziunea nucleară. Desigur, în acest domeniu vor fi necesare încă eforturi ştiinţifice mari pentru punerea în lucru a unor tehnologii scumpe şi poate chiar aventuroase; spre exemplu, materialele supraconductoare în cîmpuri mari sînt de aşteptat să constituie o componentă esenţială a acestor reactori.

Domenii noi de utilizare

O ALTĂ categorie de materiale noi în care se investeşte în prezent o mare cantitate de efort ştiinţific o reprezintă compozitele durificate cu fibre, în care, datorită unui veritabil efect de sinergism, se realizează proprietăţi mult superioare sau extrem de diferite calitativ faţă de proprietăţile fazelor constitutive. Printre tehnicile de producere şi încorporare a fibrelor în matrice (metode mecanice, metode de metalurgia pulberilor etc.) se distinge tehnica prin care formarea compozitului se realizează într-o singură etapă prin creşterea concomitentă din lichid a fibrelor şi matricei în condiţii de echilibru termodinamic care asigură o stabilitate a structurii la temperaturi ridicate şi coerenţă perfectă a fibrelor cu matricea.

Compozitele eutectice orientate prezintă rezistenţe mecanice (la deformare, la rupere, la oboseală) net superioare comportării aliajului eutectic obişnuit cu structura neorientată. Proprietăţile mecanice sînt şi mai mult îmbunătăţite atunci cînd una din fazele sistemului compozit este obţinută sub formă de filamente monocristaline care au diametre de cîţiva microni şi sînt practic lipsite de defectele întîlnite în mod curent în reţelele cristaline. Durificarea compozitelor se bazează pe utilizarea proprietăţilor de plasticitate ale matricei care, prin intermediul interfeţei matrice-fibră, transmite fibrelor încorporate solicitarea aplicată sistemului compozit, iar fibrele datorită naturii lor au proprietatea de a suporta sarcini mari; în acest fel, rezistenţa materialului compozit se apropie de aceea a fibrelor. Stabilitatea structurală a compozitelor eutectice le asigură proprietăţi mecanice superioare la temperatură înaltă, impulsul în dezvoltarea lor fiind dat de exigenţele tehnologiilor avansate din domeniul construcţiilor aerospaţiale, ale reactorilor nucleari de temperatură înaltă, ale turbinelor cu gaz ş.a.

O varietate de proprietăţi interesante le prezintă compozitele eutectice în care matricea este constituită dintr-un semiconductor cu mobilitate ridicată a electronilor, iar faza aliniată este metalică. Asemenea structuri pot constitui elemente componente în dispozitive termoelectrice, termoenergetice şi magnetorezistive.

O tehnică esenţial deosebită de tehnicile metalurgice tradiţionale, în care sînt în curs progrese remarcabile, o constituie călirea aliajelor din stare lichidă şi producerea sticlelor metalice. Metodele de răcire ultrarapidă a aliajelor lichide cu viteze de solidificare ce depăşesc un milion de grade pe secundă, iniţiate în anul 1960, au evoluat din domeniul cercetărilor fundamentale în domeniul cercetărilor aplicative, devenind una din căile cele mai promiţătoare de obţinere de noi aliaje. O varietate de metode în care topitura sub formă de peliculă subţire se solidifică pe un suport conductor răcit cu apă, cu azot lichid sau cu heliu lichid (metoda undei de şoc, metoda extracţiei din topitură, metoda trăgerii firelor din topitură) permit azi obţinerea de aliaje amorfe sau de aliaje cu faze şi microstructuri complet noi. Aliajele amorfe sau sticlele metalice obţinute la viteze de răcire care suprimă procesele de cristalizare din topitură prezintă proprietăţi complet neobişnuite. Astfel, unele sticle metalice depăşesc rezistenţa la coroziune a platinei. Duritatea şi rezistenţa mecanică sînt asociate cu permeabilităţi magnetice uluitoare şi cu posibilităţi de a suferi deformări plastice locale. Principala aplicaţie ce se conturează pentru sticlele metalice o constituie utilizarea lor ca materiale cu pierderi magnetice mici pentru transformatoare, motoare şi generatoare electrice. Promovarea acestor materiale este asistată, de preţul în creştere al energiei electrice şi de propriul lor preţ aflat în scădere. Se apreciază că în perioada 1984—1986 preţul benzilor de aliaje amorfe pentru miezul transformatoarelor ar putea să fie doar dublul preţului tablei de oţel silicios texturat şi că folosirea lor în locul tolelor de oţel silicios ar putea reduce cu 2/3 pierderile de energie în transformatoare. Chiar şi în condiţiile care nu conduc la obţinere de aliaje amorfe, solidificarea rapidă prin călire din stare lichidă oferă posibilităţi fascinante pentru producerea aliajelor, eliminînd o serie din cele mai supărătoare probleme din metalurgie, cum sînt segregaţiile, insolubilitatea sau imiscibilitatea între metalele cu diferenţe mari de densitate sau de temperaturi de topire ş.a. Metalurgia pulberilor se anunţă ca cea mai promiţătoare cale de utilizare industrială a aliajelor solidificate rapid prin călire din stare lichidă, utilizînd fie direct pulberile obţinute prin această metodă, fie pulberile rezultate prin măcinarea unor filamente fragile rezultate prin călirea din topitură. Aplicaţiile industriale imediate pentru aceste noi materiale prevăd obţinerea de filiere din aliaje pe bază de fier, structuri pentru aeronave, piese pentru turbine şi motoare cu reacţie din superaliaje.

Desigur, cele expuse nu epuizează domeniul vast şi în continuă extindere al cercetărilor în domeniul metalurgiei. Se cere, cred, evidenţiat faptul că inventivitatea tehnică în domeniul producerii materialelor metalice, inventivitate pe care mi-am permis să o ilustrez printr-un număr limitat de exemple, nu poate avea alt obiectiv în aplicarea sa în cercetarea noastră metalurgică decît obiectivul prioritar trasat la Conferinţa Naţională a partidului de a crea produse de calitate prin valorificarea completă a bazei de materii prime interne, prin micşorarea consumului de energie şi materiale şi prin creşterea ponderii „inteligenţei încorporate".

STIMULAREA ŞI VALORIFICAREA PRODUCŢIEI DE IDEI, ELEMENT INSEPARABIL AL AUTOCONDUCERII MUNCITOREŞTI

● Utilizarea tehnicilor de creativitate în pregătirea deciziilor organelor de conducere colectivă ● Grupuri de studiu, formate ad-hoc, în sprijinul comisiilor pe probleme ● Îmbinarea creaţiei organizate şi dirijate cu fructificarea ideilor emanate spontan din rîndurile personalului muncitor

ORIENTĂRILE şi cifrele Planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1984, programele referitoare la economisirea şi valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor şi energiei, înnoirea şi modernizarea produselor cu ridicarea nivelului lor tehnic şi calitativ, creşterea mai accelerată a productivităţii muncii relevă o dată mai mult, cu un grad şi mai ridicat de evidenţă, necesitatea imperativă de **a pune pe deplin în operă acea inepuizabilă resursă de eficienţă şi progres pe care o constituie inteligenţa umană, creativitatea.**

Acum mai mult ca oricînd se impune orientarea cu precădere spre această resursă, pentru valorificarea „aurului cenuşiu" care reprezintă pentru orice naţiune o bogăţie inestimabilă.

La nivelul unităţilor economice, oricît de detaliat şi limitativ ar fi reglementate prin normative şi norme coordonatele tehnice, organizatorice, economice ale producţiei, ale celorlalte activităţi, creaţiei îi rămîne întotdeauna teren de apariţie şi aplicare, pentru a îmbunătăţi performanţele obţinute pe baza acestor norme şi, pînă la urmă, pentru a îmbunătăţi înseşi normele. Aşa cum în întreprinderi se întocmesc planuri de măsuri cu privire la productivitate, calitate, economii, inspirate adesea din posibilităţi cunoscute şi ţinute în rezervă, ar fi potrivit să se programeze şi măsuri pentru stimularea mai puternică a emanaţiei de idei, acţiune ce va da dimensiune concretă conceptului teoretic al întreprinderii socialiste creativ-inovatoare şi se va înscrie între trăsăturile cele mai semnificative ale autoconducerii muncitoreşti.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a dezvoltat pe larg teza revoluţionară că periculoasă e nu îndrăzneala de a gîndi (chiar dacă uneori ea dă loc la unele idei greşite), ci stagnarea în gîndire. Într-adevăr, şi în ce priveşte activitatea economică, acel conducător colectiv sau individual din întreprindere, care îşi focalizează atenţia asupra sarcinilor, printr-o prismă ce lasă în afara vederii omul creator, blochează producţia de idei (şi chiar motivaţia pentru perfecţionarea pregătirii profesionale) şi, prin aceasta, anulează şanse nebănuite tocmai de a înfăptui mai curînd, mai bine, mai eficient aceste sarcini. La fel se întîmplă cînd conducerea respectivă, repartizînd misiunea de a crea unui compartiment sau altuia din structura întreprinderii, ca obligaţie de serviciu ori de plan, consideră că prin aceasta problema este rezolvată. Aşa cum remarca un cunoscut gînditor, pentru a crea o idee bună este nevoie să dispui de mai multe idei. Ceea ce presupune

CREATIVITATEA — resursă a dezvoltării

Probleme de organizare, metode, tehnici

proporţii de masă ale creativităţii bazată nu numai pe calităţi personale înnăscute, ci şi pe condiţii de mediu (pentru instruire, educaţie şi motivare) şi pe condiţii de manifestare.

CREATIVITATEA este o trăsătură de care nu poate fi lipsită munca de conducere. Unii autori consideră chiar că în activitatea consiliului oamenilor muncii s-ar putea aplica, în luarea unor decizii, tehnici proprii creativităţii. Totuşi, analizînd domeniile — precizate prin lege — ce intră în sfera de preocupări a organelor de conducere colectivă ale unităţilor, regulamentul de funcţionare a acestora şi practica activităţii lor, observăm că deciziile pe care le iau sînt rezultatul unui proces de cîntărire a unor variante deja enunţate, pe baza unor criterii stabilite. Alegerea variantei optime presupune ca aceasta să satisfacă în condiţii de optimalitate criteriile respective. Or, gradul de încărcare a ordinei de zi a reuniunilor C.O.M. şi cerinţele de operativitate nu permit folosirea tehnicilor de creativitate cunoscute. În schimb, **aceste tehnici pot fi utilizate de către cei care pregătesc deciziile**, realizînd etapele de informare, analiză, prelucrare şi stabilirea mai multor variante.

În literatura de specialitate se afirmă că pregătirea deciziilor revine comisiilor pe probleme, cu participarea şi a altor specialişti care au legătură cu tema ce se dezbate. Numai că nu întotdeauna şi nu peste tot comisiile funcţionează, iar materialele elaborate cuprind mai mult „fotografierea" rezultatelor şi mai puţin variante de acţiuni, cu fundamentarea lor şi estimarea efectelor. Consiliul oamenilor muncii nu realizează, practic, decît o singură etapă din procesul de luare a deciziei — anume, alegerea variantei optime pe baza unor criterii prestabilite.

Exercitarea autoconducerii muncitoreşti implică şi o gospodărire creatoare a resurselor de care dispune întreprinderea. În această concepţie, **producţia de idei trebuie să fie permanentă, să cuprindă tot personalul**, creîndu-se posibilitatea de a îmbina manifestarea ei dirijată cu cea spontană.

DIN INVENTARUL greu de epuizat al acţiunilor posibile şi necesare în acest sens menţionăm doar cîteva, a căror aplicare nu prezintă dificultăţi deosebite.

● Formarea în întreprinderi a unui nucleu de instructori, cunoscători ai tehnicilor de creativitate, care să organizeze şi conducă **grupuri de creativitate** alcătuite ad-hoc, începînd de la nivelul secţiilor, în funcţie de obiectivul luat în studiu. Aceste grupuri ar urma să alimenteze cu idei comisiile pe probleme sau direct conducerea întreprinderii, să participe la soluţionarea obiectivelor importante, ce presupun soluţii noi. După ce s-au produs suficient de multe idei pentru a permite o selecţie a celor mai valoroase, grupul se desfiinţează, eventual reunindu-se din nou — în aceeaşi componenţă sau în alta, îmbunătăţită în funcţie de obiectiv.

● *Din ciclul de articole privind probleme de organizare şi metodologice ale activităţii de creaţie, publicate în cadrul rubricii „Conducere-organizare" a revistei, au apărut în 1983: Adoptarea şi înfăptuirea deciziilor de creaţie tehnică în întreprinderi (C. Ioniţă, M. Calotă — nr. 10); Cadrul organizatoric al stimulării şi valorificării creaţiei tehnice originale (F. Tănăsescu, L. Marinete — nr. 15); Organizarea sistemică a activităţii de cercetare-dezvoltare (G. Moisescu — nr. 22); Optimizarea sinergetică a valorii globale (I. Olaru — nr. 45); Echipa multidisciplinară de creaţie (I. Olaru — suplimentul nr. 50)* — nota red.

pentru a contribui la soluționarea altor probleme.

● Organizarea **colectării de idei spontane de la întregul personal muncitor**: „Cutia cu idei", în care se depun în scris opinii și propuneri privind diverse fațete ale activității întreprinderii, este o sursă de informare demnă de luat în calcul. Unii conducători înclină să creadă că dacă în întreprindere există compartimente de concepție cu personal specializat, acesta este singurul creator — pierzînd din vedere inventivitatea potențială a întregii mase de lucrători. S-a dovedit că ideile bune pot surveni de unde nu te aștepți, în condițiile cînd conducerea stimulează, motivează și se interesează de valorificarea și pe acest plan a resursei umane (De altfel, din unele cercetări făcute în întreprinderi — de pildă, de către Universitatea din Cluj-Napoca — a rezultat că într-o proporție semnificativă, atît șefii de secții cît și proiectanții de produse și tehnologii au nevoie de un grad mai înalt de dezvoltare a capacității de creație.)

● Organizarea **cercurilor de calitate** — formă a creației colective, verificată în alte țări. Un astfel de grup, alcătuit (pe baza înscrierii voluntare) din 6—10 persoane — muncitori, personal tehnic, cadre de conducere ce lucrează în același sector și au aceeași pregătire ori sînt de același nivel ierarhic — alege cîte o problemă de studiat pentru fiecare întrunire, caută și conturează soluții. Grupul ca atare are o permanență în funcționare, dar cu componență elastică (sînt posibile retragerea oricui, precum și atragerea altor persoane atunci cînd specificul problemei o cere). Obiectivul activității acestor cercuri este îmbunătățirea calității produselor, dar pot fi luate în studiu și alte probleme cu care se confruntă întreprinderea.

ÎNTRUCÎT stimularea creativității în întreprindere depinde de atenția ce i se acordă de către conducerea unităților, primii instructori în creativitate ce ar trebui formați ar trebui să fie cadre de conducere. Se va evita astfel riscul ca aceștia să blocheze inițiativa altor lucrători, datorită necunoașterii conținutului tehnicilor de creativitate și a eficienței pe care o poate aduce producția de idei.

Trezirea interesului și motivarea lucrătorilor care vin cu idei valoroase este un alt factor pe care trebuie să-l stăpînească mai bine conducerile de întreprinderi. Dacă pînă acum s-au stimulat material lucrători cu rezultate bune în realizarea fizică a producției, nu același lucru s-a făcut (cu excepția autorilor de inovații tehnice) pentru cei care au produs idei bune, prin a căror aplicare s-a obținut o eficiență calculabilă. Noile principii de retribuire permit să se corijeze acest neajuns.

Necesitatea dezvoltării creativității în întreprindere, sub orice formă de manifestare, derivă din două obiective care se întregesc reciproc:

— unul **economic**, ce se reflectă în indicatorii de eficiență ai întreprinderii;

— al doilea **politic-social**, privind adîncirea participării oamenilor muncii la conducerea întreprinderii, la rezolvarea problemelor economico-sociale ale acesteia, ameliorarea comunicațiilor inter-umane, dezvoltarea personalității fiecărui lucrător, trezirea interesului și găsirea unor elemente de motivare care să conducă, în final, la creșterea nivelului de conștiință în condițiile manifestării în fapt a autoconducerii muncitorești.

dr. ing. Remus MICU

Anul 1984 trebuie să ducă, în agricultură, la o îmbunătățire substanțială a întregii activități

(Urmare din pag. 1?)

(modulate și cu lățimi mai mari de lucru), combine autopropulsate pentru recoltarea păpușoiului în știuleți depănușați concomitent cu eliberarea terenului de resturi vegetale, combine autopropulsate de recoltat furaje.

Se vor constitui 38 mii de agregate complexe, a căror utilizare va asigura reducerea tasării solului prin treceri repetate, economisirea motorinei, executarea mai multor lucrări la o singură trecere, folosirea corespunzătoare a puterii tractoarelor și creșterea productivității. În acest mod, cu echipamentele din dotare se vor realiza mașini multifuncționale, tipizate și modulate, capabile să execute toată gama de lucrări agricole din tehnologia plantelor cultivate.

Se prevede ca în 1984 agricultura să folosească 35,5 milioane tone îngrășăminte chimice, peste 1,8 milioane tone de îngrășăminte chimice cu azot, fosfor și potasiu și 55,7 mii tone de pesticide (în substanță activă); se va trece la folosirea îngrășămintelor chimice lichide și se va extinde combaterea integrată a dăunătorilor, bolilor și buruienilor.

Pentru gospodărirea judicioasă a îngrășămintelor naturale și chimice se impun administrarea lor diferențiată pe baza analizelor agrochimice ale solului și în funcție de cerințele culturilor, utilizarea cu maximum de eficiență a acestora.

Sarcinile din planul agricol reflectă posibilitățile reale; ele trebuie realizate în mod exemplar

CARACTERISTICA PRINCIPALĂ a Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare, gospodăririi apelor și silviculturii pe anul 1984 o constituie puternica dinamică ce se imprimă agriculturii: aceasta urmează să-și sporească producția globală față de anul trecut cu 5,4—6%, iar producția netă cu 8,9%. Creșterea mai accentuată a producției nete va fi posibilă prin reducerea substanțială a cheltuielilor materiale și mărirea productivității muncii sociale, potrivit orientării spre factorii intensivi, calitativi ai dezvoltării. Productivitatea muncii în agricultura de stat va crește cu 5,6%, iar cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă se vor reduce cu 13,2 lei.

În plan se prevede realizarea, în condiții climatice normale, a 29 milioane tone de cereale (din care 10 mil. t grîu-secară, 3,2 mil. t orz-orzoaică și 15,5 mil. t porumb), 16,6 milioane tone de sfeclă de zahăr, 1,3 milioane tone de floarea-soarelui, 0,8 milioane tone de soia, aproape 1 milion tone de in și cînepă pentru fibră, 0,3 milioane tone de cartofi de toamnă, 0,8 milioane tone de legume de cîmp, peste 4,8 milioane tone de fructe și struguri.

Dezvoltarea producției vegetale se va baza pe creșterea continuă a producției medii la toate culturile, prin aplicarea fermă a științei agricole, realizarea în bune condiții și la timpul necesar a lucrărilor, îngrijirea corespunzătoare și strîngerea fără pierderi a recoltei.

Creșteri semnificative urmează să înregistreze, de asemenea, producțiile sectorului zootehnic. Ținînd seama de nivelurile preconizate ale acestora, de condițiile determinate de o alimentație echilibrată, rațională, în Programul privind aplicarea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1983 — 30 septembrie 1984 este stabilită creșterea — comparativ cu perioada anterioară de 12 luni — a cantităților de produse cu un conținut nutritiv ridicat, ce vor fi puse la dispoziția populației, cu 52,8 mii t la carne tăiată, 87,3 mii t preparate din carne, 802 mii hl lapte de consum, 729 mii t produse lactate ș.a.

Dinamismul și eficiența producției agricole se vor concretiza într-o sporire și mai accentuată a nivelului de viață al țărănimii. Veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale, pe o persoană, vor spori cu 11,3% într-un ritm superior retribuției medii.

Prevederile planului agriculturii pe anul 1984 asigură dezvoltarea echilibrată a acestei ramuri de bază a economiei naționale. Răspunzînd cu însuflețire chemării secretarului general al partidului, de a face ca anul 1984 să ducă la îmbunătățirea radicală a întregii activități din agricultură, la obținerea unor recolte corespunzătoare, lucrătorii de pe ogoare își mobilizează întreaga energie și capacitate de muncă pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, pentru creșterea contribuției agriculturii noastre la ridicarea bunăstării poporului, la progresul neîntrerupt al patriei.

„Este necesar să luăm măsuri serioase pentru a asigura creşterea puternică a productivităţii muncii pe calea mecanizării, automatizării, a ridicării gradului de calificare al muncitorilor, dar şi a bunei organizări a muncii şi a producţiei, a fluxului de producţie, pe calea întăririi ordinii şi disciplinei în muncă".

NICOLAE CEAUŞESCU

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII — OBIECTIV DE IMPORTANŢĂ NAŢIONALĂ (I)

PLENARA C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983 a adoptat, între alte hotăriri importante, un document de excepţională însemnătate pentru progresul economic al României şi anume **„Programul privind creşterea mai accentuată a productivităţii muncii şi perfecţionarea organizării şi normării muncii în perioada 1983—1984 şi pînă în 1990"**. Elaborat din iniţiativa şi cu contribuţia determinantă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, Programul se înscrie în concepţia partidului nostru cu privire la căile modernizării economiei naţionale, ale edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării României spre comunism.

Productivitatea — componentă majoră a politicii economice

ÎN CONCEPŢIA partidului nostru creşterea productivităţii muncii are semnificaţii multiple pentru întregul univers al construcţiei socialiste. Să ne referim doar la cîteva dintre acestea. 1) Creşterea productivităţii reprezintă calea principală pentru sporirea avuţiei naţionale în ansamblu şi, ca atare, a venitului naţional — sursa sigură pentru noi acumulări în economia naţională şi pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei. 2) Realizarea unei înalte productivităţi constituie calea accentuării ritmului de creştere economică în perspectiva înaintării spre comunism. Căci, în condiţiile accentuării rolului dezvoltării intensive a economiei, o productivitate superioară în toate ramurile producţiei materiale asigură creşterea masei de valori de întrebuinţare care intră în circuitul economic productiv, stimulînd progresul economic de ansamblu, asigurînd menţinerea unui ritm înalt de creştere economică. 3) Nivelul productivităţii muncii influenţează valoarea produselor şi, ca atare, creşterea continuă a productivităţii muncii se materializează în reducerea preţurilor de producţie şi respectiv a preţurilor de vînzare, ceea ce concură la creşterea puterii de cumpărare a leului, respectiv a eficienţei economice, a retribuţiei reale. În condiţiile în care alţi factori economici sînt stabilizaţi, au cunosc fluctuaţii deosebite, productivitatea muncii influenţează pozitiv nivelul costurilor de producţie, al preţurilor şi, ca urmare, nivelul veniturilor şi al cheltuielilor oamenilor muncii 4). Productivitatea muncii este măsura eficienţei muncii prestate de personalul muncitor al unităţilor socialiste productive, de fiecare om al muncii. Ea este oglinda vie a forţei productive a colectivului, reflectă gradul calificării şi dexterităţii profesionale a personalului muncitor, al responsabilităţii, disciplinei şi organizării muncii, al folosirii capacităţilor de producţie, materiilor prime şi materialelor. 5). Nivelul productivităţii muncii este un indicator major care defineşte superioritatea socialismului faţă de capitalism, un indicator major al confruntării economice paşnice între socialism şi capitalism. Să demonstrăm superioritatea socialismului, spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în domeniul productivităţii muncii, să depăşim capitalismul în acest important domeniu economic.

Dacă am rămîne numai la aceste exemplificări şi ar fi suficient pentru a reţine cît de cuprinzătoare este concepţia partidului nostru despre productivitatea socială a muncii, cît de generoase sînt fundamentele ei umaniste, cît de însufleţitoare sînt prevederile Programului adoptat de partid în planul acţiunii practice pentru creşterea — de la un an la altul — a productivităţii muncii în ţara noastră.

O înaltă productivitate se poate obţine în condiţiile folosirii depline a timpului de lucru, respectiv asigurarea creşterii masei de valori realizate în unitate de timp. Nu putem să uităm că în ultimă instanţă cea mai preţioasă resursă a societăţii noastre în efortul ei spre progres şi civilizaţie superioară este folosirea optimă a timpului, pentru a produce mai mult şi mai bine. Economia de timp constituie însăşi substanţa şi măsura eficienţei economice, după cum modul de folosire a timpului de care dispune societatea şi a resurselor sale umane relevă măsura gradului de civilizaţie materială. Vechiul dicton „timpul înseamnă bani" reflectă relaţia dintre timpul lucrat şi rezultatul muncii depuse şi el capătă semnificaţii noi în economia noastră, acum cînd s-a generalizat organizarea şi retribuirea muncii în acord global, nivelul veniturilor fiind strîns legat — între alţi indicatori — de nivelul producţiei fizice, iar aceasta de nivelul productivităţii muncii.

Pentru ţara noastră, care a moştenit o economie insuficient dezvoltată şi care şi-a propus ca obiectiv să atingă cît mai curînd stadiul de ţară mediu dezvoltată şi să se înscrie apoi — într-un termen mai scurt — în rîndul statelor cu nivel economic superior de dezvoltare, folosirea intensivă a timpului de lucru şi creşterea viguroasă a productivităţii muncii reprezintă o cerinţă **sine qua non** pentru recuperarea distanţelor care ne mai separă de ţările dezvoltate şi înlăturarea deplină a decalajelor ce mai există. În ultimele două decenii, sub impulsul politicii economice generale promovate de partidul nostru, la iniţiativa şi cu contribuţiile determinante ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, s-au redus an de an discrepanţele dintre România şi ţările industriale dezvoltate, s-a obţinut o mai mare eficienţă în folosirea dotării tehnice şi a forţei de muncă. În perioada 1965—1980 productivitatea muncii sociale în România a crescut într-un ritm mediu anual de 8,5%, atestînd viabilitatea politicii partidului de industrializare ca o cale sigură de progres economic şi social.

Analizînd stadiul dezvoltării economico-sociale atins de ţara noastră, plenara din noiembrie 1983 a Comitetului Central, în spiritul documentelor Congresului al XII-lea şi ale Conferinţei Naţionale ale partidului, a stabilit ca obiectiv economic major **dublarea pînă la sfîrşitul acestui deceniu a productivităţii muncii** şi atingerea nivelurilor de productivitate care se realizează în ţările dezvoltate din Europa.

O asemenea abordare a sarcinilor în domeniul productivităţii muncii este posibilă datorită nivelului înalt de dotare tehnică şi de asigurare cu forţă de muncă în unităţile socialiste de producţie. Ca urmare a politicii consecvente de industrializare, de creştere în ritm viguros a forţelor de producţie şi de amplasare raţională a acestora în profil teritorial, de diversificare a producţiei materiale în cadrul complexului economic naţional, România dispune în prezent de o largă bază tehnico-materială, de capacităţi de producţie moderne. Volumul fondurilor fixe productive în economie a crescut faţă de anul 1965 de 4,5 ori în 1980. Peste 60% din fondurile fixe ale ţării au o vechime de sub 10 ani. Gradul de înzestrare tehnică este astăzi de 2,4 ori mai mare decît era în anul 1965. S-a ajuns, în prezent, la un stadiu de dezvoltare economică în care orice spor de productivitate înseamnă un volum mai mare de valori şi de venit naţional.

Înscriindu-se în concepţia de ansamblu a partidului, în orientările sale programatice fundamentate de Congresul al XII-lea şi Conferinţa Naţională din 1982 referitoare la accelerarea dezvoltării intensive a economiei naţionale în această etapă, Programul privind creşterea mult mai accentuată a productivităţii muncii sociale deschide orizonturi noi activităţii economice a României, este menit să contribuie la valorificarea superioară a posibilităţilor de progres economic de care dispune ţara, la proiectarea ei pe traiectoria ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic, căci, cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „pentru a obţine dezvoltarea generală a ţării, creş-**

terea avuției naționale, a avuției materiale și, pe această bază, creșterea bunăstării materiale, trebuie să ajungem la același nivel de productivitate a muncii, la același nivel de folosire a fondurilor fixe, la același nivel de cheltuieli materiale ca întreprinderile cele mai bune pe plan mondial". Într-adevăr, acesta este un obiectiv însuflețitor al actualei etape de construcție socialistă, un țel pe care, fără îndoială, poporul nostru îl va atinge în termene mai scurte, pe măsura vocației sale constructive, a patosului revoluționar și simțămintelor patriotice care îi animă munca, întreaga activitate.

Productivitatea muncii și independența economică

PRIVITĂ la nivel macro-economic, la nivel național, problema productivității capătă aspectul capacității economiei naționale de a asigura prelucrarea la un înalt grad de eficiență economică a resurselor minerale, agricole și de altă natură, aceasta reflectîndu-se în masa de valori realizată, în gradul de acoperire din producția națională a cerințelor societății, în reducerea dependențelor de piața internațională, în gradul de competitivitate cu care economia națională participă la schimbul mondial de mărfuri și la cooperarea economică cu alte state. Mărirea productivității fizice și valorice la nivel macro-economic este dată de gradul de diversificare a ramurilor producției materiale, de ponderea pe care o au ramurile industriale prelucrătoare, care încorporează cît mai multă inteligență, creativitatea oamenilor muncii și, deci, sînt purtătoare de o valoare mai mare. Astăzi este mai clar ca oricînd că decalajele foarte mari existente între țările industrializate și țările în curs de dezvoltare se datoresc în măsură hotărîtoare politicii coloniale a capitalismului, a monopolurilor imperialiste, reflectată în menținerea țărilor subjugate în starea de surse de materii prime și piețe de desfacere pentru produsele manufacturate ale metropolelor.

Istoria economiei mondiale în epoca marii industrii pune în lumină necesitatea adîncirii diviziunii sociale a muncii, a diversificării producției materiale, a dezvoltării ramurilor economice de vîrf în fiecare țară, ca o cerință a întăririi bazei tehnico-economice, a suveranității naționale și, totodată, ca o cerință a unui schimb echitabil de valori materiale în comerțul internațional. Fiecare țară poate să-și fructifice mai bine forța de muncă, resursele naturale, să obțină un randament economic superior, numai în măsura în care duce prelucrarea materiilor prime minerale și vegetale pînă la obținerea unor produse de înaltă tehnicitate, de mare valoare de întrebuințare, de mare valoare economică. Fiindcă nu este totuna, spre exemplu, să duci prelucrarea minereurilor feroase pînă la producerea fontei sau a oțelurilor ori să o duci pînă la realizarea de mașini unelte, agregate, echipamente electrotehnice și electronice, mijloace de transport ș.a.m.d.

Aceasta presupune ca odată cu industria extractivă să se dezvolte industria metalurgică, industria construcțiilor de mașini, cea chimică (pentru prelucrarea hidrocarburilor, spre exemplu) ori alte ramuri caracterizate printr-o productivitate superioară și ca atare prin realizarea mărfurilor de mare valoare, care asigură o eficiență economică superioară. Abia atunci se poate spune că economia națională se caracterizează printr-un grad înalt de productivitate, de eficiență, de competitivitate internațională, cînd asigură un înalt grad de industrializare a resurselor de materii prime minerale și vegetale, cînd dispune de ramuri industriale moderne, legate organic între ele în cadrul complexului economic național, cînd produsele sale sînt competitive în lume atît ca parametri tehnici, funcționali, deci ca valoare de întrebuințare, cît și ca preț de vînzare, caracterizîndu-se prin costuri scăzute și valori economice mari.

Odată cu această concluzie, se impune cu evidență o altă realitate, și anume aceea că dezvoltarea și diversificarea producției materiale, promovînd ramurile de înaltă productivitate, se înscrie ca o cerință intrinsecă pentru asigurarea independenței economice a fiecărei țări, pentru întărirea suveranității naționale. A devenit de mult o axiomă teza potrivit căreia nu poți asigura independența politică, statală fără a asigura independența economică. Dependența economiei naționale de factori din afară, condamnarea ei la mono-cultură sau la industria extractivă, ca să nu mai vorbim de perpetuarea stării de dominație a trusturilor monopoliste străine, a transnaționalelor, afectează exercitarea atribuțiilor suverane ale statului național, pun în pericol însăși independența națională. Înțelegem, astfel, de ce România, președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, pledează în lume și militează pentru dezvoltarea forțelor de producție în fiecare țară, pentru realizarea unei economii moderne — cale sigură pentru înlăturarea decalajelor economice și sociale dintre state, pentru dezvoltarea liberă, suverană a fiecărui popor.

Sintetizînd cele arătate, putem concluziona că multe dintre cerințele cele mai importante ale edificării economiei socialiste moderne pot fi satisfăcute prin adîncirea diviziunii sociale a muncii, diversificarea economiei naționale și, pe această bază, **creșterea productivității naționale a muncii.** Înțelegem prin această noțiune economică gradul de fructificare a forței de muncă, a capacităților științifice, tehnice, de creație ale poporului, și care se bazează pe o economie multilateral dezvoltată, în stare să asigure prelucrarea la un nivel superior tehnic, economic, valoric, a resurselor naturale ale țării și să asigure participarea în condiții economice egale, eficiente, la comerțul și cooperarea economică pe plan mondial. De nivelul productivității **naționale** a muncii depind gradul de civilizație al națiunii, capacitatea ei de a-și satisface cît mai deplin cerințele sociale de ordin material și cultural, depinde calitatea vieții, într-un cuvînt depind factorii de bază care concură la împlinirea țelului suprem al politicii statului socialist — anume creșterea bunăstării naționale. Tocmai în acest sens se înțelege obiectivul fundamental subliniat la Congresul al XII-lea al partidului, acela de a realiza o nouă calitate în toate domeniile vieții sociale, calitate care să se materializeze în creșterea mai puternică a producției materiale, a productivității muncii, în valorificarea superioară a tuturor resurselor, în creșterea competitivității produselor românești.

Judecînd lucrurile tot la nivel macro-economic rezultă că asigurarea creșterii **productivității naționale a muncii** este un obiectiv major al strategiei economice. Ocupîndu-se cu dezvoltarea în perspectivă a economiei naționale, strategia economică are în vedere structura **pe ramuri** a complexului economic național, trebuie să orienteze programul de industrializare, de revoluționare tehnică a agriculturii, a celorlalte ramuri de producție pornind de la cerințele eficienței economice, ale valorificării superioare a resurselor materiale și umane.

Vorbim cu mîndrie și recunoștință despre epoca deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R. ca despre epoca unor mari înfăptuiri, a unei puternice dezvoltări economico-sociale care a schimbat peisajul economic al României și viața oamenilor. Este cazul să subliniem în același timp că toate aceste înfăptuiri se datoresc și faptului că tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat științific strategia economică a partidului, i-a redat rolul său important în politica generală a construcției socialiste. Elaborînd conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o viziune largă asupra noii orînduiri, subliniind necesitatea dezvoltării tuturor domeniilor de activitate socială, necesitatea dezvoltării viguroase a forțelor de producție, în toate laturile componente, necesitatea fructificării potențialului științific, de creație tehnică al poporului în general, necesitatea realizării unei economii moderne ca bază sigură a creșterii nivelului de trai al națiunii și a întăririi suveranității și independenței naționale. Este binecunoscut că, în cadrul strategiei economice elaborată de Congresele IX, X, XI, XII ale partidului, cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-au urmărit cu perseverență dezvoltarea ramurilor industriale de vîrf, diversificarea nomenclatorului de produse, ridicarea nivelului tehnic, a fiabilității produselor. Aceasta a sporit capacitatea productivă a economiei naționale românești, puterea ei de satisfacere a nevoilor proprii, a cerințelor de trai ale populației, făcînd posibilă, totodată, participarea largă la schimburile internaționale, reducerea dependenței de importul multor produse. Să ne gîndim că în această perioadă s-au pus bazele producției de mașini unelte, aparatură electronică, utilaje chimice și miniere, nave, locomotive electrice, autoturisme și autocamioane, mașini agricole, televizoare, frigidere, o gamă variată de bunuri de consum și altele, pentru importul cărora din străinătate s-ar fi cheltuit uriașe sume în valută, ceea ce ar fi apăsat greu asupra economiei naționale.

Privite din acest punct de vedere, prevederile Programului adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983 referitoare la dublarea în scurt timp a productivității muncii și atingerea nivelurilor obținute de țările industrializate capătă o importanță națională deosebită și se înscriu în rîndul marilor obiective economice ale acestei etape a construcției socialiste care duc la creșterea avuției naționale, la întărirea suveranității naționale a României socialiste.

dr. Ilie RĂDULESCU

CONCEPTUL DE CREŞTERE ECONOMICĂ ÎN SOCIALISM

ÎN AMPLUL PROCES al revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, odată cu îmbogăţirea rapidă a conţinutului vieţii omeneşti ca practică şi ca posibilitate de satisfacere tot mai completă şi adecvată a nevoilor spirituale, se manifestă, din ce în ce mai pregnant, interesul privind problematica creşterii economice. Cum natura modurilor de producţie în cadrul cărora se realizează creşterea economică este diferită, diferite sînt şi consecinţele concrete ale acestui proces precum şi modalităţile prin care el este reflectat în socialism. Esenţa nouă, superioară a orînduirii bazată pe proprietatea obştească asupra mijloacelor de producţie face necesară şi posibilă cercetarea într-un mod nou a conceptului de creştere economică.

Primul element care trebuie avut în vedere în precizarea noţiunii de creştere economică în socialism îl constituie **scopul producţiei — ridicarea continuă a bunăstării materiale a membrilor societăţii.** Este necesar să ne referim, în continuare, la condiţiile sau mijloacele care determină mărimea bunăstării. Din punctul acesta de vedere, aşa cum arată practica socială, bunăstarea celor ce muncesc, nivelul acesteia, nu pot fi abordate decît în strînsă conexiune cu potenţialul economic al fiecărei naţiuni, cu gradul ei de dezvoltare. Printre împrejurările care formează şi determină potenţialul economic, amintim : avuţia naţională, volumul şi structura resurselor materiale şi umane, capacitatea de absorbţie a pieţei interne etc. Potenţialul economic este reflectat în cel mai înalt grad de venitul naţional creat, unica sursă de creştere a nivelului de trai, de lărgire şi perfecţionare neîntreruptă a producţiei socialiste.

În vederea precizării noţiunii de creştere economică în socialism, trebuie luată în considerare şi relaţia care se stabileşte între sporirea venitului naţional şi creşterea populaţiei, ştiut fiind că ţelul suprem al noii orînduiri îl constituie ridicarea nu în general a nivelului de trai ci al fiecărui membru al societăţii în parte. De aceea, măsura reală a bunăstării este **sporirea venitului naţional pe locuitor.** Dar, cu toate că sporirea venitului naţional pe locuitor reflectă laturile multiple şi complexe ale economiei, creşterea economică nu trebuie redusă numai la acest indicator, ci pusă în legătură nemijlocită şi cu premisa materială a producerii şi creşterii lui — respectiv cu **produsul social** (relaţia dintre venitul naţional şi produsul social fiind aceea de la parte la întreg). Reflectînd cu precădere aspecte cantitative ale proceselor şi fenomenelor la nivel macroeconomic, creşterea economică nu trebuie limitată, totuşi, numai la acestea. Este necesar să se aibă în vedere, în acelaşi timp, faptul că atît produsul social cît şi venitul naţional constituie cumularea cantitativă **a rezultatelor muncii din fiecare unitate şi ramură economică.** De aceea, creşterea economică reflectă pe lîngă procesul sporirii produsului social şi a venitului naţional şi **procese la nivel microeconomic,** cum ar fi : sporirea producţiei globale şi nete, a resurselor materiale şi umane, a venitului net, rentabilitatea fiecărei unităţi sau produs etc. fără de care creşterea la nivel macroeconomic este de neconceput. În practica social-economică, creşterea se reduce foarte ades însă la sporirea venitului naţional pe locuitor, ceea ce lasă impresia că reflectă numai aspecte macroeconomice.

Noţiunea de creştere economică care presupune în primul rînd aspectul cantitativ al fenomenelor şi proceselor economice (prin definiţie creşterea înseamnă mărire, sporire) nu trebuie separată nici de cel calitativ. Astfel, de exemplu, sporul produsului social şi al venitului naţional total şi pe locuitor va fi cu atît mai mare cu cît economia va fi mai modernă, iar ramurile de vîrf, cu rol propulsor, vor fi mai dezvoltate. De aceea, noţiunea de creştere economică reflectă şi **latura calitativă a economiei — modernizarea acesteia.** Cu precizarea că înglobînd şi exprimînd aspecte cantitative şi calitative atît la nivelul întregii economii cît şi al unor ramuri, creşterea economică nu trebuie înţeleasă drept cumularea rezultatelor economice din diferitele ramuri şi subramuri privite separat una de alta ci ale economiei în întregul ei, în care părţile componente se condiţionează reciproc.

Sporirea necontenită a produsului social precum şi a venitului naţional total şi pe locuitor trebuie privită şi în legătură cu relaţiile de producţie cărora le dă naştere. În acest sens, sporirea venitului naţional pe locuitor determină atît creşterea fondului de consum cît şi a celui de dezvoltare — suport material al reproducţiei cantitative şi calitative a proprietăţii socialiste (baza întregului sistem al relaţiilor de producţie), iar mărimea consumului pe locuitor depinde de modul cum se înfăptuieşte repartiţia şi de relaţiile cărora ea le dă naştere. Proprietatea socială asupra mijloacelor de producţie determină un conţinut nou şi repartiţiei, consumului, în sensul că mărimea acestora este proporţională cu mărimea venitului naţional şi cu aportul fiecărui membru al societăţii la creşterea lui continuă. De aceea, noţiunea de creştere economică în socialism reflectă într-o anumită măsură şi **baza economică a orînduirii.**

Creşterea necontenită a produsului social şi venitului naţional total şi pe locuitor se realizează în cadrul întregii formaţiuni social-economice în unitatea dialectică a celor două laturi ale ei — baza economică şi suprastructura aferentă, laturi care se intercondiţionează şi se determină reciproc. Aşa de exemplu, concepţiile şi mentalităţile membrilor societăţii socialiste cu privire la rata înaltă a acumulării (spre deosebire de cele consumatoriste) favorizează accelerarea creşterii economice. Mai concludentă sub aspectul relaţiei dintre suprastructură şi creşterea economică este influenţa exercitată de oamenii muncii prin atitudinea înaintată faţă de muncă şi disciplina de producţie, înţelegerea de către fiecare lucrător a dublei sale calităţi şi manifestarea în fapt în acest sens. Reflectînd aşadar şi elemente ale suprastructurii, creşterea economică trebuie raportată la nivelul **întregii formaţiuni social-economice.**

Fenomenele şi procesele economice supuse creşterii se produc însă în timp, ceea ce impune abordarea noţiunii de creştere economică şi în legătură cu **factorul timp** — intervalul în cadrul căruia trebuie realizat ritmul înalt, optim, de sporire a venitului naţional pe locuitor. Luarea în considerare a factorului timp în atingerea unui ritm înalt de creştere a venitului naţional decurge din cerinţele revoluţiei tehnico-ştiinţifce, din rapiditatea înnoirilor pe care le imprimă şi le solicită progresul tehnic în toate domeniile vieţii economico-sociale. Aceste înnoiri determină necesitatea imperioasă a unei viziuni cît mai clare şi cît mai îndepărtate (pe termen lung), fără de care orice acţiune întreprinsă în direcţia sporirii venitului naţional pe locuitor riscă să se găsească într-o situaţie de dezechilibru ca urmare a schimbărilor produse în mod inevitabil în economie. Practica social-economică a dovedit că în vederea accelerării ritmului venitului naţional, se impune luarea în considerare a unui orizont de timp îndelungat, variind în funcţie de condiţiile fiecărei ţări între 10—25 ani. Aceasta, deoarece numai în termen lung pot fi valorificate, în mod eficient, potenţele economice şi conturate, în mod real, perspectivele pe care le deschide progresul material şi spiritual al ţării.

În sfîrşit, noţiunea de creştere economică trebuie considerată şi în legătură cu **existenţa mediului înconjurător,** cu care de fapt ea alcătuieşte un sistem unic şi în cadrul căruia elementele componente ale creşterii se găsesc într-o interacţiune permanentă. Corelaţia dintre mediul ambiant şi creşterea economică rezidă, în cele din urmă, în aceea că natura înconjurătoare, prin resursele pe care le oferă, potenţează capacitatea

creatoare a omului, sau, altfel spus, creşterea este rezultatul integrării naturale cu activităţile umane.

Deşi problematica privind noţiunea de creştere economică nu poate fi socotită ca epuizată, succinta analiză întăreşte concluzia potrivit căreia: **creşterea economică în socialism reflectă, în esenţă, sporirea continuă şi în ritm rapid a venitului naţional total şi pe locuitor, relaţiile cauzale dintre scopul producţiei şi mijloacele de realizare ale acestuia**, respectiv, esenţa economică nouă, superioară a socialismului bazată pe proprietatea obştească asupra mijloacelor de producţie, pe concordanţa dintre gradul de maturitate a relaţiilor de producţie şi nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie, pe armonizarea într-un grad tot mai înalt a intereselor personale cu cele generale.

Creşterea economică presupune deci o multitudine de fenomene şi procese economice (unele dintre ele comune şi altor noţiuni), ceea ce explică larga utilizare a acesteia în teoria şi practica economică, locul ei prioritar în sistemul categoriilor economice. Acest lucru nu trebuie să ducă, totuşi, la substituirea sau confundarea conceptului de creştere economică cu alte concepte tangente, situaţie întîlnită uneori în literatura de specialitate. Cele mai multe trăsături comune şi pe acest temei şi posibilităţi de identificare, socotim că există între **conceptul de creştere şi cel de dezvoltare economică.**

Este adevărat, că ambele concepte reflectă evoluţia într-o perioadă îndelungată de timp a produsului social şi venitului naţional total sau pe locuitor, a producţiei ramurilor şi unităţilor economice, cu efecte de antrenare asupra celorlalte fenomene şi procese şi asupra economiei în întregul ei; ambele au la bază resursele materiale şi de muncă existente la un moment dat în economia unei ţări şi a căror eficientă utilizare determină creşterea potenţialului economic, trecerea economiei de la un nivel de dezvoltare la altul mai ridicat. Atît creşterea cît şi dezvoltarea, se realizează sub incidenţa progresului tehnic, propunîndu-şi promovarea noului în toate domeniile de activitate, sporirea rolului factorilor calitativi şi a laturilor intensive în economie şi au drept scop ridicarea nivelului de trai.

Sub raportul puterii de generalizare şi al capacităţii de reflectare a laturilor proceselor economice, cele două concepte au însă sensuri diferite. Astfel, în timp ce creşterea economică înseamnă sporirea produsului social şi a venitului naţional total şi pe locuitor în dinamică sau la un moment dat, considerăm că dezvoltarea economică presupune atingerea unui nivel înalt al acestor indicatori, respectiv a unui potenţial economic puternic dezvoltat, capabil să satisfacă, în cel mai înalt grad necesităţile de consum productiv şi individual. Din punct de vedere al capacităţii de reflectare a laturii calitative a proceselor şi fenomenelor economice, deosebirea dintre cele două concepte apare şi mai evidentă. Avem în vedere că, în timp ce creşterea economică reflectă numai unele aspecte calitative şi acestea în măsura în care le explică şi le întregesc pe cele cantitative şi în strînsă dependenţă cu ele, cum ar fi modernizarea unor ramuri privite independent una de alta (în măsura în care ele dispun de o anumită independenţă economică şi juridică), dezvoltarea economică reflectă modernizarea în cel mai înalt grad a tuturor ramurilor şi subramurilor, evoluţia acestora în unitatea lor organică, activitatea de ansamblu a întregii vieţi economico-sociale în cele mai mici detalii ale ei, întreaga anatomie a procesului de producţie determinată de gradul înalt al diviziunii sociale a muncii.

Atît creşterea cît şi dezvoltarea economică reflectă şi suprastructura economică şi socială. Creşterea economică presupune însă suprastructura în plin proces de prefacere şi modernizare, corespunzător sporirii necontenite a venitului naţional. Dezvoltarea economică presupune însă o bază economică puternică şi modernă, de înaltă eficienţă şi tehnicitate, implică în mod obiectiv o suprastructură adecvată, bazată pe idei şi concepţii moderne, pe instituţii aferente suple şi dinamice.

Dintr-un alt punct de vedere, atît creşterea cît şi dezvoltarea economică au drept scop ridicarea nivelului de trai. Dar, în timp ce creşterea economică presupune şi reflectă procesul sporirii continue a bunăstării pe măsura creşterii necontenite a venitului naţional, dezvoltarea economică presupune şi reflectă un grad înalt al bunăstării posibil numai în condiţiile unui nivel ridicat al venitului naţional. De aici şi concluzia că procesul creşterii economice se realizează prin cumulări cantitative, sistematice, zilnice ale produsului social şi venitului naţional, cumulări fără de care economia unei ţări este pusă în imposibilitatea de a se dezvolta: **creşterea economică evidenţiază astfel o etapă obiectiv necesară în dezvoltarea economica.** Altfel spus, **dezvoltarea economică include şi creşterea**, ceea ce înseamnă că toate statele lumii, indiferent de stadiul economic la care au ajuns, parcurg în evoluţia lor treptele creşterii. În acest sens şi luînd în considerare că obiectivele de natură tehnică, economică, socială şi politică pe care şi le propune creşterea economică şi care constituie astfel strategia creşterii, sînt deja atinse de dezvoltarea economică, socotim că **relaţia dintre creşterea şi dezvoltarea economică este aceea de la parte la întreg, de la singular la general pe care-l presupune şi îl reflectă dezvoltarea economică.**

Conceptul de creştere economică nu trebuie identificat nici cu cel de reproducţie socialistă lărgită. Privite sub unghiul funcţionalităţii lor, rezultă destule argumente care ilustrează atît faptul că cele două concepte nu se identifică complet, dar că nici nu se opun unul altuia. Avem în vedere că adîncirea diviziunii sociale a muncii, potrivit tehnicii contemporane, amplifică şi mai mult interdependenţa dintre producţie, repartiţie, schimb şi consum şi le transformă în faze ale procesului unic al reproducţiei, ceea ce face ca reproducţia lărgită să presupună atît reluarea permanentă şi pe scară extinsă a momentelor de bază — producţia şi consumul, cît şi repartiţia şi schimbul. Sporirea venitului naţional fiind în primul rînd rezultatul producţiei materiale, conceptul de creştere economică reflectă cu precădere aspectul cantitativ al producţiei, iar în virtutea destinaţiei sale şi pe cel al consumului: repartiţia şi schimbul credem că nu pot fi considerate ca făcînd parte ca atare din creşterea economică, deşi, evident, o influenţează şi sînt influenţate de ea.

Reluarea pe scară lărgită a producţiei materiale fiind de neconceput fără făuritorii ei, reproducţia socialistă lărgită reflectă atît evoluţia cantitativă a produsului social cît şi pe cea a forţei de muncă şi relaţiilor de producţie cărora le dă naştere. Forţa de muncă privită ca parte a reproducţiei lărgite, este reflectată de creşterea economică numai în calitatea ei de factor al sporirii venitului naţional şi în măsura în care îl determină, iar relaţiile de producţie numai ca bază economică a creşterii. De aici, **necesitatea de a studia şi analiza creşterea economică în strînsă dependenţă cu procesele generate de reproducţia socialistă lărgită.**

Conceptul de creştere economică nu trebuie confundat nici cu cel de progres economic. Este ştiut că din cele mai vechi timpuri societatea umană se află într-un proces de continuă mişcare, schimbare, transformare economică — în plin progres social, în cadrul căruia elementul motor îl constituie sporirea producţiei bunurilor materiale şi a venitului naţional. Pe acest temei, **creşterea economică constituie suportul material al progresului.** Deosebirea esenţială dintre cele două concepte, considerăm, însă, că rezultă din capacitatea diferită a acestora de a reflecta realizările economice anterioare (vechiul). În acest sens, progresul economic presupune procesul trecerii peste anumite realizări economice, depăşirea succesivă a unor trepte ale evoluţiei, învingerea unor tensiuni economice prin distrugerea şi negarea succesivă a vechiului şi promovarea noului. Creşterea economică presupune dimpotrivă cumularea, adăugarea noului la realizările anterioare. Aşadar, **creşterea economică reprezintă practic mijlocul sau instrumentul de realizare a progresului economic.**

Conceptul de creştere economică nu trebuie suprapus nici evoluţiei, cu toate că ambele presupun mişcare. Creşterea economică, privită ca treaptă a dezvoltării, evidenţiază o schimbare cantitativă pozitivă care poate fi realizată prin cumulări moderate sau rapide. Evoluţia economică, formă a dezvoltării, reflectă schimbarea cantitativă a economiei în direcţii cum ar fi: creşterea, stagnarea, regresul. De aici şi concluzia potrivit căreia **creşterea economică reprezintă doar una din modalităţile practice ale evoluţiei.**

Departe de a constitui o analiză completă, o studiere aprofundată a conceptului de creştere economică, am încercat în cele de mai sus să argumentăm faptul că în socialism creşterea economică îşi are **conţinutul său propriu, fundamentarea sa conceptuală,** care o individualizează şi o delimitează în raport cu toate celelalte concepte tangente; multitudinea elementelor de interferenţă dintre conceptul de creştere economică şi alte concepte evidenţiază, de asemenea, dependenţa şi reciprocitatea dintre ele.

conf. dr. Angelica M. VRABII
Galaţi

ŞANTIER EDITORIAL 1984

Modelarea fluxurilor bănești

(Marcel Voica, Modelarea fluxurilor bănești, Editura Academiei)

● Aș dori să subliniez, chiar de la începutul discuției noastre, că atît problematica centrală a lucrării cît și analizele de adîncime pe spații mai restrînse mi-au fost sugerate de cîteva dezbateri organizate cu ani în urmă de „Revista economică". Ce probleme am tratat în carte ? Mi-am propus, după cum reiese și din titlu, să cercetez aspecte ale fluxurilor bănești, ale relațiilor financiare și prețurilor. Dar nu în maniera consacrată în literatura economică, ci utilizînd o serie de instrumente matematice și cibernetice. Fără a intra în detalii, am considerat că fluxurile bănești pot fi modelate satisfăcător ca o aplicație a unui nou tip de modele pe care le-am denumit modele matematice de creștere economică echilibrată cu dublă comandă. Acest model utilizează matricea pătrată, tipul respectiv de structuri de calcul fiind după opinia mea cel mai adecvat surprinderii și redării mecanismului de derulare și echilibrare a fluxurilor bănești, datorită îndeosebi proprietăților de autocontrol și autocorelație.

— Din ce perspectivă abordați în lucrare mecanismul prețurilor ?

● Analiza întreprinsă sistemului de prețuri, realizată prin aplicarea microsistemicii și microciberneticii, pornește de la o viziune stratificată a alcătuirii prețurilor. Întrucît prețurile reprezintă stratificarea activităților economice, pe stadii de prelucrare, în care cheltuielile cu muncă vie realizate pe o anumită treaptă („i") devin cheltuieli cu munca trecută pe treapta următoare („i+1") am descompus procesul real al formării prețurilor pe stadii și elemente primare de cheltuieli și venituri. În același timp, elementul specific prețurilor din perspectiva cibernetică — conexiunea inversă — este analizat ca efect retroactiv al nivelului prețului asupra structurii unitare de preț determinate pe un stadiu anterior de producție. De asemenea, pe baza instrumentarului matematic utilizat, am precizat condițiile de stabilitate și echilibru în cadrul sistemului de prețuri, subliniindu-se ideea că un preț stabil este acela care reușește să-și recapete de la sine echilibrul prin atenuarea tendințelor proprii elementelor componente de a deteriora acest echilibru, de a „sparge" echilibrul general.

— Ce relații mai importante se stabilesc între prețuri și fluxurile bănești ?

● Conexiunile dintre prețuri și fluxurile bănești sînt tratate într-o viziune nouă, bazată pe instrumentele conceptuale și operaționale folosite în analiză. Am introdus anumite concepte cu caracter operațional cum ar fi cel de „bani singulari" și „bani de flux" care ajută, după opinia mea, la întărirea conexiunilor inverse ce se creează în cadrul sistemului de prețuri ; s-a relevat, ca o tendință de mai mare anvergură, rolul secundar al banilor singulari și rolul principal al prețurilor în sfera circulației mărfurilor, pe de o parte, și rolul principal al banilor de flux și cel secundar al prețurilor la nivelul producției, pe de altă parte.

Am căutat, de asemenea, să evidențiez faptul că diferitelor elemente ale structurii unitare de preț le corespund funcții matematice diferite, dar care, în literatura de specialitate, se confundă uneori, pe baza unei identități neconfirmate de practica economico-socială între dependență și proporționalitate. Astfel, cheltuielilor de materii prime și materiale li se asociază funcții de producție lineare (care reprezintă singurul element care respectă legea proporționalității între input și output), în timp ce cheltuielilor de energie, combustibil, amortizări, întreținerea utilajelor etc. le sînt proprii funcții nelineare. Totodată, potrivit naturii muncii vii, retribuției îi este specifică funcția exponențială, dar acesteia nu i se pot atașa decît funcții de multiplicare (cu variații mai mici sau mari de la sector la sector), deoarece nu întotdeauna acțiunea productivă se desfășoară ca un proces creator.

— În încheiere și o apreciere a autorului asupra publicului căruia i se adresează cartea.

● Prin maniera de elaborare și instrumentarul matematic folosit, cartea se adresează specialiștilor în probleme financiar-monetare.

Politici comerciale

(Aurel Ghibuțiu, „Politici comerciale în relațiile economice internaționale", Editura Științifică și Enciclopedică)

● **Sînt cunoscute cercetările dv. în domeniul politicilor comerciale. Ce elemente inedite propune noua carte ?**

— Ca cercetător am elaborat singur sau în colaborare mai multe studii privind incidențele politicilor comerciale aplicate de diferite state ale lumii asupra relațiilor economice externe ale țării noastre ca și asupra fizionomiei relațiilor economice internaționale. Ceea ce am urmărit în cartea la care vă referiți, care urmează să apară în 1984, a fost să ofer o largă sinteză cu privire la conținutul, forma de manifestare, mecanismele, instrumentarul, modul de funcționare și de producere a efectelor politicilor comerciale ale statelor.

● **În ce constă utilitatea practică a cărții dumneavoastră, cărui public îi este adresată ?**

— Am conceput volumul ca pe un tratat de natură să adauge o abordare teoretică mai aprofundată a unor probleme de un extrem de larg interes practic pentru un număr mare de lucrători din sistemul de comerț exterior și cei care se pregătesc să lucreze în acest domeniu. Cred că fără a fi un ghid — în înțelesul curent al termenului — lucrarea poate ajuta la pregătirea și perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor din comerțul exterior. Am urmărit, de asemenea, ca prin prisma politicilor comerciale promovate de statele lumii, a evoluției orientărilor și tendințelor în acest domeniu să abordez fizionomia relațiilor comerciale internaționale ca parte integrantă a ordinii economice internaționale. Consider, așadar, că lucrarea se adresează unui cerc mai larg de cititori interesați în evoluția fizionomiei relațiilor economice internaționale. Tocmai pentru a servi interesului mai larg decît cel nivelului de pregătire profesională, în lucrare am cuprins analize teoretice ale modului de funcționare a instrumentelor tarifare și netarifare de politică comercială și a incidențelor pe care aplicarea acestor instrumente le are asupra volumului și valorii schimburilor comerciale internaționale.

● **Care considerați că este locul volumului în literatura noastră economică ?**

— După cîte cunosc, nu a fost publicată pînă acum altă lucrare care să abordeze în spiritul teoriei economiei socialiste, domeniul politicilor comerciale corespunzătoare actualei fizionomii a relațiilor comerciale internaționale. Tocmai de aceea am încercat să schițez elementele unui început de teorie a politicii comerciale care este chemată să trateze în optica mea : definirea clară, clasificarea științifică a instrumentelor de politică comercială tarifară și netarifară, măsurarea efectelor funcționării instrumentelor de politică comercială, evidențierea tendințelor generale, ca și a particularităților existente în domeniul politicilor comerciale în contextul evoluției fizionomiei relațiilor comerciale internaționale. În al doilea rînd, am încercat să abordez teoretic orientările conturate în sfera protecționismului și a liberalizării schimburilor comerciale în actuala ordine internațională.

În sfîrșit am încercat o abordare teoretică a politicilor comerciale, a instrumentelor tarifare și netarifare ale politicii comerciale în contextul economiei socialiste.

● **Ce loc ocupă în economia volumului politica promovată de România în domeniul comercial ?**

— Capitolul final al lucrării tratează problemele politicii comerciale ale țării noastre, ca parte integrantă a politicii economice interne și externe a partidului și statului, a politicii României, de dezvoltare a relațiilor comerciale și de cooperare economică cu alte state. Analizînd teoretic politica comercială aplicată de o țară socialistă, în condițiile funcționării monopolului comerțului exterior și ale planificării economice a activității de comerț exterior, urmărim să respingem justificarea tendințelor de reglementare distinctă, în general restrictivă și discriminatorie, de către țările capitaliste dezvoltate a regimului de import de produse din țările socialiste ; o asemenea reglementare din partea statelor amintite are în vedere, pe un plan important, exagerarea diferențelor care există între mecanismele economice din socialism și capitalism.

Interviuri realizate de
Cristian POPESCU

Desene de
Tudor SCHOR

Ieşirea din actuala criză cere alte mijloace decît cele „tradiţionale"

ÎNCEPÎND din anul 1974, economia mondială a intrat într-una din cele mai îndelungate şi grele depresiuni. Pe parcursul a mai puţin de un deceniu, s-au declanşat două crize industriale ce s-au împletit cu crize ale schimburilor comerciale internaţionale; crizele valutare au devenit mai dese şi au avut repercusiuni asupra comerţului dintre state, constituind, în acelaşi timp, pentru numeroase ţări, preludiul unei grave crize financiare, a balanţelor de plăţi externe, a sistemului creditelor internaţionale. De aceea, una din trăsăturile definitorii ale actualei crize economice mondiale este complexitatea ei — date fiind tipurile diferite de crize ce s-au succedat sau au existat simultan.

Una din componentele esenţiale ale actualei crize economice mondiale o reprezintă criza industrială. Producţia industrială mondială globală (în sensul însumării producţiei extractive, prelucrătoare şi energetice a industriei tuturor statelor) a scăzut cu 1% în 1982, după o încetinire marcată a ritmului de creştere în perioada de după criza din 1975, an în care se redusese cu 2%. În cadrul producţiei industriale globale se remarcă scăderea producţiei industriei prelucrătoare (cu 1,6% în 1975, cu 1,4% în 1982). Unele ramuri ale industriei prelucrătoare au fost cu mult mai grav afectate de criză decît arată aceste medii. Siderurgia este una din aceste ramuri: producţia mondială de oţel scade în 1975 cu 9,2%, în 1977 cu 1,4%, în 1980 cu 4,9% şi în 1981 cu 1,6%. Deosebit de serios suferă — pe perioadă lungă — industria autovehiculelor. Producţia mondială de autoturisme scade în 1974 cu 13,1% — în special sub impulsul declanşării crizei petrolului —, în 1975 cu 2,6%; urmează o scurtă şi uşoară înviorare, pentru ca din 1979 să înregistreze o continuă scădere, astfel încît ea este în 1982 cu 78% mai mică decît în 1978. O evoluţie similară are şi producţia de autoutilitare. Construcţiile navale cunosc, de asemenea, o perioadă de scădere brutală: navele lansate în 1979 reprezintă abia 32% din tonajul anului 1975 — cînd tonajul lansat a atins nivelul maxim —, iar tonajul navelor aflate pe şantierele de construcţii navale este cu 63% mai mic decît în 1975. O altă ramură puternic afectată de criză în deceniul 1970—1980 este şi industria textilă şi a confecţiilor. Aşadar, **criza nu s-a manifestat cu aceeaşi violenţă în toate ramurile industriei,** ceea ce îndreptăţeşte concluzia că actuala criză nu a fost o criză industrială tipică, să-i spunem clasică, ci una de un fel deosebit care arată o inadaptare structurală a producţiei unor ramuri la actualele cerinţe ale pieţei, la noile restricţii impuse de criza energetică şi a materiilor prime, la solicitările actuale ale consumului productiv şi neproductiv.

Criza a afectat inegal nu numai diferitele ramuri dar şi diferitele grupuri de ţări ale lumii. Astfel, deşi cunosc şi ele, după anii 1973—1974, o oarecare încetinire a ritmului de creştere a producţiei industriale, ţările în curs de dezvoltare nesocialiste înregistrează o singură şi neînsemnată reducere (0,2% în 1981). Tot astfel, în ciuda încetinirii ritmului, ţările socialiste nu înregistrează nici o reducere absolută a volumului producţiei industriei prelucrătoare. În schimb, ţările capitaliste dezvoltate, după o stagnare în 1974, cunosc o scădere a producţiei cu 6,7% în 1975, apoi una de 1,1% în 1980, urmată de o nouă reducere în 1982 (—4%) (vezi tabelul nr. 1).

Ritmul de creştere, ca şi cel de scădere este diferit de la o ţară la alta şi în ce priveşte produsul intern brut. Se poate observa în acest sens că în unele ţări criza industrială a fost însoţită atît în 1975 cît şi în 1982 de o criză şi în celelalte sectoare ale economiilor naţionale respective, ceea ce a făcut ca şi produsul intern brut să scadă (S.U.A., R.F.G., Italia), în timp ce în altele (Japonia, Franţa, Anglia) reducerea producţiei industriale în 1982 nu a anihilat creşterea în restul economiei şi, deci, a produsului brut.

Durata şi gravitatea deosebită a actualei crize economice mondiale îi face pe numeroşi economişti să o compare, deseori, cu o altă mare depresiune din istoria economiei capitaliste şi anume cu cea din 1929—1933. O astfel de comparaţie scoate la iveală o serie de asemănări, chiar similitudini, dar, în acelaşi timp, o sumă de deosebiri importante. Sublinierea trăsăturilor comune şi a celor diferite este cu atît mai necesară cu cît **în actualele condiţii sînt reluate unele teorii ce urmăresc să acrediteze idei retrograde,** între care acelea cu privire la „soluţionarea" crizei prin militarizarea economiilor naţionale sau chiar prin participarea la războaie, ca şi cele referitoare la ieşirea din criză prin reducerea brutală a nivelului de trai al populaţiei muncitoare sau prin trecerea întregii poveri a efectelor negative ale crizelor din ţările avansate pe seama economiilor naţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare.

Examinarea simultană a evoluţiei tuturor economiilor ţărilor capitaliste dezvoltate presupune un spaţiu mult mai larg decît cel al articolului de faţă. De aceea ne vom opri asupra evoluţiei interbelice şi postbelice a şase ţări cu o mare pondere în lumea capitalistă (S.U.A., Germania şi, respectiv, R.F.G., Japonia, Anglia, Franţa şi Italia).

Prima remarcă în legătură cu compararea celor două depresiuni se referă la momentul declanşării lor. Marea depresiune interbelică s-a declanşat la aproximativ zece ani după terminarea primului război mondial, pe fundalul unor economii naţionale care nu cunoscuseră un avînt stabil şi durabil. Pînă în 1930, economia S.U.A., de pildă, trecuse prin trei crize industriale — în 1922 (—22,7%), 1924 (—9,3%), 1927 (—2%), iar economia Germaniei cunoscuse patru scăderi ale producţiei industriale — în 1919 (cu —33,3%), în 1923 (cu —31,7%), în 1926 (cu —3,4%) şi în 1928 (cu —0,9%).

Anii 1930—1932 constituie pentru cele şase ţări menţionate o perioadă extrem de grea, dar care a afectat în mod inegal industria lor. În aceşti ani, producţia S.U.A. scade cu 40% în 1932 faţă de 1929, a Angliei cu 11%, a Germaniei cu 39%, a Japoniei cu 7% (în 1931 faţă de 1929), în Franţa cu 26%, în Italia cu 15%. Relansarea economiilor naţionale, începînd din 1933, prezintă, de asemenea, mari inegalităţi. Producţia industrială creşte în S.U.A. între 1933 şi 1937, dar înregistrează o nouă scădere de 21,1% în 1938. Producţia industrială italiană scade şi în 1936 şi în 1938, cea engleză scade, din nou, în 1938, după o creştere mai susţinută (în raport cu celelalte ţări), iar cea germană şi japoneză, după o creştere importantă, cunosc scăderi tot mai accentuate de ritm. O concluzie foarte importantă se degajă de aici. **În ciuda instaurării fascismului** în Italia şi Germania, **în ciuda militarizării** acestor ţări — ca şi a Japoniei —, **economiile lor naţionale nu sînt scutite nici de crize şi nici de fluctuaţii puternice ale ritmurilor de creştere economică.**

Tabelul nr. 1

Ritmul anual de creştere a producţiei industriei prelucrătoare (% faţă de anul precedent)

Anii	Mondial[a]	Ţări capitaliste dezvoltate	Ţări în curs de dezvoltare	Ţări socialiste[a]
1969	7,8	7,6	8,1	8,2
1970	4,2	1,0	7,5	8,7
1971	4,0	2,0	7,0	7,0
1972	8,7	7,9	8,4	9,3
1973	8,8	9,1	10,3	9,4
1974	3,3	0,0	6,2	9,3
1975	—1,6	—6,7	0,7	8,6
1976	8,3	9,0	8,0	6,7
1977	4,8	3,6	7,3	6,9
1978	4,9	4,1	6,5	6,0
1979	4,7	4,8	4,6	4,4
1980	1,1	—1,1	5,3	4,9
1981	0,7	0,3	—0,2	1,7
1982	—1,4	—4,0	4,0	2,8

Sursa: calculat după datele din **Statistical Yearbook,** New York, O.N.U., colecţia 1970—1981; **Monthly Bulletin of Statistics,** New York, O.N.U. 1981—1983

a) fără ţările socialiste din Asia

În ce priveşte declanşarea crizei din 1974—1975, ea a survenit la peste un sfert de veac de la sfîrşitul celui de al doilea război mondial, după o perioadă de creştere susţinută a producţiei industriale şi a produsului intern brut al tuturor ţărilor capitaliste dezvoltate. Nivelurile absolute atinse în ajunul crizei din 1974—1975 de cele şase ţări menţionate au fost incomparabil mai ridicate decît cele din ajunul crizei din 1930 (vezi tabelul nr. 2), ceea ce poate fi explicat, printre altele, şi prin numărul mai mare de ani cu creştere economică fără o recesiune serioasă. Dacă avem însă în vedere ritmul mediu anual de creştere se constată că trei din cele şase ţări (S.U.A., Anglia şi Franţa) au avut în perioada 1950—1974 un ritm mai scăzut decît în anii 1920—1929, în timp ce celelalte trei au avut un ritm mai înalt acum decît în perioada antebelică. Or,

tocmai acest aspect subliniază **ineficiența militarizării economiei în susținerea creșterii economice.** Evoluția postbelică a economiei S.U.A. s-a caracterizat — printre altele — printr-o angrenare profundă în cursa înarmărilor. Or, tocmai economia americană este cea care a cunoscut în anii 1950—1974 cele mai numeroase fluctuații și crize industriale. La fel, din 1950 încoace, economia britanică și cea franceză au suferit influența negativă a marilor cheltuieli militare efectuate în acest răstimp. În schimb, țările care pînă nu demult au cheltuit relativ mai puțin din venitul lor național pentru înarmare (Japonia, R.F.G. și Italia) s-au înscris printre economiile cele mai dinamice și mai stabile din Occident. Creșterea instabilității și agravarea crizelor din ultimul deceniu sînt legate nemijlocit de angajarea lor tot mai puternică în cursa înarmărilor începînd îndeosebi din 1970. Tabelele nr. 2 și 3 sînt deosebit de elocvente în acest sens.

Tabelul nr. 2

Nivelul produsului intern brut și al producției industriale în ajunul declanșării crizelor

Țările	1929 față de 1920 = 100		1974 față de 1950 = 100	
	P.I.B.	Producția industrială	P.I.B.	Producția industrială
S.U.A.	143	149	163	249
Anglia	118	128	147	202
Germania	110*	175	264	509
Japonia	147	158	356	2 620
Franța	168	228	195	471
Italia	126	152	215	528

*) În 1929 față de 1925 = 100.
Sursa tabelelor nr. 2 și 3: calculat după datele O.C.D.E.

În ce privește criza propriu zisă și depresiunea ce i-a urmat, se poate afirma, la prima vedere, că actuala depresiune este mai puțin violentă decît cea interbelică. În S.U.A. și Franța, de pildă, producția industrială nu reușise să ajungă la același nivel cu cel din 1929 nici pînă în 1939; Germania revine la nivelul din 1929 abia în 1935; Italia se situează sub nivelul din 1929 pînă în 1937.

Principalele deosebiri dintre cele două depresiuni sînt legate de două aspecte extrem de importante pentru dinamica actuală și perspectivele ieșirii din criză. Este vorba despre **evoluția prețurilor și a șomajului,** a căror dinamică diferită reflectă capacitatea și formele sub care s-au putut pune pe seama populației muncitoare efectele negative ale crizei.

Tabelul nr. 3

Ritmul mediu anual de creștere

Țările	P.I.B.	1920—1929 Producția industrială	P.I.B.	1950—1974 Producția industrială
S.U.A.	4,0	4,5	2,0	3,8
Anglia	1,9	2,7	1,6	3,0
Germania	2,4*	6,4	4.1	7,0
Japonia	4,3	5,2	5,4	16.3
Franța	5,9	9,5	2,8	6,6
Italia	2,6	4,7	3,2	7,1

*) 1925—1929.

Începînd din anul 1929, prețurile la consumator scad atît pe parcursul crizei propriu zise cît și în timpul depresiunii ce i-a urmat, astfel încît în 1939 prețurile erau mai mici decît în 1929 după cum urmează: cu 19% în S.U.A., cu 5% în Anglia (după o scădere de 15% în 1933—1934), cu 18% în Germania, cu 24% în Italia. Excepție face doar Franța. **În actuala criză și depresiune, prețurile au crescut permanent și fără excepție,** astfel încît în 1982 erau mai mari decît în 1973 cu 104% în S.U.A., cu 57% în R.F.G., cu 242% în Anglia, cu 106% în Japonia, cu 165% în Franța, cu 318% în Italia. Scăderea prețurilor în timpul depresiunii interbelice a creat unele condiții pentru înviorarea economiei, deoarece a contribuit la lărgirea relativă a pieței. În prezent, inflația persistentă de-a lungul crizei și depresiunii anihilează o parte însemnată din acumularea netă și încetinește procesul investițiilor, ceea ce agravează și prelungește criza. Prețurile în continuă creștere nu au fost și nici nu pot fi un stimulent pentru relansarea unei economii aflate în criză. Mai mult chiar, nu există nici o dovadă în sprijinul tezelor unor economiști occidentali după care o înviorare a economiei țărilor avansate ar echivala obligatoriu cu un nou impuls dat inflației.

Evoluția șomajului a fost și ea diferită în cursul celor două depresiuni. Rata șomajului a sporit brusc în momentul declanșării crizei din 1930 și a crescut pînă la punctul culminant al crizei, pentru a scădea, treptat, atingînd nivelurile minime antebelice în 1937 (S.U.A., Anglia și Franța), în 1938 (Germania) sau în 1939 (Italia). De aici se poate observa că **militarizarea economiei naționale nu a evitat existența șomajului.** Astfel, Germania avea în 1936 o rată a șomajului echivalentă cu cea din 1928, iar Italia fascistă număra în 1934 de 8,8 ori, iar în 1939 de 6,4 ori mai mulți șomeri decît în 1925. În perioada postbelică, rata șomajului crește în Anglia de la 1,2% din totalul forței de muncă active în 1955 pînă la 11,3% în 1981—1982; în Franța de la 0,4% în 1957 la 8% în 1982; în R.F.G. de la 0,7% în 1964 la 6,8% în 1982, în Italia de la 2,5% în 1963 la 9,1% în 1982, în Japonia de la 0,4% în 1964 la 2,4% în 1982, iar în S.U.A. de la 3,5% în 1969 la 9,7% în 1982. În toate aceste țări, creșterea ratei șomajului este aproape neîntreruptă și se manifestă — fără excepție — înainte de declanșarea crizei din 1975.

În cadrul depresiunii interbelice, oscilațiile ratei șomajului împreună cu cele ale prețurilor au permis ca ieșirea din criză să se obțină printr-o scădere serioasă a nivelului de trai al celor ce muncesc. Dimensiunile colosale ale șomajului au reprezentat atunci un important mijloc de presiune socială în sensul scăderii puterii de cumpărare a maselor populației salariate mai ales în condițiile inexistenței unui sistem de asigurări împotriva șomajului. În actuala depresiune șomajul a crescut necontenit — chiar și în perioadele de oarecare înviorare —, scontîndu-se că efectele vor fi similare cu cele din anii 1930—1937. Faptul că în ultima vreme se duce o adevărată campanie din partea economiștilor neoliberali din S.U.A., Anglia și alte țări occidentale împotriva sistemului de asigurări împotriva șomajului arată că acesta este o piedică în calea unei scăderi și mai pronunțate a nivelului de trai. De aceea, principalul mijloc de revigorare a profiturilor și de obținere a scăderii salariilor reale este, în prezent, creșterea inflaționistă a prețurilor, paralel cu intensificarea muncii.

Un ultim aspect asupra căruia este necesar să ne oprim, fie și pe scurt, este cel al comerțului exterior. În timpul depresiunii interbelice, importurile și exporturile au scăzut deosebit de grav sub influența nefastă a măsurilor vamale discriminatorii ca și a politicilor autarhice promovate de multe dintre țările capitaliste dezvoltate. Scăderile anuale ale importului au atins rate impresionante în cazul unor țări. În 1931, de pildă, Germania își reduce importul cu 35%, Italia cu 33% în 1932, Franța și-l scade cu 20%, iar Anglia cu 19% (după alți doi ani consecutivi de reducere). Exporturile au scăzut și ele foarte puternic în această perioadă.

Considerîndu-se în mod fals că reducerea relațiilor economice externe ar fi un mijloc de ieșire din criză, unele țări occidentale au reeditat sau, mai bine spus, au încercat să reediteze politicile protecționiste excesive. Faptul că pînă în prezent scăderile înregistrate de importuri și exporturi sînt mai mici decît cele din depresiunea interbelică se explică prin aceea că monopolul exercitat altădată asupra comerțului mondial este de domeniul trecutului și că o izolare față de relațiile economice exterioare este astăzi extrem de dăunătoare oricărei țări care încearcă să promoveze o astfel de politică de nuanță autarhică. Deși pînă acum exportul și importul mondial nu s-au redus considerabil, nu se poate trece cu vederea că în cazul unor țări occidentale reducerile pot fi considerate ca serioase sau chiar drastice. În 1975, S.U.A. și Japonia și-au redus importul cu 11,5%, Italia cu 12%, Anglia cu 9% Franța cu 8%. În 1980, Anglia își reduce importurile cu 4,8%. În 1981 se reduc importurile Italiei cu 9,1% ale R.F.G. cu 3,5%, ale Franței cu 3,3%. În 1982, S.U.A. înregistrează o scădere cu 4,3% a importurilor. În schimb, căutînd să stimuleze exporturile prin toate mijloacele, inclusiv prin subvenționarea bugetară, cele șase țări nu au cunoscut decît scăderi nesemnificative, în genere, cu excepția S.U.A. în 1982 (cu 11,2%), a Italiei în 1980 (—9,4%), a R.F.G. în 1975 (—11,5%). Această evoluție arată, totodată, că statele respective, cu o pondere ridicată în economia mondială, au reușit să-și transfere — cel puțin parțial — pe ansamblul perioadei de recesiune îndelungată, dificultățile generate de criză pe seama altor economii naționale mai puțin puternice atît din grupul țărilor capitaliste dezvoltate cît, mai ales, pe seama țărilor în curs de dezvoltare.

→

Republica Cuba: valorificarea resurselor interne de materii prime

PROFUNDELE transformări care au avut loc în Cuba în decursul celor 25 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii au însemnat înlăturarea înapoierii economice, urmată de un proces continuu de dezvoltare a structurilor economice.

În ultimii ani, economia cubaneză a fost nevoită să depună eforturi susținute pentru depășirea efectelor crizei din economia mondială, pentru menținerea unui ritm ridicat al creșterii economice și exporturilor. Ca urmare, s-a trecut la un program amplu de mobilizare intensă a resurselor disponibile pe plan intern, în vederea restabilirii și consolidării echilibrului economic și financiar, pentru reducerea importurilor prin substituirea lor cu produse realizate în țară, precum și prin identificarea de noi produse susceptibile a fi desfăcute în condiții de eficiență sporită la export.

În anul care s-a sfîrșit, eforturile au fost îndreptate către realizarea planului de dezvoltare social-economică, potrivit căruia s-a prevăzut o creștere a produsului național brut al Cubei cu 2—2,5% în raport cu nivelul atins în 1982. Creșterea efectivă, anunțată recent, a depășit prevederile, fiind de 5%. Ritmuri de creștere comparativ mai dinamice au fost imprimate ramurilor care produc pentru export, semnificative fiind industria zahărului (cu un spor prevăzut de 8%), cea a nichelului (12%) ș.a.

În strategia de dezvoltare economică a țării o atenție sporită capătă producția acelor ramuri industriale care trebuie să folosească pe scară largă resurse interne. Printre acestea figurează producția de energie electrică, prelucrarea petrolului, industria de îngrășăminte chimice și altele. Sarcini deosebite stau și în fața industriei electronice, producției de piese de schimb pentru diferite sectoare industriale, industriilor de asamblare (autobuze, televizoare etc). S-a preconizat ca sporurile de producție să fie obținute în condițiile menținerii la nivelul anului 1982 a consumului de combustibil importat, importul unor mărfuri agroalimentare urmînd să se micșoreze pe seama obținerii în țară a producției necesare.

Într-o perspectivă mai largă, planul cincinal 1981—1985 își propune ca sectorul industrial să reprezinte aproximativ 50% din P.N.B. pînă în 1985, producția de zahăr — principala sursă de venituri la export — urmînd să scadă în mod corespunzător ca pondere. Potrivit programelor de investiții, printre cele mai importante obiective industriale aflate în atenție se numără : uzina de nichel de la Punta Gorda, combinatul de hîrtie și celuloză din provincia Sancti Spiritus, un combinat textil în Santiago de Cuba, filatura de bumbac „Balance" din Havana și altele.

Asigurarea necesarului de energie constituie una din prioritățile economiei naționale cubaneze, fapt concretizat în înființarea, recent, a Comisiei Naționale pentru Energie și adoptarea unui program special de dezvoltare a producției de energie electrică. Un rol însemnat în acoperirea necesităților urmează să îl dețină intrarea în funcțiune a primei centrale atomoelectrice, cu o putere instalată de 880 MW, construită în localitatea Juraguá. Specialiștii se preocupă în prezent de reactivarea — pentru folosire pe plan local — a unor microhidrocentrale, anterior dezafectate, precum și de utilizarea altor surse de energie din producție internă, cum ar fi reziduurile de la trestia de zahăr, folosirea biogazului etc. Măsuri speciale vizează optimizarea consumurilor energetice, paralel cu reducerea absolută a consumului prin introducerea de taxe diferențiate, normarea mai judicioasă a consumurilor de combustibili și energie electrică în marile întreprinderi prelucrătoare.

În ce privește industria zahărului, se pune accent pe dezvoltarea și modernizarea capacităților existente, concomitent cu accelerarea punerii în funcțiune de noi instalații și mașini de recoltare și prelucrare ; pe ansamblul anului 1983 s-a preliminat o majorare cu 10% a producției de zahăr față de 1982, iar la nivelul anului 1984 se prevede realizarea unei producții de circa 9 milioane tone. O atenție deosebită se acordă producției agricole, inclusiv în vederea reducerii importurilor. Astfel, se prevede construirea a 100 ferme de vaci de lapte, a mai multor crescătorii de porci și păsări, a două depozite frigorifice industriale și a unor instalații destinate ambalării fructelor citrice, în provinciile Cienfuegos, Ciego de Avila, Matanzas.

Relațiile economice dintre România și Cuba au cunoscut în ultimii ani o evoluție favorabilă, o contribuție hotărîtoare în această direcție avînd-o întîlnirile și discuțiile la nivelul cel mai înalt, dintre conducătorii de partid și de stat ai celor două țări. Semnarea la Havana, în luna ianuarie 1981, a protocolului privind coordonarea planurilor naționale pe perioada 1981—1985 a marcat un nou pas important în dezvoltarea relațiilor economice bilaterale. Protocolul prevede, în acest sens, creșterea însemnată a schimburilor reciproce de mărfuri față de perioada 1976—1980. Principala acțiune de cooperare economică și specializare în producție în cadrul relațiilor dintre cele două țări o constituie conlucrarea în dezvoltarea exploatării nichelului în provincia Las Camariocas, existînd preocupări pentru identificarea unor posibilități de cooperare în alte domenii, pe perioadă îndelungată.

În ce privește structura pe mărfuri a schimburilor economice româno-cubaneze, aceasta include la exportul românesc echipamente pentru foraj, motoare diesel, tractoare, camioane, remorci, instalații industriale pentru prelucrarea cuprului, fabrici de ciment, importurile din Cuba fiind constituite în principal din zahăr, melasă, sinter de nichel, citrice.

Nicoletta ISAR
I.E.M.

←

Analizînd mai în detaliu evoluția economiilor naționale ale unor țări capitaliste dezvoltate în cursul celor două depresiuni, nu putem ignora faptul că ambele au avut un caracter mondial, că ele au afectat, într-o măsură mai mare sau mai mică, o perioadă mai scurtă sau mai lungă, toate țările lumii. Marea depresiune interbelică, după cum au arătat cercetările istorice, a dus la o adîncire a decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, îndeosebi ca urmare a faptului că povara efectelor negative ale crizei a fost transferată, în mare parte, asupra țărilor mai puțin avansate. În prezent, se constată, de asemenea, o tendință de anihilare a pașilor spre dezvoltare independentă a țărilor în curs de dezvoltare, criza și depresiunea prelungită avînd un cuvînt hotărîtor de spus în această privință. Criza mondială a îmbrăcat în cazul țărilor în curs de dezvoltare în special forma unei crize financiare, a unei crize a balanțelor de plăți și a datoriei externe. Criza financiară are însă dezavantajul că poate deteriora durabil creșterea economică, poate bloca, în perspectivă, progresul economic și social al multora dintre țările în curs de dezvoltare din cauză că scăderea sau chiar absența capacităților de plată frînează importurile tehnologice, de materii prime și energie ale acestor state. Această împrejurare duce însă inevitabil la concluzia că **o relansare reală și de durată a economiei mondiale** nu poate avea loc numai prin înviorarea economiilor naționale ale țărilor avansate, ci **presupune, în mod obiectiv necesar, o impulsionare puternică a procesului de dezvoltare a țărilor cu economie rămasă în urmă.** Reeditarea practicilor din perioada interbelică nu mai este astăzi posibilă. Criza nu poate să ia sfîrșit prin sărăcirea și mai profundă a țărilor în curs de dezvoltare, prin îmbogățirea și mai considerabilă a unui număr redus de țări avansate. Tot astfel, pe planul intern al țărilor occidentale ieșirea din criză nu poate avea loc prin revenirea la un nivel de trai scăzut, inacceptabil pentru populația muncitoare. Ieșirea din criză, pe planul economiilor naționale, ca și pe cel al economiei mondiale, cere — așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — soluții profund revoluționare, radical deosebite de cele din trecut. Între acestea, trecerea la măsuri hotărîte de dezarmare, în condițiile actuale în primul rînd de dezarmare nucleară, beneficiază nu numai de temeinice argumente politice și morale, ci și de o evidentă fundamentare economică.

N.S. STANESCU

Țevile de oțel — segment de piață care valorifică superior oțelul

ȚEVILE reprezintă unul din produsele laminate din oțel care asigură un grad ridicat de valorificare a oțelului pe piața internațională. Astfel, în anul 1982, prețul mediu la exportul de țevi din oțel (inclusiv fitinguri) al Pieței comune către țările necomunitare a fost de 882 dolari/tonă (livrare F.O.B.), peste media prețurilor la principalele grupe de produse laminate din oțel. Prețul mediu la exportul de țevi din oțel a fost cu 118% mai mare față de prețurile la exportul de profile ușoare și grele, cu 112% peste prețul la table groase și subțiri, cu 30% peste cel obținut la benzi (+30%) și 18% la sirme trase. Din cadrul grupei de țevi din oțel, prețurile cele mai ridicate s-au obținut la țevile fără sudură și îndeosebi la țevile pentru sectorul petrolier (țeri de extracție, burlane de tubaj și prăjini de foraj). În anul 1982, furnizorii comunitari au realizat la exportul spre țări terțe un preț mediu de 1 151 dolari/tonă pentru țevile fără sudură, care a depășit cu 91% prețul mediu pentru țevile-conducte de înaltă presiune și cu 81% prețul mediu pentru țevile sudate. Ca urmare, dacă din punct de vedere cantitativ țevile fără sudură au constituit 44% din exportul de țevi al țărilor capitaliste în anul 1981, în volumul valoric al exportului de țevi ponderea lor a fost de 55%.

Țevile din oțel au reprezentat totodată fluxul cel mai dinamic și mai important din cadrul comerțului internațional cu laminate din oțel. Astfel, în perioada 1974—1981, în timp ce exportul de laminate din oțel (inclusiv lingouri și semifabricate) al țărilor capitaliste dezvoltate s-a diminuat cu 1,3%, exportul de țevi și conducte din oțel s-a majorat cu 43%, ponderea acestui curent de schimb înregistrînd astfel o creștere în exportul total de laminate din oțel de la 12% în 1974 la 17% în 1981. Propulsarea grupei de țevi și conducte de oțel pe primul loc în structura sortimentală a exportului de laminate din oțel se datorează creșterii deosebit de puternice a cererii de import pentru țevi de foraj-extracție și țevi-conducte pentru țiței și gaze din partea S.U.A., U.R.S.S., Mexicului, Arabiei Saudite etc., în condițiile unei puternice ofensive pe piețele externe a exportului japonez de astfel de produse. Gradul superior de valorificare pe care îl asigură țevile din oțel este relevat și de faptul că ponderea acestui produs în volumul valoric al exportului de laminate al țărilor capitaliste a fost în 1981 de 32%, aproape dublu față de ponderea de 17% pe care o dețin țevile în volumul fizic al exportului de laminate din oțel.

Pentru a contracara cel puțin parțial efectele crizei care în anii 1982—1983 a afectat și segmentul de piață al țevilor din oțel și îndeosebi al țevilor pentru cîmpuri petrolifere, producătorii de țevi practică o politică de pătrundere tot mai accentuată în domenii legate de valorificarea superioară a țevilor, inclusiv în construcția de utilaje metalurgice pentru producția de țevi. Astfel, grupul Benteler, al doilea producător vest-german de țevi, realizează circa 80 tipuri de produse care „gravitează" în jurul activității centrale de producere a țevilor. Programul de fabricație cuprinde în prezent produse ale industriei constructoare de mașini, prelucrarea țevilor pentru industria automobilului și accesorii auto, tehnica hidraulică, radiatoare, tehnica instalațiilor etc. Pentru valorificarea superioară a țevilor din oțel, grupul Finsider — Italia a creat două filiale — Cia Italiana Montaggi Industriali și Montaggi Materiali Tubolari — care își desfășoară activitatea în domeniul construcțiilor industriale și respectiv al realizării unor proiecte pentru instalarea de conducte de țiței și gaze.

Nicolae NISTORESCU
I.E.M.

Programe de dezvoltare

Pakistan: obiectivele planului cincinal

OBIECTIVELE celui de al șaselea plan cincinal al Pakistanului (care a început la 1 iulie 1983) vizează dezvoltarea cu prioritate a unor domenii ca energia, agricultura și învățămîntul. Planul prevede o creștere medie de 6,5% a produsului național brut față de 6% cît a reprezentat media de creștere în cincinalul anterior. Rata de creșterea anuală pe perioadă de plan este estimată în agricultură la 5%, iar în industrie la 9%.

Potrivit obiectivelor prioritare asumate, sectorul energetic va beneficia de investiții substanțiale, respectiv 36% din total (însumînd 116 miliarde rupii, echivalentul a 8,9 miliarde dolari). Puterea instalată în centralele electrice este prevăzută să crească cu 3 800 MW, un obiectiv de seamă constituindu-l alimentarea cu electricitate a cel puțin 80% din satele țării.

Water and Power Development Authority (W.A.P.D.A.) — principalul organism pakistanez care se ocupă cu generarea energiei electrice are în plan construirea pînă în anul 2000 a 45 obiective în domeniul energetic. Printre acestea se acordă prioritate construirii termocentralei Thatta care se va realiza în 4 etape avînd în final o putere de 2 500 MW, termocentrala Jamshoro cu o putere de 1 000 MW, care va intra în funcțiune în anul 1987, o altă termocentrală cu o putere de 600 MW care va intra în funcțiune în același an și termocentrala de 400 MW de la Pipri care va intra în funcțiune în 1986.

În domeniul petrolier se va extinde activitatea de exploatare, urmînd să fie puse în funcțiune circa 250 noi sonde de foraj. Un proiect de amploare care se va desfășura pe o perioadă de 10 ani, cu un cost de 400 milioane dolari, este cel privind exploatarea sub presiune a gazelor naturale din cîmpul Sui (care asigură 80% din necesarul de gaze naturale ale Pakistanului). Prima fază a acestui proiect se va încheia la mijlocul anului 1995.

Agriculturii îi vor fi alocate 18% din totalul cheltuielilor prevăzute în cadrul planului cincinal, investițiile fiind destinate în special irigațiilor și unor proiecte de dezvoltare rurală. Totodată exporturile de produse agroalimentare sînt prevăzute să crească de la nivelul actual la 500 milioane dolari pe an la 1,5 miliarde dolari în anul 1989.

Relațiile economice dintre România și Pakistan se dezvoltă favorabil. Țara noastră exportă în Pakistan mașini și utilaje, produse chimice, îngrășăminte hîrtie și carton, rulmenți, sîrmă, fire sintetice, ciment și importă piei și produse din piele, bumbac și produse din bumbac, orez. Printre acțiunile de cooperare la care a participat sau participă țara noastră în Pakistan se numără extinderea rafinăriei de la Karachi și construirea fabricilor de ciment de la Kohat, Lasbella și Jabbi.

Daniela STOICHIȚOIU

EVOLUTII MONETARE

IN ULTIMA SĂPTĂMÎNĂ A ANULUI 1983, pe fondul unei activități tranzacționale restrînse, motivată de închiderea pozițiilor pentru bilanțul de fine de an al băncilor și al majorității companiilor comerciale, poziția **dolarului S.U.A.** s-a deteriorat ușor față de majoritatea valutelor occidentale. Evoluția s-a datorat atît vînzărilor de dolari efectuate pentru închiderea pozițiilor cît și schimbării de atitudine a unor operatori în legătură cu mișcarea dobînzilor la fondurile în dolari în viitorul imediat. După publicarea unor noi date atestînd încetinirea ritmului activității economice în S.U.A., (diminuarea cu 20,9 puncte procentuale a volumului comenzilor pentru mașini-unelte în industria S.U.A. în luna noiembrie 1983, scăderea indicelui agregat al activității economice, estimarea oficială a unei creșteri a produsului național brut cu numai 4,5% pe an în termeni reali în trimestrul IV 1983, după peste 7% în trimestrul precedent, estimarea oficială a unui deficit al balanței comerciale de circa 70 miliarde dolari la nivelul întregului an 1983, comparativ cu un deficit de 42,69 miliarde dolari atins în 1982 ș.a.), un număr tot mai larg de observatori apreciază ca puțin probabilă o restrîngere a creditului de către autoritățile monetare centrale din Statele Unite, anticipînd chiar o posibilă relaxare a acestuia în vederea facilitării procesului de creștere economică.

Cursul **lirei sterline** față de dolar s-a apreciat, la nivelul întregului interval analizat cu circa 1,4 puncte procentuale, de la 1,43 dolari/liră în ziua de referință de 23 decembrie la 1,45 dolari/liră la 30 decembrie 1983. La consolidarea poziției acestei valute a contribuit și hotărîrea Companiei Petroliere Naționale din Marea Britanie de a îngheța prețurile pentru țițeiul din Marea Nordului la nivelul actual pentru primul trimestru al anului 1984.

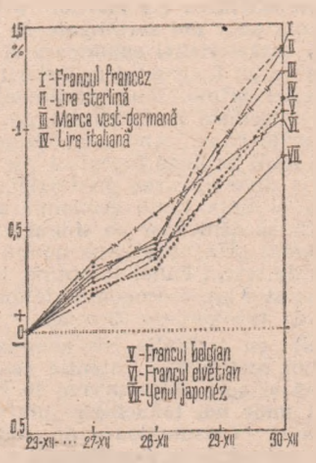

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în intervalul 27-30XII1983 ; bază : 23XII 1983.

Francul elvețian era cotat la finele anului la 2,18 franci/dolar, comparativ cu 2,2025 franci/dolar în ziua de referință.

Yenul japonez a înregistrat o revenire de la nivelurile scăzute atinse după publicarea rezultatelor alegerilor generale din această țară, cunoscînd apoi o consolidare a poziției față de dolar, între altele și ca efect al publicării unor date atestînd o evoluție favorabilă a activității economice din Japonia. La finele anului 1983 yenul era tranzacționat la 381,50 yeni/dolar, comparativ cu 233,75 yeni/dolar la 23 decembrie 1983 (o apreciere cu circa 0,8 puncte procentuale).

Principalele valute din cadrul Sistemului Monetar (Vest-) European au înregistrat de asemenea o consolidare a poziției față de dolarul S.U.A., astfel : **marca vest-germană** de la 2,7650 la 2,73 mărci/dolar, **francul belgian** de la 56,35 la 55,75 franci/dolar, **francul francez** de la 8,5475 la 8,34 franci/dolar, **lira italiană** de la 1,677 la 1,665 lire/dolar.

Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe termen de 6 luni, cotate în zilele de 23 și 30 decembrie 1983) : eurodolari 10,375 și 10,125%, euromărci vest-germane 6,50 și 6,31225%, eurofranci elvețieni 4,4375 și 4,0625%, eurolire sterline 9,6875 și 9,625%.

Prețul aurului a oscilat într-o marjă îngustă în jurul nivelului de 380 dolari/uncie.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

(Urmare din pag. 8)

2) ponderea mare a cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție.

Acțiunile întreprinse în anul trecut pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor au vizat îndeosebi **introducerea în fabricație de noi produse și micșorarea consumurilor de materiale auxiliare.** S-a urmărit, în special, **reducerea greutății medii a țesăturilor,** indicator care, așa cum se poate constata din tabel, a cunoscut, an de an, o evoluție pozitivă, în sensul scăderii gramajului de fire pe metru pătrat de țesătură. Prin introducerea în fabricație a țesăturii „Daniela" în locul sortimentului „Vucoveana", de exemplu, s-a obținut o economie netă de peste 5,5 t fire de bumbac în amestec cu poliester, în timp ce fabricarea noului produs „Dariela" în locul țesăturii „Vucova" a permis realizarea unei economii de 8,5 t fire de bumbac în amestec cu poliester.

Demn de remarcat este faptul că în toate cazurile de introducere în fabricație a unor noi produse — am mai putea aminti și asimilarea țesăturii „Nineta", care înlocuiește tercotul „Nila" și care asigură reducerea cu 2 g/m² a greutății materialului — **caracteristicile de calitate și purtabilitate nu numai că s-au menținut, dar cunosc chiar o creștere** și ameliorare, astfel încît, desfacerea lor pe piață nu creează probleme întreprinderii.

În ce privește micșorarea consumurilor de materiale auxiliare, întreprinderea a luat o serie de măsuri printre care : reconsiderarea operațiilor de tratare alcalină la fazele de fierbere, degresare și mercerizare ; optimizarea proceselor de albire în concordanță cu structura sortimentală a producției și dotarea tehnică precum și a rețetelor de încleiere pentru toate produsele, în funcție de finețea firelor și de compoziția fibroasă ; modernizarea bucătăriei de paste a imprimeriei, prin punerea în funcțiune a stației de aglutinat ș.a. Toate aceste acțiuni au condus la obținerea unor însemnate economii de materiale auxiliare (sodă caustică, perhidrol, glicerină, ulei sulfonat, coloranți, chimicale) folosite în diverse faze ale procesului tehnologic. **În acest fel, eficiența utilizării materiilor prime și materialelor crește considerabil, oferind, pe de o parte, posibilitatea obținerii unor producții suplimentare de fire și țesături, iar pe de altă parte, o reducere importantă a cheltuielilor materiale.**

Diminuarea pierderilor tehnologice — sursă de sporire a producției

ACȚIUNILE desfășurate pentru sporirea producției de calitate superioară, cît și pentru valorificarea mai bună a materiilor prime cunosc an de an progrese importante. Cu toate acestea, tehnologiile practicate conduc încă la menținerea unor pierderi de producție sub diferite forme. Studiile și analizele efectuate au permis stabilirea unor măsuri și tehnologii noi, în vederea reintroducerii lor în circuitul productiv, amplificînd astfel sursele de materii prime.

În acest sens, a fost pus la punct un **sistem integrat de colectare, depozitare și valorificare a tuturor materialelor refolosibile.** Astfel, se colectează și se depozitează, în magazia special amenajată, capelele și scamele de sub carde rezultate din secția filatură, resturile de **fire curate, capetele și firele din secția** finisaj etc. Capelele rezultate din secția filatură, de exemplu, sînt întrebuințate în amestec cu fibre noi, pentru producerea unor fire bune de finețe mai mică. În anul trecut, întreprinderea a reușit să colecteze peste 16 t de astfel de capele, din care s-au produs 13,1 t fire bune, economisindu-se, în acest fel, însemnate cantități de celofibră și poliester. Celelalte categorii de materiale refolosibile sînt valorificate prin intermediul altor unități economice : CENTROCOOP, I.R.V.M.R., Filatura de vigonie „Aurora" ș.a.

Concomitent, în cadrul întreprinderii s-a acționat și se acționează energic în vederea **reducerii la maximum posibil a cantităților de capete și fîșii rezultate din procesul de producție.** Acțiunile întreprinse vizează în special diminuarea acestor porțiuni de material care, din diverse motive, nu pot fi considerate produse finite. În anul trecut, măsurile s-au concretizat în : ● punerea în funcțiune a mașinii de vopsit continuu de 1 500 mm lățime tip Textima : ● dotarea secției de finisaj cu 20 role uriașe pentru eliminarea murdăririi țesăturilor și evitarea unor defecte rezultate prin manipulare ; ● întărirea controlului interfazic ; ● măsuri ce vizează creșterea disciplinei tehnologice; ● respectarea graficelor de revizii tehnice, reparații curente și capitale ale utilajelor din dotare, astfel încît să se elimine defectele de calitate datorate funcționării necorespunzătoare a acestora etc.

Priorități pentru 1984

ACȚIUNEA de reducere a consumurilor de materii prime și materiale cunoaște în acest an o amploare deosebită nu numai sub aspectul volumului resurselor ce urmează să fie valorificate superior, cît și al priorităților acordate acestui proces. În acest sens, încă din anul trecut, întreprinderea a elaborat un amplu program de măsuri tehnico-organizatorice, care să conducă la diminuarea cu 2—3% a consumurilor materiale, la reducerea greutății medii a țesăturilor cu aproximativ 1%. Între aceasta se cuvine să menționăm pe cele referitoare la :

● **intensificarea cercetărilor privind realizarea unor noi sortimente de țesături cu caracteristici superioare** și care să asigure un înalt grad de valorificare a materiei prime. Noile sortimente ce vor fi introduse în fabricația de serie (tercoturile Fănel, Andreica, Minodora, Felicia ș.a.), pe lîngă faptul că vor contribui la diversificarea producției, vor asigura și importante economii materiale. Ca să dăm doar un singur exemplu, numai prin asimilarea noului sortiment de tercot Fănel se obține, la nivelul acestui an, o economie de materii prime de aproximativ 35 tone.

Paralel cu acțiunile de asimilare a unor noi sortimente, atenția este îndreptată și spre **introducerea în fabricație a unor noi tehnologii perfecționate, mici consumatoare de materii prime** (noi tehnologii de finisare a articolelor tip bumbac, extinderea folosirii de avanpiese adecvate lățimii țesăturii și a utilajelor, pentru toate partizile din finisaj etc.), prin care se estimează o **reducere a consumurilor materiale pe fluxurile de fabricație de aproximativ 1—2%.**

● **Diminuarea, în continuare, a pierderilor tehnologice și, în special, a cantităților de capete și fîșii.** Demne de remarcat în acest sens sînt acțiunile ce vizează : revizuirea, reglarea și întreținerea permanentă a mașinilor de canetat, în vederea asigurării formării rezervei de fire cu o lungime de maximum 4 m ; utilizarea semifabricatelor pe formate (bandă de la carde, semitort de pe bobine) ; evitarea amestecului de semifabricate sau fire de finețe sau compoziție fibroasă diferite, prin interzicerea prelucrării pe aceeași mașină — sau parte de mașină — a mai multor sortimente concomitent ; revizuirea ecartamentelor și a reglajelor în vederea reducerii cantităților de fibre filabile ; uniformizarea tensionărilor firelor de bobinat și aplicarea șablonării diametrelor bobinelor, în vederea obținerii unor formate cu densități și lungimi uniforme ; dotarea secției finisaj cu 6 avantrenuri electrice pentru transportul țesăturilor depuse pe rola mare ș.a. În felul acesta se vor diminua substanțial pierderile tehnologice, oferind posibilitatea creșterii producției de țesături din aceeași cantitate de materie primă. Pentru anul în curs se preconizează astfel micșorarea pierderilor tehnologice cu aproximativ 10—12%, iar cantitatea de capete și fîșii rezultată din procesul de producție va scădea la circa 20 t/an.

● **Reducerea la minim a consumurilor de materiale auxiliare.** În acest sens, la nivelul întreprinderii au fost stabilite o serie de măsuri și acțiuni complexe care vizează în special : aplicarea tehnologiei de descleiere în cîmp electromagnetic ; achiziționarea unei mașini de mercerizat tip Textima de 2 400 mm lățime ; extinderea soluțiilor de albire cu hipoclorit de sodiu, în paralel cu eliminarea completă a albirii chimice care utilizează apă oxigenată ; recuperarea și reutilizarea sodei caustice de la operația de mercerizare ; extinderea tehnologiilor de apretare a țesăturilor în stare semiuscată. Prin astfel de măsuri, se estimează obținerea unor economii importante (10 t amidon, 15 t sodă caustică, diverse cantități de chimicale și coloranți etc.).

În paralel cu aceste măsuri, în cadrul întreprinderii, se vor iniția ample acțiuni organizatorice care să conducă, în final, la o **bună gospodărire a materiilor prime și a materialelor.** Printre acestea se află : urmărirea, prin analize decadale și prin îmbunătățirea controlului preventiv a modului de încadrare a secțiilor de producție în normele de consum ; îmbunătățirea activității de recepție a țesăturilor crude și a materiilor prime în general, astfel încît să se elimine eventualele rebuturi ce pot apărea ca urmare a calității necorespunzătoare a acestor materii prime ; urmărirea și controlul mai activ privind respectarea prevederilor tehnologice de către fiecare muncitor ; utilizarea, în mai mare măsură, a sistemului existent de stimulente materiale și morale pentru economiile realizate la normele de consum ș.a.

Prin măsurile preconizate, precum și prin altele ce pot fi luate la nivelul fiecărui loc de muncă, activitatea întreprinderii va cunoaște, în acest nou an în care am intrat, un salt calitativ important pe linia sporirii producției și a eficienței economice.

FĂRĂ ATINGERE ŞI FĂRĂ CONTACT

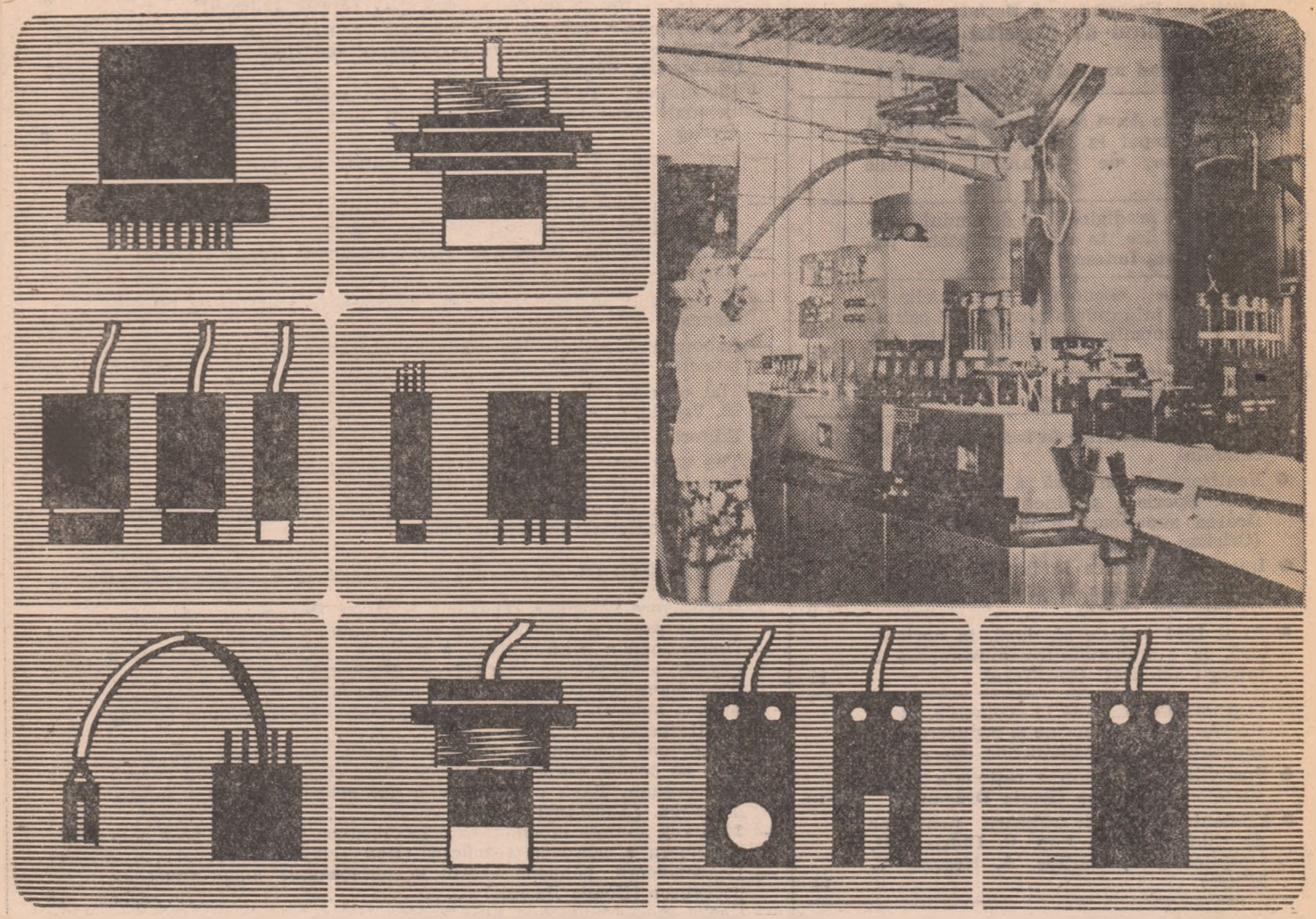

Automatizarea producţiei şi larga utilizare a roboţilor industriali fac necesară o multitudine de traductoare de semnale pentru supravegherea funcţionării.
Ca producător renumit vă oferim un sistem modular de iniţiatori care funcţionează fără atingere şi fără contact :

- iniţiatori inductivi cu şliţ, de apropiere şi inelare
- bariere de lumină alternativă, bariere de reflexe alternative, manipulatoare alternative
- amplificatoare de conectare adaptate, blocuri de alimentare de la reţea, precum şi elemente galvanice de separare şi module pentru schemele de formare a impulsurilor

Utilizarea aparatelor noastre asigură :

- siguranţă mare în exploatare
- interschimbabilitate universală
- cuprinderea foarte rapidă a semnalelor şi prelucrarea lor ulterioară complet electronizată
- precizie ridicată şi posibilitate de reproducere a punctelor de conectare

Solicitaţi informaţii detaliate şi ofertă de export !

KOMBINAT VEB
ELEKTRO-APPARATE-WERKE
BERLIN-TREPTOW
„FRIEDRICH EBERT"

Exporteur:

HEIM-ELECTRIC

EXPORT - IMPORT
Volkseigener Außenhandelsbetrieb
der Deutschen Demokratischen Republik
EAW-Automatisierungstechnik Export-Import

DDR-1026 Berlin, Alexanderplatz 6
Haus der Elektroindustrie
Telefon 2180 Telex 011 - 4557

PUBLICOM

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 1 din 6 ianuarie 1984

IN THIS ISSUE

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ"!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică". Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28–30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația : 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

Depozit Magazin

Ştiaţi că...

Magazinele-depozit metalo-chimice sînt mari unităţi comerciale, moderne, deschise atît în Bucureşti cît şi în oraşele : Bacău, Baia Mare, Braşov, Cluj-Napoca, Constanţa, Craiova, Deva, Galaţi, Iaşi, Oradea, Ploieşti, Piteşti, Sibiu, Suceava, Tîrgu-Mureş, Timişoara.

Magazinele-depozit oferă o serie de avantaje :

– Acces direct la alegerea produselor, vînzarea realizîndu-se pe baza principiului expunerii deschise şi autoservirii ;

– Aprovizionare din timp, anticipată, cu produse foarte solicitate, cu vîrf de consum în anumite perioade (ex. borcane, damigene şi butoiaşe din mase plastice necesare păstrării conservelor de iarnă – se pot cumpăra oricînd).

Programul de funcţionare la magazinele-depozit este stabilit în funcţie de cerinţele locale şi sugestiile cumpărătorilor.

În Bucureşti, magazinele-depozit metalo-chimice sînt deschise între orele 9–17.

Cei interesaţi să-şi procure : articole electrocasnice, piese de schimb pentru acestea ; articole de uz casnic şi gospodăresc ori articole de menaj, din sticlă, porţelan, faianţă, mase plastice, pot vizita magazinul-depozit din Şoseaua Viilor nr. 14, Bucureşti.

Mijloace de transport: tramvaiele 23, 15, 2, 8, 25, 11, 9, autobuzele 117, 173.

Pentru procurarea de produse chimice de uz casnic, utilaje şi scule de uz agricol şi gospodăresc, papetărie, jucării, cumpărătorilor le stă la dispoziţie magazinul-depozit din Bd. Emil Bodnăraş nr. 84, unitate comercială care, zilnic, desface cca. 1 550 de articole.

Mijloace de transport: autobuzele 280, troleibuzele 91, 90.

Magazinele-depozit de produse metalo-chimice – excelente popasuri comerciale. Prin larga varietate a sortimentelor de produse expuse, precum şi prin formele moderne de vînzare practicate, pot satisface cele mai exigente pretenţii ale cumpărătorilor.

RECOM

De Ma

CONFECȚII DE IARNA

Marile magazine din capitala țării — București : „Bucur-Obor", „Unirea", „București", „Victoria", „Adam", „Eva", precum și marile magazine universale din țară vă pun la dispoziție în acest sezon un bogat și extrem de variat sortiment de articole de : confecții, tricotaje, lenjerie, încălțăminte, marochinărie, galanterie etc.